FEDERAL ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇİKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.-KRN
İSVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

18 NOVEMBER 1983
SAYI: 18
15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Donau Str.1
1000 Berlin 44
Tel.: 030/624 60 92

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt A1319D

İşte demokrasiye böyle geçiliyor!

Barış Derneği yöneticileri mahkum edildi

Sıkıyönetim mahkemesinde 18 aydır yargılanmakta olan Barış Derneği yöneticileri T.C.K'nun 141. maddesinden 5-8 yıl ağır hapis cezalarına çarptırıldılar ve tutuklanarak Metris cezaevine kapatıldılar.

Yazısı 5. sayfada

Dönüş primleri yasası Federal Parlamento'da benimsendi

Sayfa 6'da

Dünya Barış Konseyi Başkanı ROMESH CHANDRA gazetemize özel demeç verdi

Barış Derneği yöneticileri yaşama hakkını savunmaktan başka bir suç işlemediler

● Yazısı 10. sayfada

Atom roketlerinin bir bölümü İngiltere'ye geldi

Cruize atom roketlerinin ilk bölümü 14 ve 15 Kasım günleri Ingiltere'deki Greenham Common üssüne getirildi. Iki yıldır Greenham Common'da protesto amacıyla kamp kurmuş olan barışsever kadınlara karşı çok sert davranan polis çok sayıda kadını tutukladı. Bu arada 15 Kasım günü Ingiltere Savunma Bakanlığı önünde roketlerin Ingiltere'ye gelmesini protesto eden bir gösteri yapıldı. Öte yanda Federal Almanya'da SPD'nin 18-19 Kasım'da yapılacak olan Kongresi'nde roketlere kesin "hayır"

Sayfa 6'da

Şarap mahzende yıllanır
Mehmet Ünal
röportaj
sayfa 6'da

M. Emin Bozarslan'la
söyleşi
Sayfa 8'de

gösteri yapıldı. Öte yanda Federal Almanya'da SPD'nin 18-19 Kasım'da yapılacak olan Kongresi'nde roketlere kesin "hayır" deneceği belirtilirken, 21 Kasım'daki Parlamento tartışmasında Kohl hükümetinin roketler konusundaki kararını değiştirmeyeceğine kesin gözüyle bakılıyor.

Özal, faşist diktatörlüğün üstüne sivil elbise olacak

Halk cuntayı istemediğini gösterdi

Cunta'nın açıkça desteklediği Sunalp'in Milliyetçi Demokrasi Partisi 6 Kasım günü yapılan seçimlerde oyların yalnızca yüzde 23'ünü alabildi. Generaller bütün zorbalıklarına ve tehditlerine rağmen Sunalp'in partisine oy verdirtemediler. Cunta'nın karşısındaymış gibi bir izlenim yaratan Turgut Özal oyların yüzde 45'ini, Calp ise yüzde 30'unu aldı. Halk faşist Cunta'ya karşı duyduğu öfkeyi **"MDP'den gayrisi iyidir"** düşüncesiyle oy kullanarak belirtti.

Yaklaşık 1,5 milyon seçmen 2500 liralık cezayı ödemeyi göze alarak sandık başına hiç gitmedi. 1 milyon kadar seçmen de Cunta'nın kurdurttuğu üç partiden hiçbirisine vermeyerek geçersiz oy kullandı.

● Yazısı 3. ve 12-13. sayfalarda

Ağca'nın suç ortağı Özbey yakalandı

Ağca'nın son **"itirafları"**nda Abdi İpekçi cinayetinde **"tetiği çeken el"** olarak adını verdiği aşırı sağcı Yalçın Özbey, 15 Kasım günü Bochum'da Alman polisi tarafından yakalandı. Özbey'in üstünde bir çok sahte kimlik ve Türkiye konsolosluklarına ait mühürler bulundu.

Her ülkeye, her kente

Ahmet KARDAM

Seçimler öncesi çıkan son sayımızda, **"6 Kasım'ın sandıklarından Cunta ve üç kuklası için koskocaman bir yalnızlık çıkacaktır"** diye yazmıştık. Yanılmadık. Ama bu gerçek boyalı basının büyük bir yaygarayla okuduğu **"demokrasiye geçiyoruz"** mavallarının gürültüsüyle örtbas edilmeye çalışıldı.

Halk 6 Kasım'da Cunta'ya karşıymış gibi bir izlenim yaratmayı başaran Özal'a oy vererek faşist diktatörlüğe karşı öfkesini dile getirdi. Cunta'nın açıkça desteklediği ve her türlü devlet olanağını emrine verdiği MDP'nin aldığı yüzde 23'lük oy, generallerin yalnızlığından başka bir şeyi yansıtmıyor. Sandık başına hiç gitmeyenleri ve geçersiz oy kullananları da hesaba katarsak, seçmenlerin yüzde 80'i Cunta'ya **"hayır"** demiştir. Bu oran, Anayasa referandumunda **"evet"** oyu verenlerin oranına yakındır.

Ama Turgut Sunalp'in şahsında Cunta'ya çok net bir biçimde **"hayır"** diyen halk, onun üç kuklasından ikisine, yani Özal'a ve Calp'e de aynı açık-seçiklikle **"hayır"** diyememiştir. Bunun bir çok nedeni var. Bunlardan en önemlisi, **"Tak tak, tak"** propagandasını yürüten ilerici ve demokratlar üzerinde her türlü terör estirilirken, AP ve MSP kadrolarının yer yer MHP'lilerin de desteğiyle, eski **"Milliyetçi Cephe"**lerini kurup Özal için çalışmış olmalarıdır. Aynı işi CHP kadroları da Calp için yürüttüler.

Sonuç olarak faşist diktatörlük, 6 Kasım seçimleriyle üzerine Özal'dan ve Calp'ten bir sivil elbise biçti. Bu elbisenin MDP kumaşından olmayışı Cunta'ya ve Danışma Meclisi'nin yerini alacak kukla parlamentosuna, kuracağı hükümetine belirli bir manevra alanı sağlayacaktır. Fakat seçim sonrasında boyalı basının estirdiği **"milli birlik ve beraberlik"** havasına bakarak bundan derhal Cunta'nın rahat bir nefes aldığı ve politik istikrarı sağlayabileceği sonucunu çıkarmak çok yanlış olur.

Bütün demokratik hak ve özgürlüklerin Anayasa ve yasalarla yok edildiği, zindanların politik tutuklularla dolup taştığı bir ülkede hiçbir seçim manevrası politik istikrar sağlayamaz. **"Politik tutuklulara özgürlük"** istemi başta olmak üzere, demokratik özgürlükler ve insan hakları sorunu ne ülke içinde ne de uluslararası planda gündemden inecektir. Tersine, önümüzdeki dönemde Cunta'nın da, parlamentosunun da, hükümetinin de önünde bu sorun gittikçe devleşecektir. Bu bir.

İkincisi, Türkiye'deki faşist rejimin temellerinde hiçbir değişiklik olmamıştır. Bu rejimin hukuksal temeli olan 1982 Anayasası yürürlükte kaldığı sürece burjuvazinin değişik kanatları arasında da politik istikrar sağlanamaz. 24 Ocak politikasının derinleştirdiği ekonomik bunalım bu istikrarsızlığı daha da ağırlaştıracaktır. Türkiye burjuvazisinin değişik kanatlarını temsil eden AP'nin, CHP'nin ve MSP'nin verdikleri **"borç"** oylarla kurulacak Özal ve Calp ağırlıklı parlamentonun, halkın **"hayır"** dediği Cunta dışında sağlam dayanağı var mı? Kısacası, Özal ve Calp'ın **"yalnızlıkları"** seçim sandıklarından biraz gecikmeyle çıkacağa benziyor.

Cunta'nın uluslararası plandaki yalnızlığına gelince: İlerici ve demokrat çevrelerin ve sendikaların 6 Kasım seçimlerini daha seçimler yapılmadan mahkum eden tavırlarında hiçbir değişiklik yoktur. Avrupa Konseyi ve Parlamentosu'nun da. Ama ABD yönetimiyle birlikte hareket eden Avrupa'nın tutucu ve gerici partilerinin, özellikle Kohl ve Thatcher hükümetlerinin Avrupa Konseyi'nin ve Parlamentosu'nun bundan sonra alacağı kararları **"Türkiye'de demokrasiye geçiliyor"** demogojisiyle etkilemeye çalışacakları şimdiden görülüyor. Böyle bir tehlike vardır ve ciddidir.

Ne var ki, gerçeklerin üzerine bir örtü çekmek de mümkün değil. Cunta'nın 6 Kasım seçimlerinden sonra attığı ilk adım Barış Derneği yöneticilerini, barışı savunan insanları mahkum etmek oldu. Bunu, DISK yöneticilerinin mahkumiyetleri izleyecektir.

Türkiye'deki seçim manevrasının sahtekarlığını teşhir etmek... Cunta'nın demogoji ve yalanlarının üstünün örtülmesini engellemek... Reagan'ın, Kohl'un ve Thatcher'in Türkiye'deki faşist rejimi **"demokrasiye geçiş rejimi"** diye göstermelerini engellemek... Bu görev de yurt dışındaki Türk ve Kürt işçilere, gençlere, aydınlara, politik göçmenlere, yani bizlere, ilerici ve demokrat insanlara düşüyor.

Şimdi yapılacak iş, **"Türkiye'deki politik tutuklulara özgürlük"** kampanyasının, ama herşeyden önce de **"Barış Derneği Yöneticilerine Özgürlük"** kampanyasının bayrağını ayağımızı bastığımız her ülkeye, her kente, her mahalleye dikmektir.

HOKKABAZ VE EN YENI NUMARASI

ONBEŞ GÜNDE TÜRKİYE

1 Kasım

● Istanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde, Çağdaş Tekstil-Iş Sendikası'nın 7 yöneticisi hakkında yeni bir dava açıldı. Askeri savcı, gizli örgüt kurdukları ve yönettikleri gerekçesiyle, Çağdaş Tekstil-Iş'in yöneticileri Nuran Odabaşı, Nuriye Metin, Ahmet Savrul, Elif Leyla Erdem, Nurettin Ağaçtan, Turgut Yazkan ve Alaaddin Alemdar'ın 6 yıl 8 ay ile 20 yıl arasında hapisle cezalandırılmalarını istedi.

2 Kasım

● Istanbul, Ege, Ankara ve Tekirdağ üniversitelerinde çalışan 67 öğretim üyesi başka üniversitelere sürülürken, Ankara Üniversitesi'nde görevli 12 öğretim üyesinin de işine son verildi.

● Türkiye Cumhuriyeti'nin iç ve dış güvenliği aleyhine faaliyet gösterdiği gerekçesiyle, 17 kişiye daha **"yurda dön"** çağrısı yapıldı. Içişleri Bakanlığı'nın yaptığı açıklamaya göre, **"yurda dön"** çağrısı yapılan kişiler, 2 Aralık 1983 tarihine kadar ilgili makamlara teslim olmadıkları takdirde vatandaşlıktan çıkartılacaklar.

● Temel Dağıtım Şirketi sahibi Atilla Tanılgan **"yayın yoluyla komünizm propandası yaptığı"** gerekçesiyle yargılandığı Istanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce 7,5 yıl ağır hapis cezasına çarptırıldı. **Günümüzde TKP, Ozan Dolu Anadolu** ve **Devrim Için Dediler** isimli kitaplarla Sovyet Devrimi'nin yıldönümünü tasvir eden kartpostallar nedeniyle mahkum olan Atilla Tanılgan, TKP üyeliği suçundan ise beraat etti.

3 Kasım

● Tariş Iplik Fabrikası direnişine katıldıkları gerekçesiyle Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce yargılanan bir mühendis ile bir işçi 4'er yıl 2'şer ay ağır hapis cezasına çarptırıldılar.

● Ankara 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde 574 sanıkla başlayan THKP-C, Dev-Yol davasında, bazı davaların birleştirilmesi nedeniyle sanık sayısı 707'ye yükseldi. Halen devam etmekte olan Dev-Yol davasında, 707 sanıktan 234'ü hakkında idam cezası isteniyor.

● Türkiye Komünist Partisi'ne (TKP) üye oldukları gerekçesiyle yargılanan 284 sanıklı dava, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde sürüyor. 18 Kasım 1983 tarihinde askeri savcı esas hakkındaki mütalaasını okuyacak ve Ankara TKP davası karar aşamasına gelecek.

5 Kasım

● Bir kaç ay öncesine kadar, sürekli **"bu yıl enflasyonu yüzde 20'ye indireceğiz"** şeklinde konuşan Maliye Bakanı Adnan Başer Kafaoğlu 6 Kasım tarihli **Hürriyet** Gazetesi'nde yayınlanan demecinde, **"enflasyonu yüzde 35'ten aşağı indirmek zor"** dedi.

● Ekim ayında gıda maddelerinin fiyatlarına yapılan büyük zamlar, Kasım ayının ilk günlerinde de sürdü. Ilk zam, deterjan fiyatlarına yapıldı. Maliyetlerdeki artış bahane edilerek, Mintax ve Alo marka deterjanların fiyatları yüzde 10 arttırıldı. Bunun yanısıra, Pınar Süt ürünlerinin fiyatları yüzde 10 ile yüzde 30 ve Metaş da demirin kilo fiyatı 2 lira yükseldi.

● Barış Derneği davasına bakan askeri yargıçlar, yasaya aykırı davrandıkları gerekçesiyle sanık avukatları tarafından şikayet edildiler. Ayrıca mahkemeye verilen bir dilekçe ile de, yargıçların davadan çekilmesi istendi.

● Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde görülmekte olan 30 sanıklı TDKP davası karar aşamasına geldi.

● Izmir Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi, Dev-Yol örgütüne üye olduğu gerekçesiyle Özdemir Gürbüz'ü 2 yıl 9 ay 10 gün hapis cezasına çarptırdı.

● 7. Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi, gizli örgüte üye olduğu gerekçesiyle Resul Baran'ı 7 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırdı.

7 Kasım

● Adana PTT Bölge Başmüdürlüğü'nün boş bulunan 41 kişilik santral memuresi kadrosu için açılan imtihana 2 bin 650 kişi katıldı. Imtihanın yapıldığı Endüstri Meslek Lisesi'nin sınıfları yetersiz kalınca, adayların bir bölümü yemekhanede imtihan edildi.

8 Kasım

● Doğru Yol Partisi Genel Başkanı Yıldırım Avcı, seçim sonuçlarının belli olmasından sonra yaptığı açıklamada, **"en kısa zamanda gönül serinletici, herkesin hakkı olan oyların yerine gitmesini sağlayıcı seçimlerin yapılmasında büyük fayda var"** dedi.

9 Kasım

● Istanbul Sıkıyönetim Askeri Savcılığı, Çanakkale'de bir askeri üste bir süre zorunlu ikamete tabi tutulan 6 eski parlamenter hakkında, Milli Güvenlik Konseyi'ne yazdıkları ortak dilekçe nedeniyle soruşturma açtı. Haklarında soruşturma açılan eski parlamenterlerin isimleri şöyle: Nahit Menteşe, Yiğit Köker, Sırrı Atalay, Metin Tüzün, Hüsamettin Cindoruk ve Mehmet Gölhan.

10 Kasım

ŞU BİZİM TÜRKİYE

İşadamlarımıza hizmet: Lüks garsoniyer

Konut ve kira sorununun **"görülmemiş boyutlar"**a vardığının resmi ağızlarca da açıklandığı şu günlerde, **Doğu Emlak** adlı komisyoncu bürosunun gazetelere verdiği bir ilan olağanüstü ilgi topladı. Emlak bürosundakiler telefonlara cevap vermeye ve aylık kiraları 50, 60 ve 70 bin lira olan **"daire"**leri müşterilere göstermeye yetişemediler. Bu iş için, büro yeni iki elemanla takviye edildi. Doğu Emlak'ın gazetelerde yer alan ilanında **"işadamlarına garsoniyerler"** deniliyordu.

Cihangir Sormagir sokaktaki ve başka bazı semtlerdeki özel daireler **bu iş** için hazırlanmış ve emlakçinin ifadesine göre **"bu iş için gerekli herşey"** içersine konulmuştu. Sıcak su, **"duble yatak"** ve telefon...Kiralık garsoniyerler üç sınıfa ayrılıyor: birinci sınıftakiler, yani en kötüler için aylık 50 bin lira, ikinci sınıftakiler için 60 bin lira ve **ultra lüks** denilen üçüncü sınıftakiler içinse 70 bin lira isteniyordu. Dört aylık kira ve 100 bin lira depo-

13 milyona banyo

Mermer ihracatçısı **"işadamı"** Bekir Yıldırım'ın başı, kendi deyimiyle **"vatana millete hizmet olsun"** diye yaptırdığı, 13 milyon değer biçtiği pembe mermerden, muslukları som altından banyo yüzünden derde girdi. Işadamı, son dönemlerdeki ihracatçılık anlayışının güzel örneklerinden birini vererek **"Işin başında esas gaye bu banyoyu zengin Araplara yutturmaktı"** diyor. Ama sonra 13 milyonluk banyoyu Araplar bile yutmamış, Istanbul Ticaret Odası Başkanı Nuh Kuşçulu da, **"Bu banyoyu ancak havadan para kazananlar alır"** deyiverince almaya niyetlenen bazı işadamlarımız da vazgeçmek zorunda kalmışlar, banyo da Bekir Yıldırım'ın elinde kalmış. **"Efendim, biz vatan ve memleket için çalışıyoruz. Ihracat yapacağım diye heryerimizden ter akıyor"** diyen Bekir Yıldırım, bir yandan da kolay para kazananlardan olmadığını kanıtlamaya çalışıyor.

Mutsuz olmayınız

Dansöz Firuze spor ödülü aldı

Celal DEMİRBİLEK

ÖDÜL GÖBEKTE KIVIR KIVIR...

cü sınıftakiler içinse 70 bin lira isteniyordu. Dört aylık kira ve 100 bin lira depozitonun da ayrıca peşin alınması ihmal edilmiyordu. Ultra lüks denilen dairelerin **"En büyük işadamlarını bile mahçup etmeyecek şekilde döşendiği"** ayrıca vurgulanıyordu.

Doğu Emlak'ın, çok çalışıp çok yorulan işadamlarına bu hizmeti büyük ilgi gördü ve aylığı 50-70 bin lira arasındaki garsoniyerler bir kaç gün içinde kiracılarına kavuştu.

El çabukluğu marifet

Türkiye'de 1983 yılında kişi başına gelir, Türk parasındaki sürekli düşüş yüzünden, uzun yıllardan beri ilk kez 1000 doların altına düştü. **"Kalkınan Türkiye"** naraları sırasında hiç de hoş kaçmayacak olan böyle bir durumun uluslararası belgelere resmen geçmesinden, cuntayı, son anda Dünya Bankası kurtardı. Ama geliri arttırarak falan değil. Sadece hesaplama tekniklerinde **"küçük"** bir değişiklik yapılıverdi. Yıl sonu nüfusun değil, yıl ortası nüfusun esas alınması ve doların ulusal gelir hesaplanırkenki kurunun değil, ulusal gelir yaratılırkenki, yani bir süre önceki kurunun esas alınması kabul edildi. Bu istatistiksel elçabukluğuna rağmen, yetkililer, Türkiye'de kişi başına ulusal gelirin bin doların altına düşmesi gerçeğinin sadece bir süre geciktirilebileceğini, bir süre sonra, örneğin gelecek yıl, ulusal gelirin bin doların altına düştüğünün açıkça görülmesini engellemeye hiç bir **"hokus-pokus"**un olanak vermeyeceğini belirtiyorlar.

Korkutma ayol!

Türk-İş Başkanı **Şevket Yılmaz** bir kuru sıkı daha attı. İşçi haklarının tümünün geri alınması, işçilerin gerçek ücretlerinde bir yılda yüzde 40'a varan bir düşüşün gözlenmesi, işçi sınıfının sermaye karşısında tümden silahsız bırakılması gibi konularda önce birşeyler geveleyip sonunda sermaye ile öpüşüp kucaklaşan Yılmaz, **"Yeni hükümetten istekleriniz ne?"** sorusuna verdiği cevapta, **"Şu anda bunları açıklarsak yeni milletvekillerinin dudakları uçuklar"** cevabını verdi.

Türk-İş Genel Başkanı'nı tanıyan işverenlerin ve yeni milletvekillerinin dudakları şimdiden uçuklamıştır. Ama korkudan değil, gülmekten...

Mutsuz olmayınız beyefendi!

Ajda Pekkan'la aşk macerası fotoromanlara konu olan, vergi rekortmenlerinden, 38 şirket sahibi, genç ve **"parlak"** işadamlarımızdan **Erdoğan Demirören** meğer mutsuzmuş. **"İnanın asgari ücretliler bizden çok daha mutludurlar"** diyor ve konuşmasını şöyle sürdürüyor: **"Bence insanları alıştıkları düzenden çıkmaya zorlamak onları mutsuz etmektedir. Asgari ücretle çalışan bir kişi zaten o düşünce ve yaşam tarzına razıdır."** Son olarak Beşiktaş Klübü'ne 40 milyon lira bağışlayan, bu arada da batmadıklarını göstermek için zaman zaman böyle bağışlar yapmanın zorunlu olduğunu ileri süren Demirören, asgari ücretle bir işe girip mutlu olmaya baksa ya! Yazık değil mi? Hayat kısa! Böyle mutsuz mutsuz ölüp gitmesin bu genç yaşında.

Ödüllü göbek yada göbeğe ödül

Gazeteler Dünya Jimnastik Şampiyonası'nın haberleriyle dolup taşar, Sovyet ve Çinli genç jimnastikçilerin harikalar yarattıklarını yazarken, Türkiye'de de **bir spor ödülü** verildi. Türkiye Judo ve Karate Federasyonu Başkanı, 60. Uluslararası Judo turnuvasında derece alan sprocular şerefine düzenlenen kokteylde aşka geldi ve sporculara verilmesi gereken ödüllerden birini de **göbek dansözü Firuze**'ye taktı. Firuze, kendi dalının geleneklerine uygun olarak ödülü göbeğine takıp dansı öyle sürdürdü.

Şuna yüzmeyin desenize

Çankırı'da Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü bir yüzme havuzu yaptırdı. Tabii ardından havuzdan yararlanacak olanların uyacakları esasları belirten bir de **"talimatname"** düzenledi. Bürokrasi hazretlerinin ülkemizde **"nelere kaadir"** olduğunu kanıtlayan bu talimatnameyi, Cumhuriyet gazetesinde yer alan biçimiyle aynen sıralıyoruz. Bu arada bu havuza girip yüzmeyi beceren babayiğit bulunup bulunmadığını bilmediğimizi de hatırlatalım. Talimatnameye aynen şöyle: 1. Terli vücut, dolu mide ve alkollü havuza girilmez, 2. Havuza girmeden tuvalete giriniz, 3. Havuza girmeden duş alıp ilaçlı suya giriniz, 4. Deniz gözlüğü ve palet takılmaz, 5. Havuza gıda maddesi ve meşrubatla girmek yasaktır, 6. Havuza uzun saçla bonesiz girilmez, 7. Kulvarlarda oturmak, duşları fazla meşgul etmek yasaktır, 8. Havuzda top oynamak, şakalaşmak yasaktır, 9. Havuzu kirletmek, zarar vermek yasaktır, 10. Havuza antrenör gelmeden girilmez, 11. Yüzme bilmeyenler, bulaşıcı hastalığı olanlar giremez, 12. Kıymetli eşya ve parayı görevliye teslim ediniz, 13. Personelin görevine müdahale edilemez, 14. Talimata uymayan sporcunun kartı, antrenörün çalışması iptal edilir, 15. Şikayetler havuz amirliğine yapılır, 16. Yukarıdaki talimata uyulmasını rica ederiz.

4 bin öğrencili fakülte, tek öğretim üyesiyle açıld

Tek kalsın ama sağlam kalsın

Üniversitelerde yeni bir kıyım dalgası başladı. Sürülen, atılan, kontratları yenilenmeyen ve istifaya zorlanan öğretim üyeleri yine birbirini izliyor. Bu arada pek çok fakültede öğretim üyesi yokluğundan derslere başlanamıyor. Ve yabancı öğretim üyelerine Türk öğretim üyelerinin **6 katı ücret** verileceği açıklanıyor. Bu arada 4 bin öğrenci de **tek** öğretim üyesine kalıyor. Varsın kalsın, tek kalsın ama **sağlam** (!) kalsın...

Alan razı, veren razı

Yolsuzluk yaptıkları için bir süre önce Anavatan Partisi'nden ihraç edilmiş bulunan Kartal İlçe Yönetim Kurulu, toplu olarak MDP'ye girdi. Tabii bu olay seçimlerden önce oldu. Anavatan'ın ihraç ettiklerini MDP bağrına bastı. Hem de partiye katılma törenleri düzenleyerek... Midesi geniş olmak iyi şey! Ancak seçimi ANAP kazanınca herifler ne yaptı acaba?..

10 Kasım

● İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde bakılan davada, Milli Güvenlik Konseyi'nin 52 numaralı bildirisine aykırı davrandıkları gerekçesiyle, **Cumhuriyet** Gazetesi Yazıişleri Müdürü Oktay Gönensin ile avukat Burhan Apaydın hakkında 6 ay ile 2 yıl arasında hapis cezası istendi.

11 Kasım

● Diyarbakır Sıkıyönetim Mahkemesi'nde görülmekte olan 177 sanıklı THKP-C davasında askeri savcı 49 kişinin idamla cezalandırılmasını istedi.

● Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde görülmekte olan 90 sanıklı PKK davasında, askeri savcı 26 kişinin idam ve 64 kişinin de 3 ile 30 yıl hapis cezasına çarptırılmasını istedi.

12 Kasım

● Türkiye'nin dördüncü büyük kenti olan Adana'nın 72 mahallesinden, 60'ının gecekondu mahallesi olduğu açıklandı. Adana Belediyesi'nden yapılan açıklamaya göre, gecekondu mahallelerinde yaklaşık 800 bin kişi oturuyor.

● Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, yeni hükümetin işsizliğe, konut sıkıntısına ve fiyat artışlarına çözüm bulmak zorunda olduğunu söyleyerek, asgari ücretin vergi dışında bırakılmasını istedi.

Türkiye Postası

Türkiye Postası 15 günde bir Cuma günleri çıkar. **Herausgeber:** Vereinigung für Völker Verständigung und Solidarität, 1000 Berlin 44, Donaustr. 1 **Verantwortlicher Redakteur:** Ahmet Kardam **Zentralredaktion und Anschrift aller Verantwortlichen:** 1000 Berlin 44, Donaustr. 1, Tel: 624 60 92 **Herstellung:** Eigenvertrieb **Druck:** Henke Rollenoffset, 1 Berlin 48, Säntisstr. 49, **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postscheckkonto 461432-100, BLZ 100 100 10 Postscheckamt Berlin-West **Abone Koşulları:** F.Almanya ve Batıberlin'de 6 aylık (12 sayı) 30.-DM, 1 yıllık (24 sayı) 60.-DM **Temsilcilikler-Fransa:** Paris, Tel: 01-258 26 90, **F.Almanya:** Frankfurt, Tel: 0611-68 41 98, **Belçika:** Brüksel: B.P.83 **Hollanda:** Amsterdam, Tel: 020-942323 **Ingiltere:** Londra, Tel: 01-801 7046, **Danimarka** Kopenhag, Tel: 01-707 506 **Isveç** Stokholm, Tel: 08-367 576

Faşizmin 'ehven-i şer'ini kolay günler beklemiyor

Özal, faşist diktatörlüğün üstüne sivil elbise olacak

Cunta'nın sandığından MDP'nin çıkacağına, çıkmasa bile süngü zoruyla çıkarılacağına öylesine inanılmış, öylesine güven bağlanmıştı ki, seçim sonuçları ve bu sonuçların olduğu gibi açıklanıvermesi geniş çevrelerde büyük şaşkınlıklar yarattı. Şaşkınlığın vardığı boyutlar bazılarını, kendileri bile farketmeden, seçimlerin galibi görünen Özal'ın destekçisi durumuna geçirdi. Bunlar, seçim sonucunun Cunta tarafından kabul edilmesini, **"serbest"** ve **"demokratik"** seçim olarak nitelemekten bile kaçınmadılar.

Aslında ne olmuş, Cunta ve ardındaki güçler neye karar vermiş, nasıl bir politika izlemişlerdi?

Evren yalancıyı bağrına basıyor

Cunta başı Evren'in 4 Kasım gecesi televizyon ve rodyolardan yayınlanan konuşmasının **"hilafı hakikat beyanda bulunanlar"** bölümü doğrudan doğruya Özal'ı hedef alıyor, Evren Özal'ı **"yalancılık"**-la suçluyordu. Aynı konuşmada Evren 12 Eylül'ü sürdürecek bir partinin iktidara getirilmesini istedi ve herkesin anlayacağı kadar açık bir biçimde, ağırlığını MDP'den yana koydu. Bu konuşma, sanki beklenmedik bir gelişmeymişcesine tepkiler yarattı. Artık herkes MDP'nin iktidarına kesin gözüyle bakıyor, Cunta'nın en ateşli savunucuları bile, bu açık müdahaleyi sokacak kılıf bulamıyorlardı.

Ama 6 Kasım gecesi radyolar daha ilk sonuçları ilan etmeye başladıklarında, dikkatli gözler kararın çoktan verilmiş ve Cunta'nın bu saatten sonra kendi alternatifleri arasında tarafsız kalmaya karar vermiş olduğunu anladılar. Tüm sonuçlar Anavatan Partisi ve Halkçı Parti'nin önde gittiklerini, sandıktan MDP'nin çıkması olanağı bulunmadığını gösteriyor ve sonuçlar Cunta'nın onayı ve izniyle açıklanabiliyrdu. Nitekim seçim sonuçları kesinleşip Özal'ın seçimleri hem de çoğunlukla kazandığı anlaşılır anlaşılmaz Evren Özal'ı kabul etti ve iki gün önce yalancı ilan ettiği ve güvenilmemesini istediği kişiyi kucaklayıp öperek Türkiye'yi bu güvenilmez kişiye **"demokrasi"** aşkı uğruna teslim eder göründü. Demokrasiyi seçimle ve sivil elbiseyle özdeşleştirenler rahat bir nefes aldılar ve faşizmin ehven-i şeri'ne rızı olarak Türkiye'de demokrasinin kurulduğunu ilan etmekte gecikmediler.

Evren bir taşla iki kuş vurmanın keyfini çıkarıyor. Seçimleri Özal'ın kazanmasıyla hem ele güne karşı "demokrasiye geçiliyor" gösterisi yapılıyor, hem de Özal sayesinde emperyalist ülkelerden yeni dış borçlar alma hazırlığı yapılıyor

Eşeğini sağlam kazığa bağlamış biri

Kendisini ünlü 24 Ocak Kararları'nın mimarı olara gören ve öyle bilinen Turgut Özal'la generaller arasında, son zamanlarda abartılan ve özellikle yaygınlaştırılan uzlaşmaz çelişkilerin bulunmadığı, Evren'in üç yıl önce 13 Eylül günü yaptığı basın toplantısındaki sözleriyle kanıtlanmıştı. Evren, o toplantıda, 24 Ocak kararlarını tarif ederek, **"Bazı ekonomik önlemler alınması gerekiyordu, bunların normal şartlarda yapılması mümkün değildi. Bu yüzden müdahale zorunda kaldık"** derken Türkiye'de Özal eliyle uygulanan ve planlanan ekonomi politikasının silahlı bekçileri olduklarını söylüyordu.

Daha sonra, 1982 Temmuz'unda Turgut Özal'ı ekibiyle birlikte istifaya götüren nedenler ise, köklü ayrılıkları yansıtmıyordu. Bu istifada, Özal'ın ardındaki güçlerin kendisine generallerin hatalarından sıyrılmış görünme ve ilerde iktidara oynama telkinlerinin de payı vardı.

Cunta, Özal'ın, emperyalizmin finans kuruluş ve merkezlerinin Türkiye'deki en güvenilir birinci adamlarından biri olduğu biliniyordu. Kendisinden pek hoşlanmayanlar bile, bu güçlü destek karşısında boyun eğmek zorunda kaldıklarını Özal'ın partisinin Cunta'nın üç alternatifinden biri olmasına izin vermekle gösterdiler... Pek de ümid edilmemekle birlikte, Cunta açısından, **"Seçimler olur da Özal seçilirse ne olur"** sorusunun cevabı **"İlk tercihimiz değil ama olabilir"**di. Cunta, Özal'ın ardındaki güçler, yani IMF, ABD çevreleri, vs. açısından Özal karşısında boynunu bükük görüyor, onunla uzlaşmayı yeğliyordu. Kaldı ki, Özal ve Cunta, aynı davanın adamları değiller miydi? Amaç, Türkiye'de bir avuç em kodaman tekelcinin ekonomik siyasal iktidarını dikensiz gül bahçesinde kurmak değil miydi? Faşist diktatörlüğe sivil bir görünüm kazandırmak değil miydi?

Cunta Anayasası ve Cunta yasaları korkuya yer bırakmıyor

Hatırlanması gereken bir başka nokta, Cunta anayasası ve Cunta yasalarıyla, Cuntabaşı ve Cunta üyelerinin iktidarlarının, en az yedi yıl içinde pekiştirilmiş olduğudur. Nitekim, oyunun Cunta'nın koyduğu kurallarına rıza göstermiş bulunanÖzal bunu çok iyi bildiği için, generalleri ürkütebilecek herşeyden kaçınmakta, uyumlu görünmeye gayret etmektedir. Öte yandan Evren, **"nasıl olsa ipler elimde"** düşüncesi içindedir ve bir taşla iki kuş vurmanın keyfini çıkarmaktadır.

Özal'ın seçilmesiyle, hem ele güne karşı **"demokrasiye geçiliyor"** gösterisi yapılabilmekte, hem de yeni borç ödemelerinin ve ekonomik sıkıntıların geleceği 1984

OYA BAYDAR **Yorum**

İşimiz güçleşti, gücümüz arttı

TÜRKİYE halkı, 6 Kasım'da cuntaya, cunta başına, faşizme, süngüye, baskıya, zulme **"hayır"** dedi. 12 Eylül'ü ben sürdüreceğim, cuntanın devletin has partisi benim diyenlere ve onların seçilmesi için baskı yapanlara karşı tepkisini, MDP'yi üçüncü sıraya iterek, neredeyse milletvekili güç çıkaracak duruma sokarak gösterdi. 6 Kasım seçimlerinin tartışma kabul etmez sonucu, ana özelliği budur.

TÜRKİYE halkı 12 Eylül'e **"hayır"** derken kendisine başka seçenek tanınmadığı, eli kolu bağlandığı, alternatif güç göremediği için ve cunta karşıtı güçlerin birliği, burjuva muhalefetinin kararlılığı, demokrasi güçlerinin yeterince etkin olabilmeleri sağlanamadığı için, bu cesur ve bilinçli **"hayır"** cuntanın üç seçeneğinden birini iktidara getirmeye, cuntanın Özal alternatifini desteklemeye, Calp'in güdümlü muhalefetine kan vermeye dönüştü. Türkiye halkı, Özal ve Calp'i seçmedi; onlara yönelen oylar, aslında **"cuntaya hayır"** oylarıydı. Ama Türkiye'nin günümüzdeki son derece karmaşık koşullarında, bu oylar 12 Eylülcülüğün bir iktidar biçimine dönüştü. 6 Kasım seçimlerinin bu son derece diyalektik ikili yanını iyi değerlendiremezsek, yanılgılardan kendimizi kurtaramayız.

TÜRKİYE halkı, 6 Kasım'da sandık başına sıkıyönetim altında, demokratik hak ve özgürlüklerinin katresinin bırakılmadığı; işçi sınıfı ve emekçi sınıfların, ne siyasal, ne ekonomik hiçbir örgütlenme ve savaşım hakkının kalmadığı; zindanların onbinlerce ilerici, yurtsever, demokratla dolu olduğu; halen 6 bin kişi hakkında idam cezası istendiği; barışı ve insan haklarını savunmanın bedelinin idam veya en az 15 yıl hapis olduğu; halkın tüm örgütlenme, gösteri, düşünce özgürlüğünün toptan yok edildiği; basının, kitle haberleşme araçlarının yakın tarihin en büyük sansür ve baskısı altında bulunduğu bir siyasal ortamda, kısaca faşizm altında gitti. 6 Kasım seçim komedisi, Evren cuntasının, tüm eski siyasetçilere siyaset yasağı koyduğu; işine gelmeyen, kendi planına dahil olmayan tüm siyasal partilerin seçime katılmalarını yasakladığı; sadece kendi eli veya icazetiyle kurdurduğu üç partinin seçimlere girmesine izin verdiği; parti kurucularından yarısının, kendi partilerinin milletvekili adaylarının bile yarısından fazlasının veto edildiği bir ortamda oynandı.

İŞTE 6 Kasım seçimleri bu ortam ve koşullar kadar özgür ve demokratiktir. Bu ortama ve koşullara **"demokratik"** demeye utanmayanlar bu seçimleri de özgür ve demokratik kabul edebilirler. Türkiye halkı cuntaya tepkisini Özal ve Calp'e oy vererek göstermek zorunda bırakılmışken, önüne hiçbir özgür seçenek konulmamışken, cuntanın bu sonuca katlanması ve ille de MDP diye süngü zoruyla diretmemesini, **"Demokrasi fidesi dikiliyor"**, **"Seçimlerden ve generallerden şüphesi olanlar utansın"**, **"Gerçek demokrasiye geçiyoruz"**, **"Halk hür iradesiyle seçti, milli irade tecelli etti"** gibi yorumlamaya kalkışanlar önce yukarıdaki tabloya da **"demokratik"**

YENİ DÖNEMİN BAŞBAKANI MI, ARTİST Mİ?
Seçimin hemen ertesi günü gazeteler "Özal kazandı" başlıkları ile çıktılar. Tüm kampanya boyunca "amerikan" yöntemleri ile çalışan Özal da seçim sabahı "yorgunluktan uyuyakalmışım" bir parti lideri pozu vererek gazetecilerin karşısına geçti.

Kimdir bu Turgut Özal?

Turgut Özal 1927 yılında Malatya'da doğdu. Annesi öğretmen, babası da Sümerbank'ta memur. Dar gelirli sayılabilecek bir ailenin çocuğu.
İstanbul Teknik Üniversitesi'ni bitirdi (1950) ve yüksek elektrik mühendisi oldu. Ardından birçok yetenekli öğrenci gibi o da Amerikalıların verdiği bir bursu kazanarak 1 yıllığına ABD'ye gitti (1952).
Döndüğünde önce DSİ'de çalıştı. Kısa süre sonra Enerji Bakanlığı'nda Elektrik İşleri Etüd İdaresinde görev aldı. Burada Süleyman Demirel'le tanıştı. Yıllarca birlikte çalıştılar. Demirel onu, o da Demirel'i etkilediler. Demirel 1965 seçimlerinde tam bir seçim zaferi kazanınca (450 üyelik parlamentoda 286 milletvekili), 1966 yılında Devlet Planlama Örgütü'**nün başına Turgut Özal'ı getirdi. Kardeşi Korkut Özal ve** "kafa dengi" **öteki uzmanlarla birlikte Özal, Devlet Planlama Örgütü'nde** "takunyalı biraderler" **dönemi diye anılan dönemi başlattı.**
1970 yılında Turgut Özal ve ekibi yüzde 66'lık bir devalüasyon kararını da içeren bir ekonomik önlemler paketini uygulamaya soktular. 12 Mart Muhtırası ve Muhtıra'nın işbaşına getirdiği Özal'ın beyni ile "bazı hayalperest zevat" **bu önlemler paketini beğenmedi ve Özal'ı görevinden aldı.**
Özal hiç işsiz kalmadı ve Dünya Bankasında uzmanlık yapmak üzere ABD'ye gitti. Orada İyice "tanındı", **bilgi ve görgüsünü arttırdı.**
1975 yılında yurda döndü ve 1976'da Sabancı Holding'**in yılda 1 milyon lira net maaş alan genel koordinatörü oldu. Sabancı onun için** "Türkiye'nin en pahalı iş idarecisidir" **diyordu. Sonra gene Türkiye tekelci sermayesinin en kodamanlarıyla birlikte çalıştı. Ünlü** Asilçelik'**in başına geldi ve** Koç Holding'**i yönlendirdi. 1977'de MSP'den İzmir milletvekili adayı oldu ama seçilemedi. Bunun ardından çok daha önemli ve kilit bir göreve getirildi:** MESS Büyük Genel Başkanlığı...
1979 yılında yeniden Devlet yönetimine döndü ve Demirel'le birlikte 24 Ocak Kararları'nı hazırlamaya başladı. Kararların uygulanmasında tam yetkili oldu ve Başbakanlık Müsteşarlığı'na getirildi. Ekonominin kilit noktalarına kendi kadrosunu yerleştirdi ve şimdiki Cunta şeflerine kararlarla ilgili özel brifingler düzenleyip, onların da desteğini aldı.
Faşist darbenin ardından durumunu pekiştirdi. Başbakan yardımcısı oldu. Ekonominin tüm dizginlerini eline aldı.
1982 yazbaşında **görevinden ayrıldı. Politika yapmak istemediğini, profesyonel yönetici olmayı yeğlediğini söyledi. Ama** 1982 Ağustos'**unda** "politikaya atılabileceğini" **ima etti ve ardından** "fazla kilolarını vermek" **üzere üç aylık bir** ABD **gezisine çıktı. Döndüğünde epey incelmişti ve kararını açıkladı:** "Parti kuracağım!.."
Kurdu ve başına geçti. Seçim kampanyası başlarken "iki gömleğim var biri bayramlık, biri idamlık" **gibi parlak sözlerle** "Cunta'ya rağmen bir parti" **havası yaratmaya başladı ve başardı da...**
6 Kasım seçimleri oldu ve Özal'ın Partisi kazandı.

nin ve ekonomik sıkıntıların geleceği 1984 yılına Özal gibi **"bu işin ehli"** ve uluslararası para kuruluşlarının güvenine sahip olan kişiyle birlikte girilmektedir. Özal ipin ucunu kaçırıp bağımsızlaşma eğilimlerinde ölçüyü kaçıracak olursa, Anayasa ve yasaların Cumhurbaşkanı'na verdiği mutlak yetkiler ne güne durmaktadır!

Siyasal gelişmeler ne yönde olacak?

Önümüzdeki günlerde Özal Cunta'nın onayını alabilecek bir uzlaşma hükümeti kuracak ve saf 24 Ocakçılık dönemi yeniden başlayacaktır. Ve Özal'ın Cunta dayanaklı, emperyalizm kaynaklı hükümetinin Batı'nın muhafazakardan sosyal demokrata kadar uzanan geniş siyasal çevrelerinde **"demokrasi"** olarak selamlamasını sğlamak için kampanya başlatılacaktır.

Ancak, ne olursa olsun, Türkiye'de faşizm pekçok açıdan daha güçsüz, darbelere daha açık bir nitelik kazanmış durumdadır. Geniş halk yığınlarının gözünde Özal iktidarı daha kolay karşısına çıkabilecekleri bir iktidar görünümündedir. Öte yandan, burjuva muhalefetinin diğer **"kurt"** siyasal güçleri, seçimlere sokulmamış olmanın da etkisiyle bilenmişler, kimisi Özal'a savaş açmış, kimisi Özal'ın kalesini içten fethetme hesapları yapmaktadır. Çok daha önemlisi, Türkiye işçi sınıfı, önüne konulmuş tüm engellere rağmen gelecek günlerde hareketlilik kazanmaya adaydır. Demokrasi güçleri ise geçen dönemden deneylerle çıkmışlardır. Faşizmin **"ehven-i şerini"** kolay günler beklemiyor.

yorumlamaya kalkışanlar önce yukarıdaki tabloya da **"demokratik"** diyebilme pervasızlığını açıkça göstermek zorundadırlar. Demokrasi anlayışlarının sınırı sermayenin sınırsız özgürlüğünde sona erenler yanında, kimi demokrat bilinen aydın çevrelerin de 6 Kasım seçimleri konusunda bu yanılgıları yaygınlaştırmaya yardımcı oldukları, faşizmin propagandasına su taşıdıkları ne yazık ki gözlenmektedir. Bu kez yanılgı sıradan bir yanılgı olmayacak, demokratlık sıfatını kişiden bir daha geri gelmezcesine alıp götüren, onu faşizmin saflarına yaklaştıran bir yanılgı olacaktır. Türkiye'nin bunca namuslu yazarı, düşünürü, bu seçimler hakkında gerçek düşüncelerini bile açıkça yazamıyorlarsa, cuntanın çehiz sandığından çıkabilecek üç kukladan en sivil giyimlisini bağra basıp **"demokrasi"** naraları atmanın, tarih ve Türkiye halkı önünde verilecek ağır hesabı vardır.

TÜRKİYE halkı önümüzdeki günlerde demokrasinin, hatta burjuva demokrasisinin bile en tutarlı savunucularının işçi sınıfı, onun örgütlü güçleri, onun öncülüğünü tanıyan demokrasi güçleri olduğunu bir kere daha görecektir. Şimdi Türkiye demokrasi güçlerine düşen görevler ağırlaşmıştır. Önümüzde ilk adım olarak, yaratılmak istenen ve ne yazık ki kimilerinin de oyuna geldiği ve kapıldığı **"demokrasiye geçiliyor"** yalanını çürütmek, cuntanın Özal alternatifine demokratif kılıf geçirilmesi oyununu bozmak, yığınlara siyasal gerçekleri en etkili ve en açık biçimde duyurmak durmaktadır. Ve asıl, faşizme hayır diyen Türkiye halkının önünde, onunla birlikte, gerçek demokratik alternatifin yaratılması, tüm gücüyle ortaya çıkarılması durmaktadır. Demokratik hak ve özgürlükler alanındaki 40 yıllık kazanımların kemirildiği, yok edildiği bir ortamda işimiz güçtür, ama cuntaya hayır demesini bilen milyonlar- biz onları yanımıza almasını bilirsek, biz alternatif olabilirsek- bizimledir. 6 Kasım'ın ertesinde işimiz biraz daha güçleşti, sorumluluğumuz biraz daha ağırlaştı. Ama şimdi gücümüz, faşizme, zulme, süngüye hayır diyen bir halkın, gücü oldu. Şimdi gerçekten daha güçlüyüz.

Olay, bölgede barışı büsbütün tehlikeye sokacak

Denktaş Kıbrıs'ta bağımsızlık ilan etti

Denktaş 15 Kasımdaki parlamento toplantısında KTFDnin bağımsızlığını ilan etti. Kıbrısta iki toplum lideri arasında Birleşmiş Milletlerin önerileri çerçevesinde bir doruk toplantısı yapılması beklenirken, ortaya çıkan yeni durum, adanın Kuzey-Güney sınırında gerginliği arttırdı. Rum kesiminde ordu alarma geçirildi.

Türkiye cuntasının ilk tepkisi **"karar bizim için de süpriz"** demek oldu. Ama hemen ardından Dışişleri Bakanı İlter Türkmen, Cunta'nın **"Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti"**ni tanıdığını açıkladı. Böylece Cunta, bir yandan B.M'in önerileri çerçevesinde toplumlararası görüşmelerin devamından yana olduğunu iddia ederken, öte yandan da Denktaş'ın bölücü girişimlerini desteklemekte olduğunu göstermiş oldu.

Olay Yunanistan'da büyük tepkilere yolaçarken, Başbakan Papandreu, bağımsızlık ilanında Türkiye'nin de rolü olduğunu söyleyerek, olayı **"yasa-dışı, keyfi bir girişim"** olarak nitelendirdi. ABD, İngiltere ve Federal Almanya da kararın gözden geçirilmesi ve değiştirilmesi gerektiğini belirterek, bağımsızlık ilan edilmeyeceği konusunda güvence vermiş olan Ankara hükümetini de suçladılar.

Bu durumda Kıbrıs sorunu, seçimler sonrasında özellikle Avrupa topluluğu ile ilişkilerini düzeltmeye hazırlanan Cunta açısından zor bir durum yaratacak ve onu uluslararası planda bir kez daha yanlızlığa sürükleyecektir.

Öte yanda ilk anda gösterdiği tepkiye rağmen ABD'nin olayı NATO içinde Yunanistan'a karşı bir koz olarak kullanma ve ayrıca Yunanistan-Türkiye arasındaki gerginliği körükleme amacı güdebileceği de olasılıklar arasında sayılabilir. Ancak, hiç kuşkusuz, Ortadoğu'da bunalımın tırmandığı, Doğu Akdeniz'e ABD savaş gemilerinin gönderildiği koşullarda bu olay, bölge barışını büsbütün tehlikeye sokacak, ABD'ye Kıbrıs'da üs edinme olanağı verebilecektir ve asıl tehlike de buradadır.

KTFD'de bağımsızlık ilanı, iki toplum arasındaki ilişkilerde şimdiye dek alınmış yolun da boşa gitmesine, ilişkilerin iyice gerginleşmesine yol açacaktır.

Avrupa Konseyi önünde Türkiyeliler protesto gösterisi yapıyor

Türkiye'de genel af istemi Avrupa Parlamentosu'nun gündemine geliyor

ABD yönetimine bağlı hareket eden Batı Avrupa'daki muhafazakarlar ve bazı liberaller, 6 Kasım seçimleriyle Türkiye'nin **"demokrasiye geçiş"** yolunda adım attığı görüşünü yaygınlaştırmaya çalışırlarken, Avrupa Parlamentosu'nun Sosyalist Grubu şu günlerde **"Türkiye'de genel af ilan edilmesi"** meselesini gündeme getirmeye hazırlanıyor. Eğer Sosyalist Grubun bu önerisi kabul edilecek olursa, Türkiye hapishanelerindeki politik tutukluların serbest bırakılması Cunta'nın ve Özal hükümetinin Batı Avrupa ile ilişkilerini düzeltmesinin önkoşullarından biri haline gelebilecek.

Geçtiğimiz 10 Kasım günü Avrupa'da bir gezi yapmakta olan **Bülent Ecevit** de Avrupa Parlamentosu'nun Sosyalist Grubuyla bir toplantı yaptı. Belçika temsilcimizin bildirdiğine göre, Ecevit bu toplantı sırasında yaptığı konuşmada **"Türkiye'de demokrasinin savunulması yönünde gösterdiği çabalardan ötürü"** Sosyalist Gruba teşekkür etti. Ecevit, Avrupa Parlamentosu'na sunulması planlanan **"genel af"** önerisini desteklediğini de açıkladı.

Sosyal Demokratlar ve sosyalist partiler

Avrupa Parlamentosu Sosyalist Grubunun Bülent Ecevit'le yaptığı bu toplantı ve Avrupa Parlamentosu aracılığıyla yeni kurulacak Özal hükümetinin önüne **"genel af"** sorununu koymayı planlaması, Batı Avrupa'nın sosyal-demokrat ve sosyalist çevrelerinin Türkiye cuntası-

Mahalli İdareler Yasa Tasarısı Cunta'nın onayını bekliyor

Üç büyük ilde belediye başkanlığını valiler yürütecek

- **Bakanlar Kurulu istediği ilin belediye seçimlerini yaptırtmayacak ve buralara belediye başkanlarını kendisi atayabilecek**
- **Belediyeler devlet örgütünün bir parçası haline getirilecek. Belediye başkanları siyasi partilere üye olamayacaklar.**

Seçimlerde Anavatan Partisi'nin en çok oyu almasıyla başlatılan **"demokrasiye geçiyoruz"** kampanyasının ikiyüzlülüğü cuntanın çıkarmaya hazırladığı yasa tasarılarıyla açığa çıkmaya başladı. Bunlardan birisi de, cuntanın önünde onay bekleyen "Mahalli Idareler Yasası".

Geçtiğimiz günlerde MGK üyesi ve Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Nejat Tümer'in 6 Kasım seçimlerine katılmalarına izin verilmeyen siyasi partilerin, önümüzdeki baharda yapılması beklenen belediye seçimlerine de katılmamaları için verdiği yasa tasarısını geri çektiği açıklandı. Ama aynı günlerde cunta, belediye seçimlerini tümüyle göstermelik hale getirecek yeni bir yasa tasarısı çıkarmaya hazırlanıyordu.

Yeni hazırlanan ve cuntanın önünde onay için bekleyen **"Mahalli Idareler Yasası"** tasarısına göre, yerel yönetimlerin özerkliği tümüyle ortadan kaldırılıyor. Ilgili yasa, Içişleri Bakanlığı'na belediye başkanlarının ve belediye meclisi üyelerinin görevlerine son verme yetkisi verirken, Bakanlar Kurulu da istediği ilin belediye seçimlerini yaptırmayabilecek ve seçime gerek görmediği illerin belediye başkanlıklarına atama yapabilecek.

Mahalli Idareler Yasa tasarısına göre, belediye başkanı ve belediye meclisi üyeleri ilde vali, ilçede kaymakam ve bucaklarda bucak müdürlerine bağlı devlet görevlisi haline getiriliyor ve bunlar hakkında vali, kaymakam ya da bucak müdürleri kovuşturma açarak Içişleri Bakanlığı'ndan görevden alınmalarını sağlayabiliyor. Ayrıca, yasaya göre bundan böyle Istanbul, Izmir ve Ankara'da belediye seçimleri yapılmayacak ve bu illerin belediye başkanlığı görevlerini valiler yürütecek. Bunun yanısıra, Bakanlar Kurulu kararıyla istenilen ilin belediye başkanlığı görevi de, valiler ya da atanacak bir kimse tarafında yürütülebilecek.

Ilgili yasa hükmüne göre, belediye başkan ve belediye meclisi üyelerinin siyaset yapmaları yasaklanıyor. Herhangi bir siyasi partiden belediye başkanı ya da belediye meclisi üyesi seçilen kimseler göreve başladıkları tarihten itibaren siyasi partilerde çalışamayacaklar. Aksine hareket edenlerin görevine derhal son verilebilecek. Böylece, siyasi partilerin ve dolayısıyla halkın yerel yönetime katılmaları önlenerek, yerel yönetim organları devlet teşkilatının bir parçası haline getirilecek.

Cuntanın kapattığı demokratik örgütlerin yöneticileri seçim sonuçlarını yorumladılar

"Bu seçimler halkın özgür iradesini yansıtmıyor"

Seçimlerin hemen ardından 7 Kasım sabahı ayrı ayrı açıklama yapan Cunta'nın kapattığı demokratik yığın örgütlerinin yurtdışında bulunan yöneticileri seçim sonuçlarını yorumladılar ve anti-demokratik yasaklar ve baskılar altında yapılan bu seçimlerin halkın özgür iradesini yansıtmadığını belirttiler.

İlerici Kadınlar Derneği (İKD) Genel Başkanı **Beria Onger** yaptığı açıklamada **"Anavatan Partisi'nin oyların çoğunluğunu almasının Türkiye'de insan haklarına, barış güçlerine, işçi ve emekçilere yönelik saldırılara son verileceği anlamına gelmeyeceğini"** belirterek şöyle dedi: **"Gerici Anavatan Partisi, halktan oy top-**

da yükseltmeye, dünya güçlerini Türkiye halklarıyla dayanışmalarını arttırmaya çağırır."

İlerici Gençler Derneği'nin (İGD) Dış Bürosu adına Paris'te açıklama yapan Genel Başkan **Ahmet Muhtar Sökücü** de seçimlerin işçi sınıfının ve tüm demokratik güçlerin ağır baskılar altına alındığı, işçi ve emekçi sınıfların, partilerin ve bağımsız adayların katılmadığı faşizm koşullarında yapıldığını hatırlatarak, **"Bu seçimler demokratik değildir, böyle bir seçimle oluşacak parlamento da, hükümet de hiçbir şekilde halkımızı temsil edemez"** dedi.

PKK ve TKP'nin bildirisi

tisidir. Bu partinin başkanı Turgut Özal 12 Eylül sonrasında cuntanın başbakan yardımcılığını yapmıştır. Ne ki, bu partinin MDP karşıtı bir izlenim yaratması, seçmenlerin bir bölümünün bu görüntüye aldanmasına yol açmıştır. Cuntanın has partisi MDP'nin seçimlerde uğradığı ye-

nilgi, halkın faşist cuntaya karşı duyduğu derin öfke ve nefretten başka bir şeyi yansıtmıyor."

32 imzalı ortak açıklama

Avrupa Konseyi'nin Eylül ayı sonunda yapılan son toplantısında Türkiye'nin Konsey'den atılması için üyelere yazılı başvuruda bulunan 32 örgüt yöneticisi gene ortak bir açıklama yaparak 6 Kasım seçimlerinin **"anti-demokratik ve yasa dışı olduğunu"** vurgulayarak **"dünya kamuoyunu, bütün partileri, örgütleri ve kişileri demokrasiye dönüş adı altında oynanan bu oyuna karşı çıkmaya, seçim sonuçlarını tanımamaya ve Türkiye demok-**

ması, Batı Avrupa'nın sosyal-demokrat ve sosyalist çevrelerinin Türkiye cuntasının ve gerici güçlerinin **"işte demokrasiye geçiyoruz"** biçimindeki safsatasına aldanmak eğiliminde olmadıklarını gösteriyor. Alman Sosyal Demokrat Partisi Meclis Grubu sözcüsü **Voigt** de, Türkiye'deki seçimlerin hemen ertesi günü yaptığı açıklamada, seçimlere yalnızca icazetli üç parti katıldığı için bu seçimlerden demokratik esaslara uygun bir parlamento çıkmadığını vurgulayarak, **"Böyle bir seçimle demokrasi ve insan haklarının gerçekleşmeyeceği gerçeğini Özal'ın seçilmiş olması değiştirmez"** demişti.

ABD yönetimi ve Muhafazakarlar

Muhafazakar partilerin sözcülerinin ise, ABD yönetiminin doğrultusunda hareket ettikleri gözleniyor. Bunlar, cuntanın açıkça desteklediği MDP'nin uğradığı yenilgiyi ve Özal'ın seçimleri kazanmış olmasını, ayrıca cuntanın da bu seçim sonucuna **"boyun eğişini"**, Türkiye'nin demokrasiye geçişi yolunda **"olumlu bir adım"** olarak değerlendiriyorlar. ABD yönetimi ve Batı Avrupa'daki muhafazakar parti yönetimleri Türkiye'deki durumu **"diktatörlük dışında, hür dünya içinde, askerlerin güdümünde, geçiş dönemine özgü yeni bir otoriter devlet modeli"** olarak göstermeye çalışıyorlar.

Türkiye'deki cunta da, Avrupa Konseyi'ndeki ve Avrupa Parlamentosu'ndaki muhafazakar gruplara dayanarak bu uluslararası kuruluşlarla bozulmuş olan ilişkilerini tekrar düzeltmeyi ve Avrupa Konseyi'nden atılmayı önleyebilmeyi planlıyor.

Önce demokratik hak ve özgürlükler

Fakat bütün bunlara rağmen, gerek Konsey'in gerekse Avrupa Parlamentosu'nun seçimlerden önce aldığı ve seçimleri **"gayrimeşru"** ilan eden kararlarını bir çırpıda değiştirmeleri söz konusu değil. Cuntanın bu sonucu elde edebilmesi için Avrupa Parlamentosu çevrelerinin deyimiyle, **"önce demokratik hak ve özgürlüklerin gerçekleştirilmesi yolunda ilerlemeler göstermesi"** gerekiyor. Oysa cuntanın seçimlerden sonra bu konuda attığı ilk adım, Türkiye Barış Komitesi'ni mahkum etmek oldu.

... şöyle dedi: **"Gerici Anavatan Partisi, halktan oy toplamak için Evren diktatörlüğünden sözde bağımsız görünmeye çalışmıştır. Ama bizzat partinin başkanı Özal, 12 Eylül darbesinin suç ortakları arasındadır ve cuntanın icazetiyle seçimlere katılmıştır. Bu yasa dışı seçimler çerçevesinde bile faşist MDP'nin ezici bir yenilgiye uğratılması Türkiye demokrasi güçlerinin mücadelesi için daha elverişli koşullar ortaya çıkarmıştır. İKD şimdi tüm kadınlarımızı barış ve demokrasi için savaşımı daha**

Faşist yasalara bir ek daha: Basın Yasası

Cunta'nın onayından çıkan yeni Basın Yasası ile özgür basın tam olarak ortadan kalkıyor ve gazetelerin denetimi hükümetlerin iki dudağının ucuna bırakılıyor.

Basın Yasası Cunta'nın onayından çıktı ve kesinleşti. Böylece basın için oldukça yeni ve zorlu bir dönem başladı. Bu dönemde gazetelerin yayını hükümetlerin keyfine bağlı olacak. Hükümetler istedikleri zaman yargı kararı olmaksızın gazete kapatabilecek, hatta gazetelerin basıldığı matbaalara el koyup **"tapuyu delebilecek"**, gazete ve matbaalara önceden yerleştirilmiş ajanlar aracılığıyla suçu **"daha işlenmeden"** saptayıp baskınlar yaparak, baskıya hazırlanan yayınlara el koyabilecek.

Yeni yasaya göre toplu basın mahkemeleri de kaldırılıyor. Böylece görece uzmanlaştığı için basın davalarının **"özel"** ve **"özgül"** koşullarını kavrayıp, görece esnek davranabilen mahkemeler ortadan kaldırıldı. Yargı kararı herhangi bir asliye ceza yargıcı mahkemesi tarafından verilebilecek. Bu arada yayın alanına **"korsan basın"** diye ne olduğu bilinmeyen hukuk dışı bir kavram da yerleştirildi. Böylece tüm ilerici basının susturulmasının yasal kılıfı da hazırlanmış oldu.

PKK ve TKP'nin bildirisi

Seçimlerin yapıldığı 6 Kasım gecesi sabaha karşı ortak bir bildiri yayınlayan Kürdistan Öncü İşçi Partisi (PKK) ve Türkiye Komünist Partisi (TKP) MDP'nin seçimleri kazanamayışını cunta için bir yenilgi olarak değerlendirdiler. Ortak bildiride şöyle dendi:

"Bu seçimlere katılan her üç parti de cuntanın kurdurduğu partilerdir. Oyların çoğunluğunu alan ANAP da cuntanın par-

BERİA ONGER
İlerici Kadınlar Derneği Genel Başkanı

nanan bu oyuna karşı çıkmaya, seçim sonuçlarını tanımamaya ve Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışmalarını bundan böyle de sürdürmeye" çağırdılar.

Bu açıklama altında şu imzalar yer aldı: **Feridun Aksın** (gazeteci), **Turhan Ata** (DİSK Yürütme Kurulu üyesi), **Ekrem Aydın** (DİSK Yürütme Kurulu üyesi), **Cahit Baylav** (Bank-Sen Ankara Bölge Başkanı), **Nafiz Bostancı** (Genel-İş Marmara Bölge Başkanı), **Mehmet Boz** (İGD Merkez Yönetim Kurulu üyesi), **Enis Coşkun** (Barış Derneği Genel Sekreteri) **Yücel Çubukçu** (Bank-Sen Genel Sekreteri), **Kemal Daysal** (DİSK Yürütme Kurulu üyesi), **Metin Denizmen** (Bank-Sen Genel Başkanı), **Bahtiyar Erkul** (Maden-İş Yürütme Kurulu üyesi), **Ahmet Erol** (İş Müfettişleri Derneği Genel Başkanı), **İlhan Geçit** (Bank-Sen Yürütme Kurulu üyesi), **Mehmet Karaca** (Maden-İş Genel Başkanı), **Cemal Kıral** (Barış Derneği Yönetim Kurulu üyesi), **Cevdet Kocaman** (Köy-Koop İkinci Başkanı), **Eşref Okumuş** (Petkim-İş Sendikası Yürütme Kurulu üyesi), **Beria Onger** (İKD Genel Başkanı), **Recep Ordusever** (Bank-Sen Yürütme Kurulu üyesi), **A. Sağıner** (Bank-Sen Yürütme Kurulu üyesi), **Ahmet Sökücü** (İGD Genel Başkanı), **Alaattin Taş** (İGD Genel Sekreteri), **Murat Tokmak** (Maden-İş Yürütme Kurulu üyesi) **Enver Türkoğlu** (Bank-Sen Yürütme Kurulu üyesi), **Süleyman Üstün** (Maden-İş Eğitim Dairesi Başkanı), **Abdullah Yılmaz** (Maden-İş Ankara Bölge Başkanı).

YÜCEL TOP

Anayasa oylamasındaki yüzde 91 Evet oyunun halkın cuntayı desteklemesi anlamına gelmediği ortaya çıktı.

KEMAL DAYSAL

MDP'nin en az oy alan parti oluşu, halkın cuntadan bir an önce kurtulmak istediğinin tartışma götürmez kanıtıdır.

Seçim sonuçları konusunda gazetemize ayrı ayrı demeç veren DISK temsilcisi Yücel Top **ve DISK Yürütme Kurulu üyesi** Kemal Daysal, **MDP'nin en az oy alan parti oluşunu cunta açısından bir yenilgi olarak yorumladılar.**

Yücel Top, sandıktan cuntanın istediği sonucun çıkmadığını söyleyerek bundan bir yıl önce yapılmış olan Anayasa referandumu sırasındaki **"Evet"** oylarının halkın cuntayı desteklediği anlamına gelmediğini de ortaya çıkardığını vurguladı ve Anavatan Partisi'nin **"en az icazetli"** gibi görünerek oyları çekmeyi başardığına işaret eden Top, **"Cunta kendi kurdurttuğu üç parti arasında MDP lehine tercih yapmıştır. Ama halk bu tercih yönünde oy kullanmadı"** dedi.

DISK Yürütme Kurulu üyesi **Daysal** da, seçimin hemen öncesinde Başbakan Ulusu'nun ve daha da önemlisi cunta başı Evren'in açıkça MDP'yi savunan, yurttaşları Anavatan Partisi'ne oy vermemeye çağıran konuşmalarının, cuntaya karşı tepkiyi daha da arttırdığını, AP tabanından geniş bir kesimin Anavatan Partisi'ne, CHP tabanının ise Halkçı Parti'ye yönelmesine yol açtığını söyleyerek şöyle dedi: **"Bu halkın cuntadan bir önce kurtulmak istediğinin tartışma götürmez kanıtıdır. Cuntanın kendi kanlı yüzünü gizlemek için giriştiği seçim manevrası mutlaka boşa çıkartılacaktır. İşçi sınıfımız, onun öncü kesimini oluşturan DISK üyeleri bu konuda ellerinden gelen çabayı ortaya koyacaklardır."**

AHMET MUHTAR SÖKÜCÜ
IGD Genel Başkanı

İŞTE, DEMOKRASİYE GEÇİYORUZ!..

Inandıkları barış davasını 18 ay boyunca yiğitçe savundular

Barış Derneği yöneticileri ağır hapis cezasına çarptırıldılar

Istanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde görülmekte olan Barış Derneği davası, 14 Kasım Pazartesi günü sonuçlandı. Albay **Ahmet Şen,** Binbaşı **Atilla Güçlü** ve Yüzbaşı **Tarık Kale**'den kurulu mahkeme heyeti, Türkiye Barış Derneği yöneticilerinden 18'ini 8 yıl ağır hapis ve 2 yıl 8 ay sürgün, 5'ini de 5 yıl ağır hapis ve 1 yıl 4 ay sürgün cezasına mahkum etti. Oybirliği ile alınan mahkumiyet kararından sonra, mahkemeye tutuksuz olarak gelen Barış Derneği yöneticilerinden 14'ü ağır cezayı gerektiren bir suçtan mahkum oldukları gerekçesiyle tutuklanarak cezaevine gönderildi. Mahkemeye katılmayan 7 kişi hakkında da gıyabi tutuklama kararı verildi. Mahkeme heyeti, Türkiye Barış Derneği yöneticilerini gizli komünist örgüt kurdukları ve yönettikleri gerekçesiyle TCK'nun 141. maddesi uyarınca mahkum etti.

Barışın yargılanması 18 ay sürdü

25 Mayıs 1982 tarihli Türkiye gazeteleri, **"Barış Derneği Davası Açıldı"** haberini birinci sayfadan, oldukça büyük puntolarla veriyordu. Bu haberin çıktığı gün, Barış Derneği Başkanı eski büyükelçi Mahmut Dikerdem ve Barış Derneği yöneticilerinden 25'i 23 Şubat 1982 gününden beri tutuklu bulunmaktaydılar. Barış Derneği ve dernek yöneticileri üzerindeki baskılar 12 Eylülün hemen ardından başlamış, Barış Derneği 13 Eylül günü kapatılmış, dernek binası didik didik edilmiş ve bazı yöneticilerin ifadelerine başvurulmuştu. Ancak 12 Eylül cuntası, barışa karşı savaş açtığını ve barışı daha da yargılayacağını ancak darbeden birbuçuk yıl sonra açıkça ilan edebiliyor ve cunta adına da en talihsiz ve en utanç verici davalardan biri sayılması gereken bu davayı Mayıs 82'de resmen açıyordu.

Daha sonra, askeri savcı **Mustafa Gül** 17 Mayıs 1982 tarihinde 91 sayfalık iddianamesini okumaya başladı ve ilgili iddianamenin okunması üç oturumda tamamlandı. Savcı Mustafa Gül sanıkların, 141 ve 142. maddelere aykırı davrandıklarını ileri sürerek 8 ile 30 yıl arasında hapisle cezalandırılmalarını istedi.

Ilk kez, 14 Ekim 1982 günü gazeteci **Niyazi Dalyan** hakkında tahliye kararı verildi. Bunu, 16 Aralık 1982'de Genel Başkan **Mahmut Dikerdem**'in, 23 Aralık'ta **Mustafa Gazalcı, Ismail Hakkı Öztorun, Kemal Anadol** ve **Nedim Tarhan**'ın tahliyeleri izledi. Yazılı belgelerin okunmasına, 20 Ocak 1983 tarihinde başlandı ve 11 Nisan 1983 tarihinde tamamlandı. Bu arada, sanıkların tümü tahliye edildi.

Savunmalara, 18 Temmuz 1983 tarihinde geçildi. Savunmaların başlamasıyla birlikte mahkeme, Mahmut Dikerdem ile Reha Isvan'ın savunmalarını öne sürerek, mahkemede savaş hali hükümlerinin uygulanmasına karar verdi. Böylece, savunmalar birbuçuk saatlik süreyle sınırlandı.

Mahkemece gösterilen hoşgörünün istismar edildiğini öne sürerek, savunma yapan avukatlara da, bir günde savunmalarını tamamlama zorunluğunu getirdi. 24 Ekim 1983'de, avukatlar savunmayı tamamladı ve davanın genişletilmesi isteminin karara bağlanması için, dava 27 Ekim 1983 tarihine ertelendi. 27 Ekim tarihindeki oturumda, soruşturmanın genişletilmesi istemi reddedilerek, savunma avukatlarına da savaş hali hükümlerinin uygulanmasına karar verildi. Bunun üzerine, savunma avukatları mahkeme heyetini protesto ederek, savunmadan çekildiler. Mahkeme heyeti, daha sonra sanıklara son sözlerini sordu ve kararı açıklamak üzere davayı 14 Kasım tarihine erteledi. 18 ay süren yargılama boyunca cunta barış savaşçılarının mahkum edilmesini sağlamak için mahkeme heyetini tam dört kez değiştirdi.

MAHMUT DIKERDEM

"Ortada bir suç varsa bu, barış davasını üstlenenlerce değil, ülkemizin geleceğini tehdit eden tehlikeleri halkımızın gözünden kaçırarak dünya barışının önemini yadsıyanlar tarafından işlenmektedir."

Türkiye Barış Derneği'nde yönetici sorumluluk üstlenen iki yurtsever ve inançlı demokrat. Biri aynı zamanda dünyanın en eski ve büyük barolarından birinin, Istanbul Barosu'nun başkanı. Reha Isvan ise iyi bir eğitimci ve ilerici kadın hareketinde sorumlu görevler üstlendi.
Apaydın 5 yıl, Isvan 8 yıla mahkum edildiler

Iddianame boyunca, Barış Derneği yöneticileri barış ve bağımsızlığı savunmuş olmak ve bu konuda diğer demokratik örgütlerle işbirliği yapmakla suçlanırlarken, asıl kurulmak ve ispatlanmak istenen bağlantı ve yöneltilen asıl suçlama, derneğin Sovyetler Birliği ve Türkiye Komünist Partisi paralelinde çalıştığıydı.

Barış Derneği davasının en büyük özelliklerinden biri, başta Başkan Mahmut Dikerdem olmak üzere tüm yöneticilerin örnek ifade ve örnek savunmalarıydı. Barış Derneği davası boyunca gerçekten de

AYDIN ENGiN **Tırmık**

Bir gün hatırlayıp çocuklarımız...

davalardan biri sayılması gereken bu davayı Mayıs 82'de resmen açıyordu.

BARIŞI SAVUNMAK...

Barış Derneği yöneticileri şu gerekçelerle mahkum edildiler

- **Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü kurmak amacıyla örgüt kurmak ve yönetmek**
- **Komünizm ve bölücülük propagandası yapmak**
- **Milli menfaatlere zarar verecek ve devletin hariçteki itibarını ve nüfuzunu kıracak şekilde faaliyette bulunmak**

DEMEKMİŞ!..

BARIŞ DERNEGI GENEL BAŞKANI DIKERDEM'IN SAVUNMASI

Emekli Büyükelçi ve Barış Derneği Genel Başkanı **Mahmut Dikerdem**'in Sıkıyönetim Mahkemesi önünde yaptığı tarihsel bir belge olan savunmasının tam metni **FIDEF Yayınları** arasında çıktı.
Broşürün Almanca baskısı da önümüzdeki günlerde çıkıyor.

Isteme adresi: FIDEF, Lichtstr. 31, 4000 Düsseldorf

Fiyatı: 3 Mark, 71 sayfa

lamak için mahkeme heyetini tam dört kez değiştirdi.

Yüklenen suç neydi ?

Avukatlar ve sanıklar daha ilk celseden bu davada barış ve detantın yargılanmakta olduğunu belirttiler. Saldırgan Reagan politikasının dümen suyundaki cunta, Barış Derneği davasını açmakla efendilerine sadakatlerini ispatlarken, tüm demokrat ve barış yanlısı aydınlara da gözdağı veriyordu.

örnek ifade ve örnek savunmalarıydı. Barış Derneği davası boyunca gerçekten de sanık sandalyesine asıl barış düşmanları oturtuldu. Tüm barış savaşçıları, dünyada ve ülkede barışı, bağımsızlığı, halkı en küçük bir sekme olmadan savundular. Başkan Mahmut Dikerdem bu konuda örnek ve öncü oldu. Celseler boyunca tüm tutarsız kanıtlar, yalana ve yakıştırmaya dayalı suçlamalar birer birer çürütülürken, barış ve demokrasinin savunulmasından küçücük bir taviz verilmedi.

BARIŞ DERNEĞİ DAVASINDA 8 YIL HAPİS VE 2 YIL 8 AY SÜRGÜN CEZASINA MAHKUM OLANLAR

Mahmut Dikerdem Barış Derneği Genel Başkanı ve emekli büyükelçi, **Reha Isvan** Milli Eğitim Müdür Yardımcısı, **Orhan Taylan** Ressam, **Ali Sirmen** gazeteci-yazar, **Hüseyin Baş** gazeteci-yazar, **Ataol Behramoğlu** şair-yazar, **Nedim Tarhan** Köy-Koop Genel Başkanı ve CHP eski milletvekili, **Erdal Atabek** doktor, Türk Tabibler Birliği ve Merkez Konseyi Başkanı, **Prof. Metin Özek** Tıp Fakültesi öğretim üyesi, **Kemal Tahsin Usluoğlu** TEK'de görevli, **Şefik Aslan** öğretmen, **Ali Taygun** tiyatro sanatçısı, **Harun Aykut Göker** TÜTED Genel Başkanı, **Haluk Tosun** ODTÜ öğretim üyesi, **Aybars Ungan** mühendis, **Ergun Engin** elektrik mühendisi, **Nurettin Yılmaz** eski bağımsız milletvekili, **Cevdet Çaylak.**

5 YIL HAPİS VE 1 YIL 4 AY SÜRGÜN CEZASINA MAHKUM OLANLAR

Orhan Apaydın Istanbul Barosu Başkanı, **Niyazi Dalyancı** gazeteci-Türk Haberler Ajansı Haber Müdürü, **Ismail Hakkı Öztorun** CHP eski milletvekili, **Gündoğdu Görsev** yayıncı, **Prof. Melih Tümer** ITIA Siyasal Bilimler Fakültesi Dekanı.

HALEN ARANAN BARIŞ DERNEĞİ YÖNETİCİLERİ

Mehmet Karaca maden Iş Sendikası Genel Başkanı, **Gültekin Gazioğlu** TÖB-DER Genel Başkanı, **Zülal Kılıç** Ilerici Kadınlar Derneği Genel Sekreteri, **Avukat Enis Coşkun** Barış Derneği Genel Sekreteri, **Oya Baydar** gazeteci-yazar, **Tektaş Ağaoğlu** gazeteci-yazar, **Metin Denizmen** Bank-Sen Genel Başkanı, **Nadir Akgül** yazar-iktisatçı, **Hasan Fehmi Mavi** TÜS-DER Genel Başkanı, **Sedat Özkol** mühendis, **Yavuz Çizmeci** mühendis, **Yaşar Arıkan** sendikacı, **Cüneyt Başbuğ** doktor, **Seyyit Aydoğmuş, Mehmet Bulut, Karabey Kalkan** mühendis.

Berlin'e ilk kar düştü. Avrupa kışa hazırlanıyor. Noel süslemeleri daha şimdiden sokaklarda, vitrinlerde, evlerde. Mağazaların kızak satılan bölümlerinde, gözleri çakmak çakmak yumurcaklar analarının eteğine yapışıyor, babaların ceketini çekiştiriyorlar. Bakımlı ve yaşlı Almanlar daha şimdiden kalın paltolarına büründüler bile. Ve günler iyiden iyiye kısaldı...

Avrupa kışa hazırlanıyor.
Sıcak bir sonbaharın ardından kışa hazırlanıyor Avrupa. Cenevre görüşmeleri iyice çıkmazda. Savaş kışkırtıcıları **"Nuh diyor, peygamber demiyor"**lar. Ingiltere'ye Amerikan atom roketleri geldi bile. Federal Almanya önümüzdeki günlerde, parlamentoda karar günleri yaşayacak. Hollanda tedirgin. Italya, Avrupa'nın en yığınsal komünist partisini barındıran Italya, füzelerin yerleştirilmesine kaç gün kaldığını hesaplar oldu.

Avrupa sıcak sonbaharın ardından kışa hazırlanıyor.

Acaba nasıl bir kışa?

* * *

Acaba nasıl bir kışa?
Evinde sabah kahvaltısına davetli olduğumuz Alman dostumuz, radyoda sabah haberleri başlayınca sesini kesti. Dinledik. Haberler bitti. Alman arkadaşımız çayından bir yudum içti, arkasına yaslandı ve -kendince- şaka yaptı:
– Iyi, bugün de yaşayacağız. Henüz savaş çıkmadı...

Bir yanlışlık yok mu bu yaklaşımda? Bir yılgınlık, bir soluğu tükenmişlik yok mu?

– Sıcak sonbahar bittiyse, sıcak kışa hazırlanırız biz de... diyen seslere kulak vermeli değil mi?

Neu-Ulm'dan Stuttgart'a, yüz on kilometre boyunca insandan, yani etten, yani kemikten, yani yürekten örülmüş bir zincir kuranlar yaşıyorsa eğer... ve düşünüyorlarsa ve vazgeçmedilerse yaşamaktan: hiç bir şey bitmiş değil. Belki yeni başlıyor daha. Ve radyolarımızın başında **"savaş çıktı mı, çıkmadı mı"** diye tembel ve uyuşukça bekleyenlerden olmayacağız...

Yorulanları, yılgınları, bezginleri yeniden ateşleyebilmeliyiz. Dünya 1984 kışında savaş kışkırtıcıları için sıcak bir cehennem olmazsa, insanlık için nükleer bir cehenneme dönüşebilir çünkü...

* * *

Berlin'e ilk kar düştü. Avrupa kışa hazırlanıyor. Havalar iyiden iyiye soğudu.
Hapis yatmak zor tenaattır. Boyun eğmeden, onurunu yitirmeden, savaştan dönmeden, savaşçılıktan vazgeçmeden hapis yatmak zor uğraştır, zorlu uğraştır...

Hele kışsa... Hele kuru ayaz kol gezmeye hazırlanıyorsa...
Orada, anayurdumuzda Türkiye Barış Derneği'nin yöneticileri zindandalar yeniden. Metris Askeri Cezaevi'nin havasız, soğuk, alabildiğine soğuk hücrelerinde, koğuşlarında, ülkemizin barış savaşçıları zindanda...

...Ve biz, sıcak sonbahar günlerinde Avrupa başkentlerinde insan selleri arasında yer alan, barış zincirlerinde halkalanan bizler **zindandayız...** Faşist cuntaya karşı, zindana yollandığı barış savaşçıları hakkındaki kararını kaldırması için benzeri görülmemiş bir dayanışma kampanyası için kolları sıvamazsak eğer, **Batı Avrupa'da yaşayan hepimiz zindandayız...** Görevden kaytarmanın, göreve yan çizmenin zindanında...

* * *

Yaşayan Rus şairlerinin en ustalarından biri, Yevgeni Yevtuçenko bir şiirinde haykırıyor:

> **"Bir gün hatırlayıp**
> **utanacak çocuklarımız.**
> **Cesaret sayıldığını**
> **doğruluk denen şeyin..."**

Bir gün hatırlayıp **"utanmasın"** çocuklarımız...

120 bin Türkiyeli işsizden sadece çok azı yasadan "yararlanabilecek"

Dönüş Primleri Yasası Federal Parlamento'da da benimsendi

Yabancı işçilere verilecek 10 bin 500 Mark tutarındaki **dönüş primi yasası** iktidar partilerinin oylarıyla Federal Alman Parlamentosu'nda 11 Kasım günü onaylandı. Yasa, sadece 1 Ekim 1983 ve 30 Eylül 1984 tarihleri arasında Türkiye'ye dönecekleri kapsıyor ve şunları öngörüyor:

- **30 Ekim 1983'ten sonra çalıştığı firma iflas eden ve böylelikle işsiz kalan işçilere 10 bin 500 Mark ödeme yapılacak.**
- **Bu prim, son 6 ayda kısa çalışma uygulayan fabrikalarda çalışmış işçilere de verilecek.**
- **10 bin 500 Mark'ın dışında ayrıca dönüş için çocuk başına 1500'er Mark verilecek.**
- **Türkiye'ye bu parayı alıp dönmek isteyenler, 30 Haziran 1984'e kadar başvurabilecekler. 30 Eylül'e kadar da Türkiye'ye dönmek zorundalar.**
- **Emeklilik sigortasında birikmiş paraları alıp Türkiye'ye dönmek isteyenler ise, şimdiye kadar olduğu gibi 2 yıl beklemek zorunda değiller. Bunun için de en son başvuru tarihi 30 Haziran 1984. Ancak emeklilik sigortasında birikmiş primlerden işverenlerce ödenen bölüm geri verilmiyor. Dönüş yapan işçilere iade edilecek olan yalnız işçinin ödediği pay.**

Gazetemizde daha önce de değindiğimiz gibi, 120 bin Türkiyeli işsizden sadece 20 binine **"yarayacak"** olan bu yasa, işçilerin emeklilik ve işsizlik sigortalarında biriken primlerinin, kendilerine verilmesinden başka bir şey değil. Yasa Federal Alman Hükümeti'nin **"yeni yabancılar politikasının"** üç ana unsurundan birini gerçekleştirmeye yöneliyor: Federal Almanya'da uzun süre yaşamış yabancıların entegrasyonu, yeni gelişlerin önlenmesi ve geri dönüşü özendirmek...

ti'nde bu yönde girişimler başlamış durumda- Alman firmalarının ortaklığıyla Türkiye'de yatırımlar yapmak. Tabii kazançlı çıkacak olan yine Alman tekelleri.

- Yasanın bir an **"yararlanmaya değer"** olduğunu düşünsek bile, sadece 30 Ekim 1983'ten sonra işsiz kalacaklar için geçerli olduğuna göre, şu anda varolan 277 bin yabancı işsiz ne olacak?
- Yapılan tahminlere göre, bu yasadan **"yararlanmak"** isteyenlere 1983 ve 1984 yıllarında yaklaşık 220 milyon Mark verilecek. Ama buna karşılık Federal Alman devleti, böylelikle ödemekten kurtulduğu çocuk ve işsizlik paralarından 320 milyon Mark tasarruf etmiş olacak.
- Geriye dönecek işçilere işsizlik parası, sosyal yardım gibi sosyal harcamalar da verilmeyeceğinden, Federal Maliye Bakanlığı da bu **"yükten"** kurtulmuş oluyor.
- CDU/FDP hükümetinin bir önemli iddiası da, 20 bin yabancı işçinin geri dönmesi halinde, 20 bin yeni işyeri açılacağı. Bu, boş bir iddiadır. Çünkü işçilerin bu yasadan **"yararlanıp"** geri dönebilmesinin koşulu çalıştığı fabrikanın kapanmasıdır. Kapanmış bir fabrikaya yeni işçi alınacağı düşünülemeyeceğine göre, yasanın yeni işyerleri açacağından nasıl söz edilebiliyor?
- **"10 bin 500 Mark"**, yerli ve yabancı işçiler arasındaki dayanışmanın azalması ve yabancı düşmanlığının artmasına da neden olacak. Aynı tezgah başında çalıştıkları fabrika kapatıldığında yabancı işçiye 10 bin 500, Alman işçiye de 600 Mark işsizlik parası verildiğinde **"10 bin 500 Mark'ın içyüzünü"** bilmeyen Alman işçi, herhalde **"Kollege"**sine karşı pek iyi duygular beslemeyecek.

Bremen ve çevresi Türk İşçileri Derneği Cumhuriyetin 60. yılını kutladı

FIDEF üyesi Bremen ve Çevresi Türk İşçileri Derneği 29 Ekim 1983 günü, yeni dernek binasında Cumhuriyet'in kuruluşunun 60. yıldönümü ile ilgili olarak bir toplantı düzenledi. Almanca ve Türkçe olarak yapılan konuşmalarda Kurtuluş Savaşı'nda canlarını veren emekçilerin emekçi torunlarının bugün yine baskı, açlık, işsizlik, işkence altında ezildikleri anlatıldı. Türkiye'de Türk ve Kürt emekçileri üzerinde askeri faşist diktatörlüğün estirdiği terör sergilendikten sonra 6 Kasım'da yapılacak seçimlerin içyüzü vurgulandı. Toplantıya Bremen Eyaleti Gençlik ve Spor Senatörü Dr. Henning Scherf, Die Falken, VVN, Demokratischer Kulturbund, Bremen İşsizler Girişimi, Memurlar Odası, KOMKAR, Bremen FIDEF örgütü, Bremen Gençler Birliği temsilcileri katıldı. Toplantının bir önemi de BTID'in yeni binasının açılış toplantısı anlamını taşımasıydı. İki yıl önce derneğe söz verilen bina o günlerdeki gelişmelere uygun olarak Solidarnoş delegasyonuna verilmişti. Bu arada eski dernek binası kullanılamaz halde olduğundan dernek çalışmaları önemli ölçüde aksamıştı. Ama uzun mücadele sonunda Solidarnoş delegasyonunun bulunduğu bina elde edildi ve Solidarnoş delegasyonu binadan çıkmak zorunda kaldı. Böylece dernek yeni binasına geçişini de bu toplantının sonunda kutladı. (Resimde görülen uzun boylu siyah kazaklı kişi Senatör Dr. Henning Scherf)

Şarap mahzende yıllanır ama mahzene gelene kadar...

Röportaj: Mehmet ÜNAL

"Şarap içmesini sever misiniz?" diye bir soru ortaya atılsa, herkesin yanıtı farklı olacaktır. Kimi **"evet"**, kimisi **"hayır"** kimisi **"ben beyazını"**, kimisi de **"ben siyahını"** diyecektir. Avrupa'da "yaşama mutluluğuna erişenler" ise, bulunduğu ülkeye göre, bu "geniş bilgilerinden yararlanarak, **"Ben Almanya'dayken"**, ya da **"Fransa'dayken"** diye başlıyacaktır söze. Peki, acaba bu şarap nasıl yapılır, masamıza gelene dek nerelerden geçer, kimlere **"emeğine, eline sağlık"** demek gerekir... En kabadayı şarapçı bile bu konuda bir şeyler düşünmüş müdür?

Sanırım Federal Almanya'da şarap üzerine epey fikir yürütülüyor. Radyoda, tele-

ve geri dönüşü özendirmek...

Bu durumda **"10 bin 500 Mark"** yabancı işçilere ne getiriyor, onlardan ne götürüyor:

● İşçi bu parayı alınca tüm emeklilik haklarından yoksun kalacaktır. Yani hem yıllardır işgücünü sattığı ülke yasalarına göre, hem de -tekrar yeni baştan çalışmaya başlayamayacağı için- Türkiye'de emekli olma olanağı ortadan kalkacak.

● Federal Çalışma Bakanı'nın sürekli iddialarının tersine, bu miktar yabancı işçilerin, ülkelerinde **"iş kurmalarına"** yarayamayacağı gibi, kesin dönüş masrafları dediğimiz taşınma, gümrük ve Türkiye'de yerleşmeye ancak yeter. Toplu, yani birden çok işçinin ortak yatırımlarının da bir işe yaramayacağı açık. Bunun en iyi göstergesi, son on yılda 80 milyon Mark yatırımla kurulmuş 320 işçi şirketinden, sadece 30'unun ayakta kalabilmesi. Bunun nedenleri arasında, başta Türkiye'deki ekonomik durumun bozukluğu, iş yönetiminin ve Türkiye piyasası koşullarının geri dönen işçilerce iyi tanınmaması geliyor. Bu durumda tek yol- örneğin Baden-Württemberg Eyalerine epey fikir yürütülüyor. Radyoda, televizyonda, gazetelerde önceki yıllarla karşılaştırılarak ürünün iyi olup olmadığı, iyi oldu ise kaç ton şarap yapıldığı, hangi makineler ile, ne hızla yapıldığı, içine ne kadar şeker katıldığı, kaç ton litre satıldığına ilişkin haberler duyar, okuruz.

Biz de, şimdiye kadar duyduklarımızın dışında birşeyler öğrenmek istedik ve işe şimdiye kadar içinde yaşadığımız şarabı ile meşhur eyaletten başlayalım dedik.

Üzüm toplama zamanı ilk durak, sabah saat 5'te, istasyon oldu. Her şehirde olduğu gibi burada da istasyonun önü aynı zamanda şehrin büyük meydanı durumunda. Ve bu meydanda bekleşenler... Türkiyeliler, Pakistanlılar, Bengaldeşliler ve daha niceleri... İstanbul meydanlarında olduğu gibi işveren buraya gelip güçlü pazuluları seçmiyor gerçi, burada bu iş biraz daha profesyonel yürüyor. Bu insanlar işgüçlerini kime satacaklarını önceden biliyorlar. Biz ise kafamızda henüz, **"üzüm bağlarını kimler buluyor"**, **"aracı olarak kimler kullanılıyor"** sorularının yanıtlarını bulamıyoruz.

Kaçak çalıştıkları için, hemen hiçbiri aldıkları para ve işi kimlerin bulduğu konularında kimseyle dertleşmek istemiyorlar. Bu büyük sanayi ülkesinin tam ortasında, işsizlik, bir kaç kuruş kazanabilme kaygısı insanları sanki dilsiz yapmış...

Ama yine de bir genel bilgi edinebildik. Şarap yapımında en iyi işçinin saat ücreti altı Mark. **"Kaçak işçi"** oldukları için, hiçbir sosyal ödenti ödenmiyor onlar için...İlk izlenim, alanın da satanın da memnun olduğu. Ancak asık suratlardan, kırık boyunlardan bunun hiç de öyle olmadığı anlaşılıyor.

Üzümlerin bağlardan alındığı, şarap bezirganları şaraplarını depolamaya başladıkları günlerde Federal Çalışma Bakanı Blüm'ün yaptığı açıklamalar ilginç: **"Kaçak işçilerle savaş!"** ... **"Kaçak çalışan işçi, bu işçiyi çalıştıran işveren para cezalarına çarptırılacaklar"**... İşçilerden filan kadarının kaçak çalışırken yakalandığına değiniyor bir yerel gazete. Ahh, hep bu yabancılar. "Onlar kötü örnek olmasa, bizimkiler de kaçak çalışmaz" diye bir de alt başlık atılmış... İş ve işçi bulma kurumlarının kapılarına kaçak çalışma ile ilgili afişler asılıyor. Yasaya göre "hem çalışana, hem de çalıştırana ceza verilir" denilmesine karşı, merkezi Nürnberg'de bulunan İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürü Stingl şimdiye kadar herhangi bir patronu suçlamadı kaçak işçi çalıştırdığı için. Tek suçlu varsa da yoksa da yabancı işçiler. Aynı yabancılar gibi **"sömürülme şerefine erişen"** Alman ev kadınlarından hiç söz yok tabii...

Sonsuz üzüm bağlarının aralarından arabamızla geçiyoruz. Kaçak işçilerin yapacakları tüm tarım işleri sona ermiş. Elmalar, kirazlar, üzümler toplanmış. Ülkesinde işgüçlerini satabilme olanağı bulamamış işçiler, kısmen sonbaharın getirdiği hüzünlü günler ile geri dönüp dönmeme kararsızlığı içindeler. Hemen hemen tüm geçtiğimiz irili ufaklı köylerde canlılık, köylülerde bizdeki harman sonu gibi bir güleryüzlülük. Ve yine köylerde bizde olduğu gibi harman sonu şenlikleri. Şarap panayırları diyebileceğimiz, şarkılar söylenen, dans edilen, şarap içilen şenlikler... Ürün alınırkenki zorlu günler unutulmuş, ucuza işçi çalıştıranlarla ucuza çalışanlar arasında bir barış sağlamak havası var bu eğlencelerin...

Arabamızı Wallertheim köyünün içine doğru sürüyoruz. Çevresi yıkıntılarla çevrili, dışından bakınca ahırı andıran binaya yaklaşıyoruz. Hala aradığımız yerin burası olup olmadığından emin değiliz. Karşımıza çıkan yaşlı bir kadından, aradığımız yerin gözlerimizin önünde olduğunu öğreniyoruz. Binanın arka tarafını dolaşarak, içinde modern şarap doldurma makinelerinin bulunduğu bir fabrikaya giriyoruz. Kamyonların gireceği geniş bir kapıdan içeriye baktığımızda aynı vücut hareketleriyle işini sürdüren, akord dedikleri çalışma usulü ile çalışan on beş kadar işçi görüyoruz. Türkiyeliler bizi görünce yaptığı işi bir diğerine teslim ederek teker teker gelip elimizi sıkıyorlar, hoşgeldin diyorlar. Kapağı henüz kapatılmamış şarap şişesinin birini alarak, bizlere kendi içtikleri bardaklardan şarap ikram ediyorlar.

İçlerinde en eskisi olan Mustafa'ya Türkiyeliler ile sohbet etmek, fabrika içinde fotoğraf çekmek istediğimizi söylüyoruz. Mustafa hemen şarap kartonlarını sayan patrona giderek bu isteğimizi bildiriyor. Önce şüpheli görünen patron, sonra izin veriyor.

Bu fabrikada yapılan iş, köylülerin yaptığı şarabın şişelenmesi, etiketlenmesi, kutulanması. Dört biner litrelik üç bidondan otomotik yürüyen şişelere şarap dolduruluyor. Bir ya da iki işçi şişeleri otomotik yürüyen raylara koyarken, bir diğeri mantar ya da kapaklarını koyuyor. Diğer tarafta etiket yapıştırılıyor, kutular yapılıyor. Kutulara doldurulmuş şişeler yerleştiriliyor, kartonların üstü kapatıldıktan sonra da dışarıda bekleyen kamyonlara yükleme işi kalıyor.

Mustafa'ya sorular sorarak, çalışma ve konut koşullarını öğrenmek istiyoruz. Mustafa ilk önce bir solukta, fabrikada çalışan tüm Türkiyelilerin sığınmacı ya da turist işçi olduğunu, **"kağıtlı"** tek bir işçi olmadığını söylüyor. **"Peki ya Almanlar?"** sorumuzu, "onlar da kağıtsız" olarak yanıtlıyor.

"Peki polis biliyor mu olayı?"

Mustafa gülerek "tabii" diyor.

"Peki bu durumda siz ne yapıyorsunuz? Aranızda oturma izni olmayanlar var".

Yine gülüyor Mustafa. Tüm tavırlarında bir umutsuzluk seziliyor, ne olursa olsun gibilerden. "Polis gelince saklanıyoruz. Zaten yattığımız ev hemen burada. Polis gittikten sonra tekrar gelip işe devam ediyoruz" diyor.

Patron günde 12-14 saat çalışan bu işçilere 6-8 Mark ödüyor saat ücreti olarak. "Ama bir 'kağıtlı işçi' olsak" diyor Mustafa, "iş değişecek". O zaman sendikalı olacaklar, tatil günleri çalışmayacaklar, saat ücretlerini toplu sözleşmelere göre alacaklar.

Ya oturdukları ev? Yıkılmaya yüz tutmuş, içinde farelerin bile barınamayacağı yerler. Yabancıların konut bulmalarının zor olduğu, hele turist işçiler ev aramaya bile yanaşmadıkları için patron bu **"ucuz işçilerine"** bu evleri vermiş, kira da almıyormuş.

"Peki Mustafa, tüm bunlardan kurtulabilmek için ne yapmalı?"

"Pek iyi bilemiyorum ne yapacağımızı. Ancak sanırım birlik olmak gerekiyor. Patron bizlerin arasını açmaktan bile çekinmiyor. Aynı evde oturmamıza, aynı koşullarda çalışmamıza karşın yapıyor hem de bunu. Buna ancak, birbirimize yaklaşabilme zenaatini geliştirerek karşı koyabiliriz herhalde."

Yine fabrikaya giriyoruz. Fabrika sahibi, kaldıraçla şişeleri kendi taşımak zorunda kalmış Mustafa'yı işinden alıkoyduğumuzdan dolayı. Kullandığı araçla yere şişeleri bırakırken, bize "artık çok oldunuz, defolun" der gibi bakıyordu. İşine dönen Mustafa'ya ve diğer arkadaşlarına eyvallah derken, sesimizin, raylara konan şişe sesleri arasında kaybolduğunu farkettik.

Geri dönerken, tüm yaz boyunca yemyeşil üzüm bağlarının sararmış olduğunu, sonbaharın tüm güzel renkleri ile gelecek yıl yine yeşillenecek olan bağların arasında yerli-yabancı emekçileri görür gibi olduk...

Şaraphanelerde çalışan işçilerin büyük çoğunluğu yabancı ve hemen hepsi "kaçak" işçi

Anvers'de geleneksel Yabancılar Festivali yapıldı

Belçika'da, 1978 yılından bu yana Uluslararası Dayanışma Komitesi **(KIS)** tarafından düzenlenen Yabancılar Festivali'nin altıncısı, bu yıl 5 Kasım günü Anvers şehrinde 2 bin kişinin katılımıyla kutlandı.

Festivalde KIS, AFF (Anti Faşist Cephe) ve daha birçok örgüt temsilcisinin konuşmaları, özellikle yerli ve yabancı işçiler arasındaki dostluğu pekiştirmeye yönelikti. Konuşmacılar bugün Belçika gerici hükümetinin ekonomik krizin yükünü yabancılara yüklemesini sert bir dille kınarken, yine hükümetin yabancıları ülkeyi terk etmeye zorlamak yolunda aldığı bir dizi karara karşı uyanık olmak ve aktif bir mücadeleye girmek gerektiğini vurguladılar. Türkiye'deki bir gün sonraki sahte seçimler nedeniyle, BTIB'den (Belçika Türkiyeli İşçiler Birliği) bir temsilciye söz hakkı verildi.

Festival yabancılarla dayanışma yolunda önemli bir adım oldu.

Komkar'ın uyarı bildirisinde Lice ve Muradiye depremleri hatırlatıldı

Deprem felaketzedelerine yardım yapacak Türkiyeliler vurguncular karşı uyarıldı

Erzurum yöresinde 1230 yurttaşımızın yaşamını yitirdiği, on binlercesinin evsiz-barksız kaldığı depremden sonra yurtdışında başlatılan yardım toplama kampanyasıyla ilgili olarak **KOMKAR** (Federal Almanya Kürdistan Işçi Dernekleri Federasyonu) tarafından bir uyarı bildirisi yayınlandı. Bildiride yurtdışında yaşayan yurttaşlarımıza sesleniliyor ve daha önceki depremler hatırlatılarak deprem felaketine uğrayanlara yapılacak yardımların vurguncular ve kapkaççılar tarafından paylaşılabileceğine dikkat çekiliyor. 1976 Muradiye depreminde gönderilen 60 bin battaniyeden sadece 4590 tanesinin, Federal Almanya'dan gönderilen, sert kış koşullarında bile kullanılabilecek 300 çadırdan sadece 90 tanesinin depremzedelere dağıtıldığını da hatırlatan KOMKAR bildirisinde yurtdışından yapılacak yardımların Türk resmi makamlarına doğrudan verilmemesi öğütleniyor. Yurtdışındaki yurttaşlarımızın, yardımlarını Türk-Danış olarak bilinen **Arbeiterwohlfahrt**'ın **335656/600 Postcheckamt-Köln** hesabına, **Diakonisches Werk'in 502 Postcheckamt Karlsruhe** hesabına yada **Deutsches Rotes Kreuz'un Erdbeben-Turkei 41 41 41** numaralı hesaplarına yatırmalarının daha doğru olacağı belirtiliyor.

1976 yılındaki Muradiye depremi sırasında gönderilen 60 bin battaniyeden sadece 4590 tanesinin, gene aynı deprem için Federal Almanya'dan gönderilen 300 kışlık çadırdan sadece 90 tanesinin yurttaşlara dağıtıldığı hatırlatılıyor ve müteahhitlerden subaylara, jandarmadan Bayındırlık Bakanlığı ilgililerine kadar uzanan vurguncular ağının etkisizleştirilmesi için yurtdışından yardım yapacak yurttaşların, yardımlarının yerine ulaşıp ulaşmadığını da denetlemeleri istendi

KOMKAR'ın bildirisinde özetle şöyle denmekte:

"Daha Lice ve Muradiye depremlerinin acıları unutulmadan, yaraları sarılmadan doğa afeti bu kez de Erzurum ili ve ilçelerini sardı.

Geçmişteki depremlerde olduğu gibi, yetkili ağızlar, Cunta şefi Kenan Evren, Cunta'nın kuklası parti ve basın hep bir ağızdan **"milletçe üzgünüz"**, **"yaralar sarılacak"** türden sözlerle halkı aldatmaya, büyük can kaybının ve maddi hasarın

Lice ve Muradiye depremlerinde olduğu gibi Erzurum'da afetzedeler için toplanan yardımlar asıl sahiplerine önemli ölçülerde ulaşmayacaktır. Yardımların aslan payını devlet kapacak. Sonra partiler, generaller, ağa ve beyler aralarında paylaşacaklardır. Yardımlar politik sömürü ve oy aracı olarak kullanılacak. Deprem milyonerleri türeyecek, asıl yardıma muhtaç olanlar açlıkla, salgın hastalıklarla cebelleşecek, göçe zorlanacak.

1976 Muradiye depremi için gönderilen 60 000 battaniyeden sadece 4590 tanesi dağıtılmıştır. Sadece Federal Almanya'dan giden 300 kadar kışlık çadırdan 90 tanesi köylere dağıtılmış, diğerlerine ordu el koymuştu. Yardım malları piyasada satılığa çıkarılmıştı.

Depremzedelerin yaralarını sarmak için yardım etmek herkese düşen bir insanlık görevidir. Yardımların asıl sahiplerine ulaşması için, yardım kuruluşlarını uyaralım, yardımların denetlenmesini talep edelim! Türk iktidarının geçmişteki depremlere ilişkin yolsuzluklarını, halkımıza düşman tavırlarını iletelim! Türk hükümetine, gelecekte muhtemel depremlere karşı ciddi tedbirler alması için baskı yapalım! Yardımlarınızı, Türk temsilciliklerinin açtıkları hesaplara değil, aşağıdaki kuruluşların hesaplarına yatırın!"

Yabancı düşmanlığı Federal Almanya'da her gün yeni bir saldırıda ortaya çıkıyor ve neo-naziler bu saldırılarda başı çekiyorlar

Saldırgan neo-naziler dayağı yedi

15 Ekim Cumartesi akşamı Ren nehri kıyısında bulunan Worms kentinde yaşayan Koşar ailesi 10-12 kişilik bir Alman grubunun saldırısına uğradı. Mainz muhabirimizin derlediği bilgilere göre olay şöyle gelişti: Koşar ailesinin evinin bahçesinin demir kapısını zorlayarak içeri giren saldırganlar, önce kapı ve pencerelere ve aynı zamanda bahçedeki tuvaletten eve dönen ailenin küçük oğluna vurmaya başladılar. Bağırtıları duyan baba Koşar ve diğer kardeşi, dışarı çıktılar. Aralarında önce söz ile başlayan çekişme yumruklara dökülerek son buldu. Dört Alman saldırganın hastanelik olduğu bu çatışmadan, diğer 8 Alman saldırgan kaçarak postu kurtardılar. Hemen çağrılmasına karşın polis geç geldi. Polisin kamuya duyurmaktan çekindiği bu olayda sözkonusu saldırganların, Worms kentinde yeni yeni örgütlenmeye çalışan bir grup neo-nazi oldukları sanılıyor. Hastaneye yaptığımız ziyarette dayak yiyen Almanlarla görüşmek istedikse de, bu istek onlar tarafından reddedildi. Sendika üyesi olan işçiye DGB Bölge Başkanlığı avukat bularak dava açmasına yardımcı olacak.

Heilbronn'daki roket eyleminde Türkiyeliler de çok etkindi

Soner GÜRLER bildiriyor

29 Ekim sabahından 1 Kasım akşamına kadar Heilbronn'daki Amerikan Atom roketlerinin yerleştirileceği Waldheide tepelerinin girişleri barışsever güçler tarafından kesildi, giriş çıkışlar durduruldu. Kalabalık bir gösterici grubu ile sabahın erken saatlerinden itibaren Heilbronn kentinin merkezinde başlayan gösteri ve daha sonra askeri üslerin girişine kadar

tarafından olmak üzere iki kere açıldı. Bunlardan biri, bloke eylemine katılanlarca içerdeki bir askerin hastalığı nedeniyle hastaneye kaldırılmasıgerektiği için hiçbir karşı direniş yapılmadan açılırken, ikincisi askeri üssün tuvaletlerinin tıkanıpta üssün içerisini insan pisliği basmaya başlayınca eylemcilerin gelen kanalizasyon temizleme arabasını içeri bırakmak istememeleri üzerine polis tarafından zorla açıldı. Ayrıca polis o esnada kapı önünde oturarak pasif direnişe geçen 30 kadar barış savaşçısını geçici olarak tutuklayan

Sempatizanlarınca ortaklaşa gerçekleştirilen eylemler, her gün oturma eylemine geçilen kapılar önünde halk türküleri okuyup, halk dansları sergileyerek gerçekleşti. Almanların da aktif olarak katıldıkları halk dansları sırasında kapıların önünde **"Türkiye'deki Barış Savaşçılarına Özgürlük"** sloganları almanca ve türkçe olarak sayısız kereler Heilbronn Waldheide tepelerinde yankılandı. Ayrıca bu moral eğlencelerinin başlangıcı sırasında birer konuşma yapılarak, Federal Almanya'da büyüyen yabancı düşmanlığına dikkatler

za kollarımızı açtık, siz de bizlere kollarınızı açın bütünleşelim, Federal Almanya'daki Kohl Hükümetine karşı bileşelim, Sosyal kısıtlamalara karşı bileşelim, yabancı düşmanlığına karşı birleşelim, Reagan Amerikasının dünyayı bir atom harmanı haline getirmesine karşı birleşelim, Türkiye'deki askeri faşist cuntaya karşı birleşelim" şeklindeki sözler alkışlandı.

Türkiyeli demokratlar ayrıca gece ve gündüz aralarında yaptıkları görev taksimi ile soğuk ve yağmur altında oturanlara

sarılacak" türden sözlerle halkı aldatmaya, büyük can kaybının ve maddi hasarın sebebini deprem afetine, kadere bağlamaya çalışıyorlar. Hayır! Doğa felaketi ve kader tek sorumlu olamaz. Aynı şiddette Japonya'da meydana gelen depremde kimsenin burnu bile kanamıyor ve tek ev hasar görmüyor. Neden? Çünkü yıllar önce tedbir alınmış, depreme dayanıklı konutlar yapılmış, deprem kuşağında yaşayan halk bu konuda bilgiyle, teknik imkanlarla donatılmış da ondan.

kentinin merkezinde başlayan gösteri ve daha sonra askeri üslerin girişine kadar varan yürüyüş daha sonra 4 gün süren bloke eylemine dönüştü.

Gerek yürüyüş, gerek blokenin sürdüğü 4 günlük süre içerisinde Türkiyeli demokratların sayısal güçlülüğü ile ortaya koydukları dayanışma eylemleri bölgedeki barış savaşçıları arasında büyük ilgi gördü. Yağmurlu, soğuk bir havanın yarattığı zor şartlar altında başlayıp sürdürülen eylemler sırasında askeri üssün girişleri biri polis

oturarak pasif direnişe geçen 30 kadar barış savaşçısını geçici olarak tutuklayıp, resimlerini çekerek mahkemeye havale etti.

Dört günlük eylem sırasında mevcut yabancılar kanununun doğuracağı sakıncalar nedeniyle oturma eylemine katılamayan Türkiyeli demokratlar yeni eylem biçimleriyle eylemleri aktif olarak desteklediler. Heilbronn Türkiye Demokrasi Güçleri ve DİSK ile Dayanışma Komitesi, FIDEF Sempatizanları ve KOMKAR

nuşma yapılarak, Federal Almanya'da büyüyen yabancı düşmanlığına dikkatler çekildi, ortak dayanışmanın gerekliliği vurgulandı, Türkiye'deki askeri faşist cuntanın terörü anlatıldı. Bir ortak eylem sözcüsünün **"bir ülkenin içerisinde yaşayan insanlar arasında barış kurulmamışsa, daha üst düzeyde, ülkeler arasındaki barışa geçen yol henüz aralanmamıştır, bizlerin ortak hareketimiz gereklidir, biz burada bunu sözde değil, yaşamda kanıtlamaya çalışıyoruz, siz alman dostlarımı-**

mi ile soğuk ve yağmur altında oturanlara yiyecek, sıcak çay ve kahve taşıyarak dayanışmanın en iyi örneklerini vermeye çalıştılar. Gece ayazında bu yardımlar eylemcilerin sempati ve sevgisini topladı.

Heilbronn Waldheide tepelerinde direnişçilerin arasında Türkiye'den bir parçada birlikte direndi, Türkiye'deki demokratları hatırlatarak, onlarla, onlar için. Heilbronn Waldheide tepelerinde çınladı uluslararası dayanışma istemlerini haykıran insanların bağırışlarıyla.

YUNANİSTAN MEKTUBU

Kerem DAĞLI

Sıcak sonbahardan sıcak bir ilkbahara mı?

PASOK, 18 Ekim günü iktidara gelişinin ikinci yıldönümünü Anayasa Meydanı'nda görkemli bir törenle kutladı. Sağ basında iktidar partisinin geçmiş yıla oranla gerilediğini iddia eden yazılara karşın, bu yıldönümünde de PASOK'un halen geniş bir kitlece desteklendiği görüldü.

Ne var ki Başbakan Papandreu'nun radikal seçim programıyla iki yıllık hükümet uygulamaları arasında geniş bir seçmen kesiminin umutlarını kıran farklar görülüyor. Bu seçmenlerin bir kısmının sağ muhalefet partisi Yeni Demokrasi'ye yönelebileceği, sağ muhalefetin güçlenebileceği yargıları da temelsiz sayılamaz. Nitekim 22 Ekim günü Selanik'te düzenlenen bir mitingde konuşan Averof, taraftarlarının tezahüratları arasında, PASOK'un ikinci yıldönümü kutlamalarını "Mussolinivari" diye tanımladı. Hükümetin ekonomik politikasını, Drahmi'nin değer kaybını ve işsizliği sert bir dille eleştirdi. Dış politikada da geleneksel sağ-Amerikancı bir dille PASOK'a çattı. Avrupa'ya yerleştirilecek Pershing-2 ve Cruise roketlerini Sovyet saldırganlığına karşı *"hür dünyanın güvencesi"* olarak savundu. Kitlelerdeki anti-cunta bilincini hükümete karşı kullandı.

Öte yandan ödünsüz ideolojik çizgisi, zengin deneyleriyle Avrupa'nın en güçlü komünist partilerinden biri sayılan Yunanistan Komünist Partisi'nin üsler anlaşması ve NATO'ya ilişkin olarak, iç politikada da PASOK hükümetine karşı çıkması, Başbakan Papandreu'nun işini ayrıca hayli zorlaştırmaktadır.

PASOK, NATO'dan çıkmak dahil, tüm bağımsızlıkçı dönüşümleri, anti-tekel içerikli demokratik reformları, devlet aygıtındaki cunta artıklarını temizlemeyi ve emekçilerin yaşam düzeylerinin yükseltilmesi vaatlerini seçim propagandası döneminde ısrarla savunmuştu. Bu nedenlerle komünistlerin etki alanındaki önemli bir seçmen kesiti de *"sol oyların bölünmemesi"* kaygısıyla PASOK'a oy vermişti. Seçim sonuçları PASOK'un başarısı olduğu kadar, belki ondan da çok sağın yenilgisini gösteriyordu.

Ancak seçim sonrasında sürdürülen ABD ve NATO ile daha seviyeli bir ilişkiye karşın, üsler konusunda eski iktidarlardan nitel olarak daha ileri bir adım atılamadı. Üslerin varlığı 1988'e kadar uzatılarak karar yeni hükümete bırakıldı. O nedenle de üsler konusu anti-NATO, anti-Amerikan güçlerin eylem programlarındaki sıcak yerini koruyor.

Öte yandan Balkanların nükleer silahlardan arındırılması ve güvenliği konularında barışçıl öneriler geliştirildi. ABD'nin Türkiye'deki faşist cunta yoluyla ülkeyi doğudan tehdit politikasına PASOK hükümeti, Limni adasının alan dışı sayılmasını da gerekçe göstererek Ege'deki NATO manevralarına katılmama şeklinde tepki gösterdi. Son Lübnan bunalımı sırasında ABD savaş uçaklarının Yunan topraklarını kullanması istemini geri çevirdi. Cenevre görüşmelerinin sonuçları alınıncaya kadar altı aylık süre için Avrupa'ya roket yerleştirme işleminin ertelenmesini önerdi. Güney Kore uçağının düşürülmesine ilişkin anti-Sovyet haçlı seferine katılmadı. Ayrıca Polonya konusunda da Papandreu hükümeti ayrı bir üslup kullandı. Bu tavırları bir NATO müttefikinden çok üçüncü dünya ülkelerinde görülen bir yönelim olarak değerlendirilebilir. Ancak NATO ve ABD ile göbek bağları kesilmediği sürece bu yolculuk biraz güç görünmektedir.

Başbakan Papandreu ve iki yıllık hükümeti daha çok iç politika alanında büyük eleştirilere uğramaktadır. Bu dönemde eski sendikalar yasası yerine genel olarak daha ileri bir yasa getirilmesine karşın kamu kuruluşlarında grev, hemen hemen olanaksızlaştırıldı. Sendikaların, hatta PASOK'a bağlı Genel İşçi Federasyonu'nun da büyük tepkisiyle karşılanan (Federasyon'un Genel Başkanı bu nedenle istifa etmiştir), bu gerilemeye komünistler sert muhalefet gösterdiler. Asıl tepki de, kemer sıkma politikasına, onun enflasyon oranını küçük gösteren hesaplama yöntemine ve emekçilere verilen sözlerin yerine getirilmemesine yöneliktir. Şimdi artık sendikalar özel işyerlerinde bile hükümetin saptadığı orandan yüksek ücret artışı talep edemeyecek. Böylece, toplu sözleşme düzeni ve sendikal mücadele işlevlerinden biri devre dışı bırakılmıştır.

Öte yandan politik içerikli grevler, dayanışma grevleri yasalaştı. Patronların işçi çıkarmaları, keyfi uygulamalar zorlaştırılarak lokavt yasadışı ilan edildi. Ne var ki özel sektörde keyfi uygulama geleneğinin devam ettiği, bir çok işyerinde de denetim yetersizliği eleştiri konusu olmaktadır. Yunanistan ekonomisinde yatırımların umulan hızda gitmemesi, işsizlik gibi sorunlar da halledilmiş değil. İki yılda Drahmi Dolar karşısında yüzde 60 değer yitirdi. Önemli bir sektör olan turizm gelirlerinde de çeşitli nedenlerle gerilemeler oldu.

PASOK hükümeti döneminde bir kaç kez kanat çırpan Yunanistan şahinlerinin iki yılda güvercin oldukları düşünülemez. Aynı zamanda Milli Savunma Bakanlığı yapan Başbakan Papandreu ulusal ve demokratik bir ordu için belli çabalar göstermiş olsa bile tüm bunların yeterli olabileceği söylenemez. Belki, *"demokratik sosyalizm"* hedefleri için başka şeyler gerekse de, demokratik ve bağımsız Yunanistan için tüm halk güçlerinin birlikte mücadelesi ve birlikte hükümet etmesi gibi görüşler, şimdi halk arasında daha çok tartışılmaktadır. YKP Genel Sekreteri H.Florakis'in bu yoldaki önerileri şimdilik geri çevrilse bile uzun süre tartışılacağa benzer. Sıcak sonbaharda, barış eylemlerinde önemli bir yer tutan komünistlerle, hükümetin nükleer savaş karşıtı barış politikasının buluşması, geniş demokrasi güçlerinin sıcak bir ilkbahara yönelmesini de hazırlayabilecektir.

Kamm Döküm Fabrikası'nda 150 işçi direnişe geçti

- **Direniş, işten çıkarılan işçi temsilcilerinin yeniden işe alınması için başladı. Grev kırıcı olarak getirilen 150 kiralık işçi de direnişçilerin saflarına katıldılar.**

Stuttgart yakınlarındaki Leonberg'de **Kamm** döküm fabrikasında çalışan ve yüzde 90'ını Türkiyelilerin oluşturduğu 150 işçi, işçi temsilcilerinin işten çıkarılmasını protesto ederek direnişe geçtiler. Patronun direnişi kırmak amacıyla getirttiği 150 işçi de **"grev kırıcı"** olmayı reddederek direnişçilere katıldı. Gazetemiz baskıya hazırlandığı sırada direniş sürmekteydi.

Stuttgart bölgesi Türkiye Postası muhabirlerinin bildirdiklerine göre, otomobil sanayii için parça üreten Kamm döküm fabrikasında iki işçi temsilcisinin işine son verildi. İşçi temsilcilerinden biri **Suat Gürses** adlı Türkiyeli bir emekçiydi. İşçiler **"işçi temsilcilerinin yeniden işe alınmaları"** istemiyle direnişe geçtiler. Patron topluca işi bırakıp fabrika çevresinde direnişe geçen işçilerin eylemini kırmak amacıyla, Münih'teki bir firma aracılığıyla işçi kiraladı. 150 dolayında kiralık işçi Leonberg'e geldiklerinde kendilerine **"grev kırıcılık"** görevi verildiğini gördüler ve işbaşı yapmayı reddederek direnişçi sınıf kardeşlerinin saflarına katıldılar.

Edinilen bilgiye göre beş yıl öncesine kadar herhangi bir sendika olmayan Kamm fabrikasında halen **IG-Metall Sendikası** örgütlü ve işçiler arasında güçlü bir sendikal birlik bulunuyor.

Gurbette bir Kürt yazarı: Mehmet Emin Bozarslan'la söyleşi

Çabalarımızın geleceğe kalmasını istiyorsak barışın sorumluluğunu taşımak zorundayız

"Bence yazarın sorumluluğu kendi diline, kendi halkına olan sorumluluğundan başlar ve suya atılan bir taş gibi dalga dalga genişleyerek yayılır. Örneğin Ortadoğu'da yaşayan bir yazar olarak Filistin halkının acıları, Lübnan'da olup bitenler beni nasıl ilgilendirmez. ABD'nin Grenada'yı gaspetmesi, Nikaragua'ya göz dikmesi, uzaktır diye ilgi alanımın dışında mı? Tüm bu olaylar dünya barışını tehdit etmiyor mu? Kaldı ki, en bireyci yazar bile nükleer bir savaşın kendi yapıtlarını yok etmesine nasıl ilgisiz kalabilir?"

Fotoğraf: Türkiye Postası özel

Aşağıdaki Kürtçe, Türkçe dizelerin sahibi Türkiyeli bir Kürt yazarı, dilbilimcisi Mehmet Emin Bozarslan. Yüzlerce yıl yazılıp, konuşulupta, ürün verilmesine karşın yok sayılan bir dilin temsilcisi. Yok sayılan Kürt halkının, yok sayılan Kürtçesinde konuşup yazdığı için varlığı ile de Kürtlerin varlığının kanıtı olduğu yurdundan sürgüne zorlanmış nicelerinden biri.

kü Silvan'da 10-11. yüzyıllarda varolan Mervani Kürt Devletini konu alan **Mervani Kürtleri Tarihi** adlı çevirim çıktı. 1976'da ise **Mahabat Kürt Cumhuriyeti** adlı diğer bir çevirim basıldı. Yine aynı yıl bir inceleme ve araştırma ürünüm olan **Savaşan Lübnan** yayımlandı. 1978'de Kürtçe-Türkçe sözlük çevirisi yaptım, **Meyro** adlı hikaye kitabını yazdım.

nun Kürtçe ikinci basımı yapıldı. Yine aynı yıl Kürt fabllerini yayımlamaya başladım. **Zorba bey Mir Zoro** (1981), **Kavalcı Kurt-Gure Bilirvan** (1982), **Böcek Hatun-Kez Xatun** (1982). 1983'de **Içerdekiler ve Dışardakiler**'in **Mervani Kürdleri Tarihi**'nin 2. basımları yapıldı. 1984'de ise **Farelerin Zaferi-Serkettina Miskan** adlı fabli sunacağız. Fabllerin V. cildini

Hele, hele uzun bir solukta acılarda zengin, özgürlüklerde yoksul bir ulusun dirençli, mağrur ve haklı kavgası nasıl anlatılmaz. Çiğ köfte yiyoruz, patlıcan ve sofrada konuşulan dil Kürtçe... Bir gariplik çöküyor insanın üstüne sürgün toprağında akşam vakti. Kürt göreneği, sofradan konuk kalkmadan kalkılmıyor. Konuk önden gitmeden içeri geçilmiyor, oturma odasına... Buruk çaydan bir yudum yudumluyoruz. Bozarslan devam ediyor:

– **Jin-Hayat** dergisini gelecek kuşaklara ulaştırabilmek için latin harflerine çevirmeye karar verdim. Kürt ulusal bilincinin başladığı dönem diyebileceğimiz bir dönemin Arap harfleriyle yazılmış ilk Kürt dergilerinden biridir. 1918-1919 yılları arasında 25 sayı çıkmıştır. Bildiğim kadarı ile bir tek bizde var bu 25 sayı. Osmanlıca olduğu için Kürtçe ve Türkçeye çevirdim. 5 cilt halinde yayımlamayı düşünüyorum, her yıl bir cilt olmak üzere. Hem **Jin** dergisini çeşitli yönleriyle tanıtmak hem de 1900-1920 yılları arasındaki Kürt ulusal hareketini tanıtmak amacı ile bir sunuş yazısı yazdım ve Türkçeye de çevirdim. Bu sunuş yazıları 110'ar sayfa tuttu. **Jin**'in birinci cildinde Kürtçe ve Türkçe olarak çıkacak. Türkiye Kürtleri için önemli bu. 1923'ten sonra bıçakla kesilip koparıldı bağlar Kürt tarihi ve Kürt edebiyatı ile. **Jin** bu boşluğu biraz olsun dolduracaktır, kanımca.

Daha sonra kazandırmayı düşündüğüm diğer dergiler de var. Bunların yanısıra 1979'da başlamış olduğum bir sözlük çalışmam var. Ama fabller ve **Jin** üzerine çalışmalar öncelik kazandı, sözlük arkada kaldı. Bir, iki yıl daha da kalacak. 1990'dan önce Kürtçeden Kürtçeye sözlüğünü tamamlayabileceğimi sanmıyorum. Bu konudaki çalışmalar henüz sözcük toplama safhasında, sonra sistematiğini tespit edip yazacağım. Ayrıca Melaye

Doğan Avcıoğlu'nun ardından

Yazar, araştırmacı, düşün adamı Doğan Avcıoğlu, 4 Kasım günü, Istanbul'da, ardında Türkiye'nin son 15 yıllık toplumsal-siyasal düşün tarihinin en önemlilerinden denilebilecek eserler bırakarak 57 yaşında öldü. Doğan Avcıoğlu'nun önemi, bıraktığı eserler yanında Türkiye siyasal ortamında, 1960'lar sonrasında, özellikle 1960-1970 yılları arasında oynadığı rol ve temsil ettiği siyasal çizgiyle de ölçülmelidir. O, **"1920'ler Kemalizmi"** veya bir zamanlar adlandırıldığı gibi **"Sol Kemalizm"**'in, daha genel bir terimle devrimci demokrat akımın ülkemizdeki en etkin ve en saf temsilcilerinden biriydi.

27 Mayıs sonrasında, 1961 yılında yayınlamaya başladığı **YÖN** dergisi, Türkiye'de sol ve sosyalizm üzerine örtülmüş olan ağır suskunluk perdesini yırtmak ve tartışmalar açmakta katkılı oldu. YÖN Dergisi ve çevresi 1930'ların Kadrocu hareketinin 1960'lardaki bir uzantısı olarak Türkiye'nin kurtuluşunun tam bağımsızlık içinde, sosyal adaletçi ve devletçi bir ekonomik kalkınma ile olanaklı olabileceğini, bunun ordu içindeki **"devrimci"** kanadın öncülüğünde, asker-sivil aydın bir

Kürtlerin varlığının kanıtı olduğu yurdundan sürgüne zorlanmış nicelerinden biri.

Kendisiyle Isveç'in en eski kentinde, oturduğu yepyeni evlerden birinde karşılaşıyoruz. Girdiğimiz ev bizi Isveç'ten alıp Diyarbakır'ın Lice ilçesine götürüyor.

– 15 Eylül 1934'de (nüfusta 1 Ocak 1935 diye kayıtlı) Lice'de doğdum. Resmi okullara hiç gitmedim. Kürdistan'da kanunen yasaklanmış olmasına rağmen medrese sistemi yürürlükteydi. Bir ölçüde gizliydi. Osmanlı'da, Kürdistan'da tüm tedrisat Kürtçe idi. Bizim dönemde ise yalnızca dil ve kimi kitaplar Kürtçeydi. Bu sistem 60'lı yıllara dek zayıflayarak sürdü, sonra eridi gitti. Ben, 15 yaşımda Türkçe öğrenmeye başladım. Kürt meselesine ilgim de yazarlığımdan öncedir. Beni yazarlığa iten etmendir. Haksızlığa, gadre baskılara uğramış halkımın kurtuluşuna hizmet etme düşüncesi, duygusu, halkı uyarma, davayı halka maletme isteği itti beni yazarlığa.

Ilk denememi 1960 yılında verdim: **Islamiyet Açısından Şeyhlik-Ağalık.** Basılıp yayınlanması 1964'de olabildi. Ikincisi ise **Doğu'nun Sorunları** (1966), Türk devletinin bir eleştirisiydi. Kültür bölümünde ilk kez Kürt dili üstündeki yasağın kaldırılmasını savunuyordum. Ilkokulda Kürtçe, radyoda yayın, özgürce gazete ve dergi yayımı istemleri yer alıyordu. Iki kitap da büyük ilgi ve tepki gördü. Bunlar bana kalemimle birşeyler yapabileceğimi anlatmıştı. Ne var ki ben Kürtçeyi Türkçe savunuyordum. Onun için halkıma, dilime ve edebiyatıma karşı sorumluluğumu yerine getirmeli, Kürtçe de yazmalıydım. En iyisi **Alfabe** ile başlamak diye düşündüm. Bir yandan da **Mem û Zin**'i, Arap harflerinden Latin harflerine; Kürtçe'den de Türkçeye çevirdim. Iki kitapda 1968 sonunda çıktı ve yasaklandı. Ama ben sevinçliydim. Küçük de olsa bir hizmetim dokunmuştu. Ayrıca iki dilde de yazabileceğimi anlamıştım.

1969'da Ortadoğu'ya ilişkin **Hilafet ve Ümmetçilik Sorunu** adlı yapıtımı verdim. 1970'de **Filistin'de Halk Savaşı ve Ortadoğu,** Nasır'ın **Arap Devriminin Yöntemleri,** Nehru'nun **Sosyal Devrimler, Ulusal Savaşlar** adlı kitaplarından yaptığım çeviriler yayımlandı. 1971'de ise **Şerefname**'yi çevirdim, Arapça'dan Türkçe'ye. Bunun I. Cildi Kürt tarihi, II. Cildi ise Osmanlı-Iran tarihidir.

12 Mart'ta tutuklandım. Kitaplarımdan ötürü sık sık içeri girip çıkıyordum zaten. 1974'de 12 Mart'ın Kürdistan'daki uygulamalarını konu alan, hikaye ve anıları içeren **Içerdekiler-Dışardakiler** adlı yapıtım yayımlandı. 1975 başlarında bugün Kürtçe-Türkçe sözlük çevirisi yaptım, **Meyro** adlı hikaye kitabını yazdım.

Aynı yılın sonunda Isveç'e geldim. Kürtçe Türkçe sözlük çevirisi 1979'da burada basıldı. Sonra da sırası ile 1980'de **Alfabe**'nin ikinci basımı, 1981'de **Meyro**'de ise **Farelerin Zaferi-Serkeftina Mişkan** adlı fabli sunacağız. Fabllerin V. cildini ise şimdilerde hazırlamaya başladım.

Uzun bir soluk alıyoruz. Bir solukta kimbilir neler yaşanır, neler anlatılır.

Kulîlkên Me Meperçîqinin
(Çiğnemeyin Çiçeklerimizi)

M. Emin BOZARSLAN

Kulîlkên me jî hene
çawa ku yên we ḥene
Kulîlkên me jî xweşik in
wek ên we
Me divê kulîlkên me jî
kulîlkên me yên sor û sipî û zer jî
reng bidin hev wisa geş, wisa xweş
li ser mêrgên me yên kesk

Em dixwazin kulîlkên xwe jî
biçinin
di baxçê cihanê da
û cîhan temaşa kulîlkên me jî bike
Em dixwazin kulîlkên me jî
bejn bavêjin
li tenişta kulîlkên we
Lê hun naxwazin
Hun dixwazin biperçiqînin kulîlkên
me

û hun diperçiqînin jî tim û tim
kulîlkên me yên sor û sipî û zer
li ser mêrgên me yên kesk
Çima?
Çima ḥun diperçiqînin kulîlkên me
weha bi hovîtî û dijminayî?

Lo loooo!
Lo zalimno, hovnoooo!
Meperçiqînin kulîlkên me
Ew jibo me ne
Ew jibo zarûkên me ne
Ew jibo hemî mirovan in
li ḥemî cîhanê
Tewr ew jibo we ne jî
ke ḥun bizanin
Lê hun nizanin
Ez çi bikim loooo
jibo ku ḥun bizanin!
Jibo ku ḥun bizanin
çi bikim ez loooo!

Bizim de çiçeklerimiz var
sizin gibi
Bizim de güzeldir çiçeklerimiz
sizinkiler gibi
Isteriz ki bizim çiçeklerimiz de
kırmızı, beyaz, sarı
çiçeklerimiz de
açsın renk-renk, öyle canlı, öyle
alımlı
yeşil çimenliklerimizde

Biz de istiyoruz ekelim
çiçeklerimizi
dünya bahçesinde
Ve seyretsin dünya bizim de
çiçeklerimizi

Isteriz ki bizim çiçeklerimiz de
boy atsınlar
sizin çiçeklerinizin yanısıra
Ama siz istemiyorsunuz
Çiğnemek istiyorsunuz
çiçeklerimizi siz

Ve de çiğniyorsunuz hep
kırmızı, beyaz, sarı çiçeklerimizi
yeşil çimenliklerimizde
Neden?
Neden çiğniyorsunuz
çiçeklerimizi
böylesine yabanice ve de
düşmanca?

Lo loooo!
Zalimler, yabaniler loooo!
Çiğnemeyin çiçeklerimizi
Onlar bizimdir
Çocuklarımız içindir onlar
Ve tüm dünyadaki
tüm insanlar içindir onlar
Hatta onlar sizin içindir de
anlıyorsanız eğer
Ama anlamıyorsunuz siz
Ne'yleyim ben loooo
bunu anlamanız için!
Bunu anlamanız için
ne'yleyim ben loooo!

Şiirin başlığında yer alan **"çiçekler"** sözcüğü, Kürdistan'da yasaklanmış olan Kürd dilini, Kürd edebiyatını ve kültürünü simgeliyor

cuk toplama sahasında, sonra sistematiğini tespit edip yazacağım. Ayrıca Melaye Ciziri'nin **Divan**'ını yeniden latin harflerine çevirmeyi düşünüyorum. 12 Mart döneminde yapılan baskında aldılar. Iki yıllık emeğim boşa gitti. **Mem û Zin** ve **Şerefname**'yi de yeniden ele almak istiyordum. Sonra Faquiye Tayran'ın şiirleri var üstünde çalışmak istediğim. Bir kaç da hikaye kitabı tasarım var.

Mehmet Emin Bozarslan 20 yıllık bir çalışma planı yapmış. Kolay değil koskoca bir ulusun baskı altında, yasak altında emekleyip dikelmiş kültür mirasını restore etmek. Onu "Güneşli günler"de horoz şekeri yalayan Kürt çocuklarına armağan etmek.

Insanlığın varlık, yokluk savaşımı verdiği günümüzde, böylesi değerli çalışmalar içindeki yazarların sorumluluğu nedir? Çünkü kimi Batı Avrupalı yazarlar iletişim araçlarının günümüzde erdiği yüksek düzeyi neden göstererek, "Bir yazar sıradan bir okuyucudan daha fazla ne bilebilir, El Salvador'da, Nikaragua'da Grenada'da olanlar hakkında" diyorlar. Onlara göre bu durum, yazarı sırmalı köşküne çekilmeye, sözcükler ve biçimlerle uğraşmaya itiyor. Siz ne diyorsunuz?

– Bence yazarın sorumluluğu kendi diline, kendi halkına olan sorumluluğundan başlar ve suya atılan bir taş gibi dalga dalga, çember çember genişleyerek yayılır. Örneğin Ortadoğu'da yaşayan bir yazar olarak Filistin halkının acıları, Lübnan'da olup bitenler beni nasıl ilgilendirmez? Bu, bölgemizde barışı tehlikeye sokmuyor mu? ABD'nin Grenada'yı gaspetmesi, Nikaragua'ya göz dikmesi, uzaktır diye ilgi alanı dışında mı? Tüm bu olaylar dünya barışını tehdit etmiyor mu? Öyleyse... bence bunlar bir zincirin halkaları. Kaldı ki en bireyci yazar bile nükleer bir savaşın kendi yapıtlarını, ürünlerini yoketmesine nasıl ilgisiz kalabilir? Söz yok, bir yazar olarak günümüzde barış savaşımının sorumluluğunu taşıyoruz. Çabalarımızın geleceğe kalmasını istiyorsak buna zorunluyuz da.

içindeki **"devrimci"** kanadın öncülüğünde asker-sivil aydın bir kadro ile gerçekleşebileceğini savunuyordu.

Işçi sınıfı sosyalizminden gerek sınıfsal dayanakları, gerekse ideolojik hattıyla ayrılan bu devrimci demokrat çizgi, 1960'lar sonrasında Türkiye'de işçi sınıfının gelişmesi, sosyalizm biliminin yayılması ve işçi sınıfı ideolojisinin yığınlara gitmeye başlamasıyla birlikte siyasal etkinliğini kaybettiyse de, Avcıoğlu öncülüğündeki YÖN hareketi **"Kemalist"** kesimlerde ve darbeci-devrimci özlemlerde etkinliğini korudu. Nitekim 60'lı yılların karışık ve istikrarsız ortamında ordu içinde Avcıoğlu'nun etkinliği görece arttı. 1969'da yayına başlayan **Devrim** gazetesinde Avcıoğlu buna uygun olarak daha radikal bir çizgi izlemeye başladı. Nitekim 12 Mart gerici darbesinden önce ordu içinde patlayan ama başarısızlığa uğratılan **8 Mart** darbe girişiminde Avcıoğlu'nun izleri vardır.

1970'lerden sonra Türkiye'deki sosyo-ekonomik gelişme, işçi sınıfının kazandığı yeni perspektifler, kapitalizmin tekelcileşmede attığı hızlı adımlar, kısaca yapı değişmesi, kendilerine zaman zaman ulusçu devrimciler, zaman zaman Kemalistler de denen bu küçük burjuva devrimci çevre ve akımlarının etkinliğine son verdi. Avcıoğlu, 1969 yılında yayınlanmış ve defalarca baskıları yapılmış **"Türkiye'nin Düzeni"** adlı ünlü eserinden sonraki tüm eserlerini bu 1970 sonrası dönemde yazdı. Her biri ciltler tutan bu yapıtlar arasından en önemlileri 4 ciltlik **Milli Kurtuluş Tarihimiz,** 5 cildi tamamlanan **Türklerin Tarihi, Devrim ve Demokrasi Üzerine** ve **31 Mart** adlı yapıtlarıdır.

Doğan Avcıoğlu bir işçi sınıfı devrimcisi, bir Marksist–Leninist düşünür değildi. Ama tüm yaşamı boyunca **"devrim"**e içten inanmış anti-emperyalist savaşımın, tam bağımsızlığın, kalkınmanın ve sosyal adaletin savunucusu bir kişi olarak kaldı. Ölümü Türkiye bilim, düşün ve devrimci savaşım hayatı adına acı bir kayıptır. Anısı önünde saygıyla eğiliyoruz.

Türkiye Postası
15 GÜNLÜK GAZETE SAYI: 18, 18 Kasım 1983

2. Dünya Savaşı'ndan bu yana ABD, Lübnan'a en büyük askeri gücü yığdı

Suriye ve Lübnan, ABD tehdidi altında

Kasım ayı başından bu yana bir taraftan Cenevre'de toplanan Ulusal Uzlaşma Konferansı'nda Cumhurbaşkanı Cemayel ve ülkenin sekiz önemli politik ve dini grubunun temsilcisi, Suriye ve Suudi Arabistan'ın da gözlemci bulundurduğu toplantıda, Lübnan sorununa çözüm ararlarken, bölgedeki ABD ve Israil saldırıları ve çeşitli gruplar arasındaki çatışmalar da siddetli boyutlara ulaştı.

Cenevre'deki Konferansa, 14 Kasım'da tekrar toplanmak üzere ara verilirken, Cemayel de tüm Lübnan topraklarının bağımsızlığını sağlamak ve Israil işgalini sona erdirmek amacıyla diplomatik temaslarda bulunmak üzere görevlendirildi.

Lübnan'daki silahlı güçler

ÇOKULUSLU "BARIŞ" GÜCÜ ABD, Fransız, İtalyan ve az sayıda İngiliz askerlerinden oluşan bu güç, 1982'de Lübnan'a Filistin ve Suriyelileri boşaltmak amacıyla geldi. Başlangıçta 5-6 bin kişi olan bu gücün şimdi 15-20 bini bulduğu tahmin ediliyor.

LÜBNAN ORDUSU 1975-76'da iç savaş sırasında bölünen ve etkisiz hale gelen bu ordunun 14 bin kadar askeri var. E. Cemayel ve ABD'nin kontrolünde.

FALANJİST MİLİSLER Falanjist Partisi'ne bağlı ya da sağcı Hristiyan örgütlerinden gelme milisler. 10-15 bin civarında iyi yetişmiş bir güç. Bir kısmı Israil tarafından eğitiliyor.

DÜRZİ MİLİSLER Velid Cunblat önderliğindeki İlerici Sosyalist Parti'ye bağlı 10 bin kadar milis.

EMEL Lübnan nüfusunun en büyük kesimini oluşturan Şiilerin siyasi-askeri örgütü. Özellikle Lübnan'ın doğusunda Baalbek'te yerleşik 10 bin kadar etkin savaşçı. 1982'de Israil işgaline karşı Iran'ın gönderdiği, bin-binbeşyüz asker de aynı bölgede yeralıyor.

MURABİTUN 5 bin kadar askerden oluşan Beyrut Sünnilerinin örgütü

SURİYE BİRLİKLERİ 1976'dan bu yana Arap Birliği kararı uyarınca Kuzey Lübnan'da üslenmiş olan 35 bin asker.

FİLİSTİNLİLER 1982 Eylül'ünde FKÖ'nün Beyrut'u terketmesinden sonra Kuzey Lübnan'da kalan 2 bin, Bekaa Vadisi'nde kalan 6 bin asker.

İSRAİL BİRLİKLERİ 1978'den bu yana Güney Lübnan'da 25 bin kadar asker.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER BARIŞ GÜCÜ 1978'de Birleşmiş Milletler'deki on ülkeden Güney Lübnan'a gönderilen 7 bin asker.

Kasım ayı başında işgalci Israil karargahına yapılan bombalı saldırıyı bahane eden Israil, Lübnan'daki Suriye ve FKÖ mevzilerini bombalamaya başladı. Ayrıca Israil ordusu, tüm ülke çapında **"genel seferberlik"** tatbikatına başladı.

Kuzey Lübnan'da Trablus yakınlarında ise, FKÖ'nün en etkili ve büyük örgütü olan El Fetih'in içinde Abu Musa'ya bağlı muhalif bir grup ile Arafat'ın yandaşları arasındaki çatışmalar son dönemde şiddetlendi.

Bilindiği gibi FKÖ, hepsi de Filistin hareketinin bağımsızlığını savunan, ancak uluslararası arenadaki ve Arap dünyasındaki çeşitli politik eğilimleri yansıtan sekiz kadar ayrı örgütten meydana geliyor. Geçtiğimiz günlerde Arap ülkeleri Komünist ve Işçi Partileri yayınladıkları bir çağrı ile Kuzey Lübnan'da çatışan Filistinli grupları ateş kesmeye, aralarındaki sorunlara politik çözüm bulmaya çağırdılar. Partiler, bugünkü koşullarda tüm ulusal ve devrimci enerjinin emperyalizme karşı seferber edilmesi üzerinde durdular; artan gerginliğin sadece Israil ve ABD'nin işine yarayacağını belirttiler.

Suriye seferberlik ilan etti

Israil ve ardından ABD savaş uçaklarının Lübnan'da Bekaa Vadisi'ndeki Suriye birliklerini tehdit etmesi üzerine, Suriye hükümeti de olağanüstü bir toplantı yaparak, alınacak askersel önlemleri görüştü ve seferberlik ilan etti.

ABD'nin amacı

1950'den beri Lübnan'da Israil'in bölücü, işgalci planlarını koşulsuz destekleyen ABD, bir süredir bölgedeki askeri gücünü arttırdı. Çeşitli politik, dinsel grupların arasındaki çatışmadan da yararlanarak ABD, Lübnan'da politik ve askersel üsler edinmek istiyor. Geçtiğimiz günlerde Lübnan'daki denetim alanını Beyrut dışına doğru genişleterek, Suriye güvenlik kuvvetlerinin bulunduğu bölgelere doğru yöneldi.

ABD'nin askersel varlığını güçlendirmesi, Lübnan'daki ulusal-yurtsever güçlere karşı güçlü bir askersel operasyon hazırlığı olarak değerlendiriliyor.

Arjantin'de seçim sonuçları demokrasiye geçişi hızlandırabilir

Güney Amerika'nın güneyinde 28 milyon nüfuslu Arjantin'de 1973 yılında yapılan son seçimlerden bu yana ilk kez 30 Ekim günü yapılan seçimlerde, Radikal Parti oyların yüzde 52'sini, Peronist Parti ise yüzde 40'ını aldı. Diğer oylar seçimlere katılan 11 küçük parti arasında paylaşıldı. Radikal Parti Başkanı Raul Alfonsin, Silahlı Kuvvetler'in iktidarı Aralık ayı başında terkedeceğini ve 30 Ocak'ta sivillerin resmen denetimde olacağını açıkladı.

Son dönemde Arjantin'de kurulan 362 partinin sadece ikisinin iktidar şansı vardı ve Peroncu partinin seçimleri kazanacağı görüşü hakimdi. Ancak orta ve küçük burjuvazi arasında büyük etkisi olan Radikal Parti ilk defa seçimlerde oy kullanan beş milyon seçmenin, yani gençliğin oylarının büyük bir kısmını da toplayarak zafer kazandı.

Çoğunluğun oylarını alan her iki partide de halka yakın, anti-emperyalist eğilimler olduğu gibi, sağ, hatta gerici ve proemperyalist eğilimler de bulunuyor. Programı ılımlı burjuva nitelikte olan Peronist Parti, diğer Latin Amerika ülkeleri ile sıkı ilişkileri ve Bağlantısızlar hareketinin desteklenmesini savunuyor. Öte yanda Peronist Parti bankaları ulusallaştırmak isterken, Radikal Parti buna karşı çıkıyor.

Seçimlerde Peronist Parti'nin adaylarını desteklemiş olan Arjantin Komünist Partisi ülkenin bağımsızlığı emperyalizm ve oligarşiye karşı özgürlüklerin elde edilmesi ve demokrasinin yerleşmesi için, üyelerinin çoğunluğu işçi olan ve çalışan yığınlar tarafından desteklenen bu partiye destek vereceğini belirtti.

Radikal Parti 40 milyar dolarlık bir dış borç, yılda yüzde 400-500 arası tahmin edilen enflasyon oranı, resmi iki milyon ola-

hazırlığı olarak değerlendiriliyor.

zafer kazandı.

Grenada'da baskın ve tutuklamalar sürüyor

Kasım ayı başında ABD, dünya kamuoyunu yanıltmak amacıyla, Grenada'daki Amerikan askerlerinden 1800 kişinin geri çekildiği haberini yaydı. Oysa ABD birliklerinin bir kısmı, yerlerine yenileri aktarıldıktan sonra, Lübnan'a gönderilmişti. Başkan Reagan yaptığı açıklamalarda, Grenada'da geçici bir hükümet oluşturma, yani kukla bir yönetimi işbaşına getirme girişimlerini de sözümona demokrasinin kurulması yönünde adımlar olarak nitelendirdi.

Reagan demokrasiden söz ederken, ABD birlikleri adada, baskın ve arama-tarama operasyonlarını sürdürmekte, özellikle devrimci hükümet üyeleri ve yandaşları tutuklanmakta idi. Ayrıca Grenada'da Amerikan modeli bir polis örgütü oluşturma çabaları da CIA tarafından yürütülüyor.

Öte yanda çıkartmaya gerekçe olarak Grenada'da Sovyet silahlarıyla dolu depolardan, terörist yerleştirme okulundan, büyük askeri havaalanından sözeden ABD yönetimi bunların hiçbirini kanıtlayamadı. Sözü edilen havaalanının Küba ile birlikte Ingiltere ve Ortak Pazar ülkeleri tarafından finanse edilmekte olmasının yanısıra görgü tanıklarının anlattıklarıyla da ABD'nin iddiaları yalanlandı. Sonuçta, kimi burjuva gazeteler, adada DDR'de çıkan "Horizont" dergilerinin bulunmasını bile Grenada'nın sosyalist ülkelerle "tehlikeli" işbirliğine kanıt olarak göstermeye çalıştılar.

2 Kasım günü Birleşmiş Milletler Genel Kurulu toplantısında ABD'nin Grenada'yı işgali, devletler hukukunun kabaca çiğnenmesi olarak değerlendirilip kınandı. Bu konuda Nikaragua ve Zimbabwe tarafından verilen ortak önerge 9'a karşı 108 oyla kabul edildi. ABD ve Karayip'lerdeki altı ada devleti ile Israil ve El Salvador öneriye karşı çıkarlarken, Türkiye de kimi NATO üyesi ülkelerle birlikte çekimser kaldı.

Öte yanda Kasım ayının ikinci haftasında ABD Temsilciler Meclisi'nden yedi milletvekili, Grenada işgalinin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle Reagan'ın memuriyetten ihracını istediler.

Bu arada ABD'nin Honduras-Nikaragua sınırına 25 bin asker daha yerleştirmesi, Honduras'ta çok sayıda ABD askeri ve Somoza taraftarının Nikaragua'ya çıkartma yapmaya hazır durumda beklemesi ve ABD Senatosu'nun Nikaragua'ya karşı bozguncu eylemler için CIA'ya 19 milyon dolarlık harcama ayrılmasını onaylaması, Nikaraguaya bir ABD saldırısının hazırlığı olarak değerlendiriliyor.

Ada halkının güvenini toplamış ve tartışmasız sevilen bir yönetici olan **Yeni Jewel Hareketi** lideri M.Bishop'un öldürülmesinde ve Grenada'da darbeye yol açan süreçte henüz karanlık olan bazı olaylar, ABD'nin ülke yönetimindeki krizden ve karışıklıklardan yararlandığını gösteriyor.

İZLENIMLER

Görgü tanıkları ABD'yi yalanlıyor

Thomas Poese ve **Ullrich Theis** Hamburglu iki öğrenci. Latin Amerika sorunlarıyla özel olarak ilgilenen iki öğrenci, Hamburg'daki **Karibik Enformasyon Merkezi**'nde çalışıyorlar ve Temmuz ayı sonunda da burslu olarak Grenada'ya gidiyorlar. 3 aydan beri Grenada'da yaşayan öğrenciler, Grenada'daki darbe ve daha sonraki ABD çıkarması sırasında, olaylara bizzat tanık oluyor ve daha sonra ABD tarafından Federal Almanya'ya geri gönderiliyorlar. Poese ve Theis, 9 Kasım'da Batı Berlin'de **Haus der Kirche**'de yapılan bir söyleşide izlenimlerinde şu noktalar üzerinde durdular:

Grenada halkı, liderleri M. Bishop'un evinde gözetim altına alınmasını kabul etmedi. Bunu protesto amacıyla genel greve gitti. Ülkenin çeşitli yerlerinden başkente yapılan bir yürüyüş sonunda Bishop kurtarıldı. Göstericiler, aralarında Bishop'u ve göz hapsinde olan ülke yöneticilerinden bir kısmını da alarak, darbe sonrası yeni yöneticilerin yerleştiği karargaha geldiler. Bishop, karargahı bekleyen askerlerden silahlarını bırakmalarını istedi. Askerler bu talebe uydular. Ancak o sırada nereden geldiği ve kime ait olduğu anlaşılamayan iki zırhlı araç kalabalığın arasına dalıp, ateş açtı. Bu sırada askerlerden de karşılık verenler oldu. Bishop ve arkadaşları böyle bir karışıklık içinde vuruldular.

ABD'nin askeri bir çıkarma yapabileceği 24 Ekim günü atılan ses bombalarından anlaşılmaya başladı. Ancak o sırada, özellikle başkentte halk, darbeyi ve Bishop'un ölümüne yolaçan olayları tartışmaktaydı. Hatta ABD askerleri kentlere ilk kez girdiklerinde halk arasında onların Bishop'u destekledikleri için orada bulunduklarını düşünenler bile oldu.

ABD birlikleri 25 ve 26 Ekim günleri, adanın güneybatı ve kuzeydoğu bölgesine çıkartma yaptılar ve güneydeki turistik tesisleri de bombaladılar. Çıkartma büyük bir direnişle karşılandı.

Çarşamba günü, ayın 26'sında helikopterler halkın üzerine bomba yağdırmaya başlayınca işler karıştı, sokaklarda halk arasındaki canlı tartışmalar son buldu, bir sessizlik başladı. Kentlere giren ABD askerleri çok genç, korkak ve sinirliydiler. Onlar her Grenadalıya **"Rus"** diye bakıyorlardı. Korktukları için de halka çok vahşi davranıyorlardı. Askerler öncelikle **Yeni Jewel Hareketi** yöneticilerini, üyelerini arıyor, onları tutukluyorlardı.

Amerikalılar esir aldıkları bazı kişilerin Kübalı asker olduğunu iddia ettiler. Ancak sonra bunları hiçbir gazeteci ile görüştürmediler. Grenada'da terörist yetiştiren bir okul olduğunu söylediler. Ancak bunu o güne dek kimse duymadığı gibi, hiçbir gazeteciye de gösterilemedi. Yine Amerikalılar, adanın bir yerinde Karayip denizinin en büyük denizaltı üssü olduğunu söylüyorlar. Sovyetler Birliği'nin burada atom denizaltı üssü olduğunu söylüyorlar. Sovyetler Birliği'nin buraya atom denizaltıları yerleştireceğini iddia ediyorlar. Oysa sözünü ettikleri yerde biz birçok kereler denize girdik, su burada dizboyudur, sandallar bile karaya oturur.

ABD'nin çok üzerinde durduğu Point Salines'deki havaalanına gelince... Bilindiği gibi bunun da askeri amaçlarla kullanıldığı söyleniyor. Ancak böyle bir durum olmadığı gibi bu havaalanı Grenada açısından çok önemli. Şimdiye dek adaya hava ulaşımı Bermuda ve Trinidad üzerinden yapılıyordu ve bu adalardaki gerici rejimler bunu Grenada üzerinde bir baskı aracı olarak kullanıyorlardı. Yeni havaalanı için Grenada, British Airways, Air France ve Lufthansa gibi batılı şirketler ile anlaşmalar imzalamış durumda. Havaalanı, Grenada'nın turizminin gelişmesi açısından önem taşıyor.

Amerikalılar burada Kübalı askerlerin ve askeri tesislerin bulunduğunu, askeri eğitim yapıldığını iddia ediyorlar. Oysa burada 700 kadar Kübalı inşaat işçisi olarak çalışıyor. Alanda da bunların barakaları vardır. Biz burada sabahları antreman yapar, koşardık. Bu barakaların içine de girdik kaç kez. Kübalı işçilerden su istedik. Bize dostça davrandılar. Buraları gizli askeri tesisler olsaydı bütün bunları yapmamıza izin verirler miydi?

Federal Almanya'ya bu havaalanından geri dönerken de şunları izledik: ABD'li askerler içinde inşaat malzemesi bulunan Küba'dan gönderilmiş büyük torbaları açıp, içlerine Sovyet malı silahları ve Sovyet bayraklarını yerleştiriyorlardı. Daha sonra bunların açılıp, Grenada'nın sosyalist ülkeler ve özellikle Sovyetler Birliği ve Küba ile askeri işbirliğinin bir kanıtı olarak gazetecilere gönderildiğini öğrendik. Gördüklerimizin fotoğraflarını çekmeyi de başardık.

borç, yılda yüzde 400-500 arası tahmin edilen enflasyon oranı, resmi iki milyon olarak açıklanan işsizlik ve monetarist ekonomik uygulamaların çöküntüye uğrattığı bir ekonomi devralıyor. Gelecekteki gelişmeler Peronist Parti ve Radikal Parti'nin, ülkenin canalıcı sorunlarını çözmekte halkın çıkarlarını gözeten işbirliğine ve Peronist Parti'nin 1976'da olduğu gibi aşırı sağ Peron'cuların etkisi altına girip girmemesine bağlanıyor.

1973'ten 1983'e

Arjantin'de onlarca yıldır iktidar, tüm toplumsal tabakalardan insanları birleştiren ve çalışan yığınlarla köklü bağları olan Peron'cular ile askeri cuntalar arasında el değiştirdi. 1973 yılında seçimleri kazanan Peronist Parti, 1974 yılında hareketin önderi J.D. Peron'un ölümünden sonra zayıfladı. Ciddi ekonomik sorunlar ve sağdaki terör örgütlerinin ve sağ Peron'cuların faaliyetleri ülkede koşulları iyice istikrarsız hale getirdi. Mart 1976'da kara, hava ve deniz komutanlarından oluşan cunta yönetime el koydu.

Cunta, büyük burjuvazi ve tarım oligarşisi adına önemli bir görev yüklenmişti: ABD'li iktisatçı M.Friedman'ın monetarist teorilerini uygulamak. Yani ekonomide devletin rolünü asgariye indirmek, iç pazarları yabancı sermayeye açmak, önemli miktarlarda dış borç almak. Bu uygulamalar sonucunda, Arjantin'de 1976'da 9 milyar dolar olan dış borçlar, 1982'ye gelindiğinde 39 milyar dolara, işsizlik oranı ise yüzde 16'ya ulaştı.

Öte yanda cunta, "terörü önleme" adı altında ilerici örgütler, sendikalar, demokratlar üzerinde ağır baskılar uyguladı. Onbinlerce kişi öldürüldü, işkence merkezlerinde kayboldu.

Cuntanın ekonomik ve toplumsal önlemleri gittikçe daha geniş kitleleri karşısına alırken, 1982 yılında, Ingiltere tarafından işgal edilen Falkland adasını geri alma teşebbüsünün de başarısızlıkla sonuçlanması, prestijini büsbütün azalttı. Öte yanda askerler kendi aralarında sorunların nasıl çözülmesi gerektiği konusunda da hemfikir değildiler. Kimi daha gerçekçi kesimler sivil bir yönetime geçilmesinden yanaydılar.

Ekonomik bunalım ve yığınların hareketlendiği koşullarda, halktan gelen baskılarla cuntanın, politik partileri serbest bırakmak, sendikalar üzerindeki baskıları yumuşatmaktan başka seçeneği kalmadı. Bu arada 65 yıldan bu yana ilk kez, 100 binden fazla üyesi olduğunu kanıtlayan Arjantin Komünist Partisi'ne ulusal bir parti olarak legal statü tanındı.

Dünya Barış Konseyi (DBK) nasıl bir örgüttür?

1950 yılında Fransız bilim adamı **Joliot-Curie** başkanlığında Varşova'da kurulan Dünya Barış Konseyi (DBK), o günden bu yana kapitalist, sosyalist, bağlantısız bütün ülkelerin insanlarını bağrında toplamış, dünya barış hareketinin önemli bir parçasını oluşturmuştur.

Değişik toplumsal düzenlerdeki devletlerin barış içinde yaşamasını, ülkelerarası uzlaşmazlıkların görüşmeler yoluyla çözülmesini, genel ve tam silahsızlanmayı, tüm atom silahlarının ve kitlesel kırım silahlarının yasaklanmasını ve bağımsızlık savaşlarını savunan DBK'nın bütün kararları ve açıklamaları Birleşmiş Milletler Genel Kurulu ve BM.'in silahsızlanma oturumlarında alınan kararlar ile uyum içindedir.

DBK, hükümetler-dışı bir kuruluş statüsüne sahiptir. Çalışmaları 140 ülkedeki barış örgütleri tarafından desteklenmektedir. Statüsü, Birleşmiş Milletler tarafından onaylanmış olan DBK'ya, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun Silahsızlanma Oturumu'nda olduğu gibi, siyasi komisyonlarda da söz alma ve öneride bulunma hakkı tanınmıştır.

Türkiye Barış Derneği Başkanı Mahmut Dikerdem de 1978 yılında 120 kadar ülkeden üyesi bulunan DBK'nın Prezidyum üyeliğine seçilmişti. Dikerdem bu sıfatını hala korumaktadır.

Barış Derneği yöneticileri yaşama hakkını savunmaktan başka bir suç işlemediler

Türkiye'de Barış Derneği davası karar aşamasına gelmişken, Türkiye Postası, 21-23 Ekim tarihlerinde Lizbon'da Kıbrıs sorununa ilişkin olarak yapılan uluslararası bir konferansta, Dünya Barış Konseyi (DBK) Başkanı Romesh Chandra ile görüştü. Bilindiği gibi Barış Derneği davasında savcılık, DBK'nın Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin denetiminde bir örgüt olduğunu ileri sürmekte, Türkiye Barış Derneği yöneticilerini de DBK ile ilişkilerinden ötürü suçlamaktadır.

Türkiye Postası: Sayın Chandra, Türkiye gibi bir ülkede faşist bir diktatörlüğün hüküm sürmesi bölge ve dünya barışını ne ölçüde tehdit ediyor?

Romesh Chandra: Biz Türkiye'deki faşist rejimin tarihte gördüğümüz Hitler

özellikle Ortadoğu'daki ilerici ve bağımsızlıktan yana hareketlere karşı kullanılması ve gittikçe daha çok kullanılır hale gelmesidir. Türkiye'de faşizmin sürmesi, bu bölgede de, dünyada da barışı etkileyecektir. Bunun için biz, bu diktatörlüğün yıkılması ve gerçek bir demokrasi-

Romesh Chandra: Dünya Barış Konseyi, cuntanın baskısı altındaki sendikacılarla, yazarlarla, tüm demokratlarla ve özellikle yargılanan Barış Derneği yöneticileri ile dayanışma içindedir. Bu insanlar Türkiye halkının haklarını, özellikle **yaşama hakkını, barış hakkını** savundukları için ve sadece Türkiye'de değil **tüm dünyada insanların yaşama hakkını** savundukları için yargılanmaktadırlar. Bugün cuntanın sözlüğünde barış, yasaklanmış bir sözcüktür. Barış Komitesi'nde olmak ise ağır bir suç işlemek, cinayet işlemek, yasalara karşı çıkmak olarak değerlendirilmektedir.

Oysa Barış Derneği mevcut yasalara uygun bir biçimde çalışmış ve bu yasalar çerçevesinde kamuoyunu, dünyada barış için çalışan çeşitli kuruluşların ve

veren bir başka kuruluş daha yoktur. Bunun için de DBK, ABD Başkanı ve onun bazı müttefikleri tarafından tehlikeli bir güç olarak görülmektedir. Oysa Birleşmiş Milletler'in kararlarını savunmak, onları yaşama geçirmeye çalışmak suç mudur? Hele ki Birleşmiş Milletler'e üye bir ülkede kişiler, BM'in kararlarını destekledikleri için hapse atılıyorlarsa, yargılanıyorlarsa durum daha da vahimdir. O zaman sorunun, Birleşmiş Milletler kurullarına getirilmesi ve suçlunun kim olduğunun saptanması gerekir. Bu durumda, zindanlarda yasa-dışı olarak baskı altında tutulanlar mı, onları yargılayanlar, işkencelere tabi tutanlar mı suçludurlar?

Bizim yüreklerimiz her zaman zindanlarda yasa-dışı olarak baskı altında tutulan, yargılananlarla birliktedir. Bu insanlar hü-

Romesh Chandra: Reagan yönetimi dört yıldır bu silahların Sovyetler Birliği ile nükleer bir denge sağlamak için gerekli olduğu yolunda kamuoyunu ikna etmeye çalışıyor. Ancak bunu barış hareketi kabul etmediği gibi, ABD'de Demokrat Parti'nin etkili bazı kesimleri ve Avrupa'daki sosyal demokratlar da kabul etmiyorlar. Öte yanda, ABD'nin, Sovyetler Birliği tarafından yapılmış olan silahların karşılıklı indirimi yönündeki önerileri tartışmasız reddettiği de ortadadır.

Ayrıca bütün nükleer silahları ilk geliştiren Sovyetler Birliği değil, ABD'dir.

Sovyetler Birliği ise hep imha etmekten yana olmuştur. Bugün, gerek Stockholm'daki Barış Çalışmaları Enstitüsü uzmanları, gerekse ABD'li silahlanma uzmanları ABD ve Sovyetler Birliği ara-

Romesh Chandra: Biz Türkiye'deki faşist rejimin, tarihte gördüğümüz Hitler rejimi, Franko rejimi gibi bir faşist rejim olduğunu söylemiyoruz. Ama günümüzde dünyanın neresinde olursa olsun faşist bir rejim, dünya barışı ve adaleti açısından tehlike oluşturmaktadır. Ayrıca Türkiye'nin coğrafi açıdan Avrupa ile Asya arasında anahtar bir konumda oluşu bu tehlikeyi büyütmektedir. Sorun sadece bugün burada ele aldığımız Kıbrıs'ın işgali sorunundan ibaret değildir. Daha önemlisi, Türkiye'deki ABD üslerinin

ğün yıkılması ve gerçek bir demokrasinin yeniden yerleştirilmesi için tüm güçlerin seferber edilmesini destekliyoruz. Bu arada bu günlerde Türkiye'de yapılacak olan seçimlerle de demokrasiye geçilmeyeceği konusunda kimsenin yanıldığını sanmıyorum.

Türkiye Postası: Türkiye'deki Barış Derneği davası ve genel olarak demokratlar üzerinde sürdürülen baskılar konusundaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz?

lar çerçevesinde kamuoyunu, dünyada barış için çalışan çeşitli kuruluşların ve özellikle Birleşmiş Milletler'in kararları konusunda bilgilendirmiştir. Bu kuruluşların amaçlarının ise dünya halklarının yararına olduğu açıktır.

Türkiye Barış Derneği'ne, Dünya Barış Konseyi ile ilişkileri konusunda yapılan suçlamalara gelince: Dünya Barış Konseyi'nin Birleşmiş Milletler'in kararlarını destekleyen en yığınsal kuruluş olduğunu herkes bilmektedir. Birleşmiş Milletler'e bizim verdiğimiz kadar destek

larda yasa-dışı olarak baskı altında tutulan, yargılananlarla birliktedir. Bu insanlar, bütün bu baskılara inançları yüzünden ve insanlığın tümünün hakkı olan yaşama hakkını savunmak amacıyla katlanmaktadırlar. Onlar Türkiye halkının çıkarlarını savunmaktadırlar.

Türkiye Postası: Bazı çevreler Batı Avrupa'ya yeni atom roketlerinin yerleştirilmesiyle bloklar arası dengenin sağlanacağını ileri sürüyorlar. Siz bu konuda ne diyorsunuz?

uzmanları, gerekse ABD'li silahlanma uzmanları ABD ve Sovyetler Birliği arasında bir silah dengesi bulunduğunu kabul ediyor ve silahlanma yarışının herzaman aynı iddialarla ABD tarafından sürdürüldüğünü kanıtlarıyla ortaya koyuyorlar.

Durum ortadadır: Yeni atom silahlarının yerleştirilmesiyle mevcut denge bozulacaktır. Ayrıca silahların sadece sayısı değil, niteliği de değişeceği için, savaş tehlikesi de artacaktır. Bu durumda kuşkusuz Sovyetler Birliği de tepki gösterecektir, göstermek zorundadır. Böylece, silahlanma yarışında yeni bir noktaya varılmış olacaktır.

Türkiye Postası: Pentagon'un yeni silahlanma planlarının gerçekleşmemesi için Dünya Barış Konseyi ve barış hareketi ne gibi görevler yerine getiriyor?

Romesh Chandra: Bugün gerek Dünya Barış Konseyi'nin, gerekse diğer barış hareketlerinin faaliyetleri roketlerin yerleştirilmesine karşı çıkan eylemlerde yoğunlaşmıştır. Roketlerin yerleştirilmesine karşı eylemler ve bunların her ülkede gerçekleşme biçimleri Dünya Barış Konseyi, ya da herhangi bir başka kuruluş tarafından yönlendirilmemektedir. Çarpıcı bir örnek olarak Ingiltere'de Greenham Common askeri üssünde kadınların kamp kurarak gerçekleştirdikleri eylemi ele alabiliriz. Dünyanın dikkatini çeken bu eylem aylarca sürmüş ve arada yeni biçimlere de bürünmüştür. Öte yanda, Federal Almanya'da ABD askeri tesislerinin abluka ve blokaj eylemleri de hep yeni direniş biçimleridir. Bunların yanısıra sendikaların barış için 5 dakika işi bırakmaları, nükleer savaşa karşı milyonlarca imzanın toplandığı kampanyalar değişik çalışma biçimleridir.

NATO roketler kararının ertelenmesi yönünde barış hareketi dışında da bazı girişimler vardır. Örneğin bir NATO ülkesi olan Yunanistan, roketler planının ertelenmesini önerdi. Bazı Sosyal Demokrat Parti'ler, -örneğin yakında kongresini yapacak olan Alman Sosyal Demokrat Partisi- roketlere karşı karar alacak. Bu durum Avusturya Sosyal Demokrat Partisi için de geçerlidir. Bugün Avrupa'da pekçok ülkede barış güçleri, bazı partilerle birlikte nükleer silahların tümüyle yasaklanması için çalışmaktadırlar. Şimdi ilk adım ise, yeni yerleştirilecek atom silahlarının engellenmesi, yani Aralık'ta yürürlüğe konacak olan kararın uygulanmamasıdır.

Başarının garantisi neye bağlı?

Filiz KARDAM

Önümüzdeki aylarda dünya barış hareketi kritik günler yaşayabilir. Avrupa halkının çoğunluğunun atom roketlerine karşı olmasına rağmen, NATO kararını değiştirmiyor. Avrupa'nın pek çok ülkesinde roketlerin yerleştirilmesine artık kesin gözüyle bakılıyor. Geçtiğimiz günlerde Belçika Parlamentosu roketler kararının gözden geçirilmesini iktidarın oylarıyla reddetti. Federal Almanya'da roketler kararı 21 Kasım'daki parlamento toplantısında ele alınacak. Ancak Federal Almanya Başbakanı Kohl ve Ingiltere Başbakanı Thatcher roketlerin yerleştirilmesi planlarında bir değişiklik olmadığını yinelemiş durumdalar.

Son dört yıldır gittikçe gelişen ve geçtiğimiz ay içinde zirveye ulaşan barış gösterilerine karşın roketler Batı Avrupa'ya yerleştirilmeye başlanırsa barış hareketi bundan nasıl etkilenecek?
Tehlikenin büyüdüğü, silahsızlanma görüşmelerinin kesildiği ve Varşova Paktı ülkelerinin bozulan dengeyi korumak amacıyla yeni askersel önlemler almaya giriştiği koşullarda, emperyalizmin barış hareketine yönelik saldırı kampanyasının daha da artacağı kesindir. Barış hareketinin bu derece yığınsallaştığı koşullarda ABD'nin barış savaşçılarını **"Moskova'nın kuklaları"** diye nitelendirmesi zorlaşmıştır. Ancak silahlanma programlarını haklı çıkarabilmek için kuşkusuz yeni teoriler icat edecek, yeni silahları **"Sovyet askeri tehdidine"** karşı barışı korumak için geliştirdiği propagandasına ağırlık verecektir. Bu tür kampanyalara ABD 1983'de 20 milyon dolar yatırmıştır; gelecekte 65 milyon dolar daha ayırmayı planlamıştır. Bu koşullarda, barış hareketi **herşeye rağmen** doğru rotasını ve bütünlüğünü koruyabilecek midir?
Bu sorulara yanıt ararken, 1980'li yıllarda dünya devrimci güçleri arasında başlıbaşına bir yer kazanmış olan günümüzün barış hareketinin nitelikleri, gücü ve **zaafları** üzerinde bir kez daha durmak gerekiyor.

1970'li yılların sonlarında, emperyalist sistemin yumuşamadan çatışma politikasına dönüştüğü koşullarda gelişen barış hareketinin en çarpıcı nitelikleri **geniş kapsamı** ve **yığınsallığıdır.** Geleneksel olarak anti-emperyalist nitelikli ve en ilerici güçleri içermiş olan 2. Dünya Savaşı sonrası barış hareketine kıyasla çok daha geniş olan günümüzün barış hareketi burjuva toplumsal yapısının en üst tabakalarından, en altına dek, toplumun çeşitli sınıflarından, katmanlarından, meslek gruplarından, değişik politik gruplardan insanları biraraya getiriyor.

Kuşkusuz bu insanlar çok değişik dürtüler ve beklentilerle bu hareket içinde yerlerini alıyorlar. Ayrı hareket içinde işçi sınıfı nükleer bir savaşın korkunç sonuçları konusundaki bilimsel yaklaşımı ve **sınıf bilinci ile** kalıcı bir barış için mücadele ederken, din adamları savaşı ve şiddeti **dini** ve **ahlaksal** açıdan reddediyorlar. Öte yanda milyonlarca insan, sadece kendisini koruma ve **yaşama içgüdüsünden** kaynaklanan bir dürtü ile savaşı protesto ediyor. Her toplumsal sınıfın ve tabakanın barış sorununa kendine özgü yaklaşımı, hareket içinde değişik görüşlere ve savlara yol açıyor.

Ancak bugün barış hareketi içinde bir tek ortak nokta tüm bu insanları yanyana getirmiş durumda: **Topyekun bir nükleer yıkıma karşı alternatif olarak barışı koruma.** Bu ortak nokta bugünkü barış hareketinin temel niteliğini oluşturuyor.

Yığınsallık, milyonları tek amaç altında birarada tutabilme bir yanda barış hareketinin en güçlü yanını oluştururken, öte yanda bu harekete orta sınıflardan gelen, dünya politikası konusundaki inceliklerl bilmeyen, ABD ve Sovyetler Birliği'nin dış politikalarının sınıfsal özünü görmezden gelen, ya da hatalı olarak değerlendiren kimi unsurlar, barış hareketi içine kimi zaaflar da taşıyorlar. Örneğin, barış hareketi içindeki bazı unsurlar, ABD ve Sovyetler Birliği'ni silahlanma yarışında eşit sorumluluk sahibi görüyor ve ikisinden de **"eşit uzaklıkta durulmasını"** savunuyorlar. Barış hareketi içinde şu anda belirgin bir gücü olmayan bu hatalı yaklaşımlardan önümüzdeki dönemde emperyalizmin yararlanması, bunları barış açısından tehlikeli konumlara çekebilmesi tehlikesi vardır.

Oysa yakın geçmiş, ABD'nin her zaman yeni silahları geliştirmekte başı çektiğini, Sovyetler Birliği'nin ise sürekli olarak bu yarışı durdurmaya, atom silahlarını imha etmeye yönelik öneriler getirdiğini açıkça göstermektedir. **Şurası da açıktır: Sovyetler Birliği'nin son yıllarda silahsızlanma konularında yaptığı pek çok öneri dünya barışsever halklarının istemlerine bir yanıt oluşturmaktadır ve onlarla uyum içindedir.** Barış hareketinin prestiji ve etkisi de, büyük çapta onun temel taleplerinin Sovyetler Birliği ve tüm sosyalist ülkeler tarafından desteklenmesi ve uygulanmasına bağlıdır. Onu güçlü yapan, yığınsallığı kadar, Doğu'da, Batı'da, kapitalist, sosyalist ve gelişmekte olan ülkelerdeki hareketlerle bütünlük içinde olmasıdır.

Emperyalizm, barış hareketinin kimi zaaflarından yararlanmak isterken, onu bölmeyi, sosyalist ülkelerden kopartmayı, hatta sahte **"insan hakları kampanyaları"** çerçevesinde sosyalist ülkelere karşı kullanmayı hedefliyor. Önümüzdeki günler barış hareketi açısından sınav günleri olabilir. Günümüzde barış hareketi için yığınsallığını korumanın da, daha etkin ve amaca yönelik eylemlerle başarı sağlamanın da garantisi Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkelerin barış politikalarıyla uyum içinde olmaktır. **Dünyada barışı korumanın da tek garantisi budur.**

F-16 Projesi onay için ABD Kongresi'ne geldi

Kooperatifçilik yasaklanarak tarım kesimi yerli ve yabancı tekellere açılıyor

● Cuntanın onay için önünde bekleyen kanun kuvvetinde bir kararnameye göre, kooperatifçilik yasaklanıyor ve tarım kesimi, anonim şirketler biçiminde örgütlenmiş yerli ve yabancı tekellere açılıyor. Ayrıca, birer kamu kuruluşu niteliğinde olan Tarım Satış, Tarım Kredi kooperatifleriyle, öteki kooperatiflerin üst birlikleri bir çatı altında toplanarak, anonim şirket haline dönüştürülüyor ve bu kuruluşun kapıları da yerli ve yabancı tekellere açılıyor.

Türkiye'yi her anlamda ABD'nin **sıçrama tahtası** yapan, ekonominin bütün sektörlerini ABD tekellerine açan F-16 projesi, onay için ABD Kongresi'ne sunulurken, Cunta son iki hafta içinde bir dizi kanun kuvvetinde kararname çıkararak, **"yeni model"**in hukuksal temellerini tamamlamış oldu. Cunta'nın onay için önünde bekleyen kanun kuvvetindeki bir kararnameye göre, kooperatifçilik yasaklanıyor ve tarım kesimi, anonim şirketler biçiminde örgütlenmiş yerli ve yabancı tekellere açılıyor. Ayrıca, birer kamu kuruluşu niteliğinde olan Tarım Satış, Tarım Kredi kooperatifleriyle öteki kooperatiflerin üst birlikleri bir çatı altında toplanarak, anonim şirket haline dönüştürülüyor ve bu kuruluşun kapıları da yerli ve yabancı tekellere açılıyor.

Milli Savunma Bakanı Haluk Bayülken'in yaptığı açıklamaya göre, F-16 Projesi onay için ABD Kongresi'ne sunuldu. 15 gün içinde Kongre'de herhangi bir itiraz yapılmadığı takdirde, proje kendiliğinden geçerli yasallık kazanmış olacak. Milli Savunma Bakanı Bayülken, **"Kongre'nin uçak sanayi projesine itiraz etmesi ihtimali pek görülmüyor"** şeklinde konuşurken, **"1983 yılı için istenilen 755 milyon dolarlık askeri yardımın Kongre'den geçmesi halinde bundan en çok F-16 uçak yapım projesinin olumsuz etkileneceğini"** söyledi. Bilindiği gibi, bundan birkaç ay önce, ABD Kongresi askeri **yardımı** 40 milyon dolar azaltarak 715 milyon dolara indirmişti.

Tekelin yabancı sermayeye açılması ve serbest bölgeler

Cunta, son iki hafta içinde iki adet kanun kuvvetinde kararname daha çıkararak, bir yandan Türkiye'de **Serbest Bölgeler** kurulmasını hükme bağlarken, öte yandan da Koç ve Sabancı Holding'e yabancı sermaye ile ortaklık halinde sigara üretimine izin verilmesinden sonra, TEKEL'in inşa halindeki 6 sigara fabrikasına Philip Moris ve Rotmans tekellerinin ortak edilmesi kararı alındı. Bu amaçla 1 Kasım tarihinde Türkiye'ye gelen Philip Morris ve Rotmans temsilcileri, TEKEL'in inşa halindeki 6 sigara fabrikasını gezerek tetkiklerde bulundular ve yetkililer ile görüşmelerde bulundular.

TEK de yabancı sermaye ve tekellere açılıyor

Öte yandan, 4 Kasım tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan kanun hükmündeki kararnameye göre, Türkiye'de **Serbest Bölgeler**'in faaliyete geçmesi hükme bağlanırken, bunları yönetmek için **Serbest Bölgeler Teşkilatı** kurulması kararlaştırıldı. Böylece, kurulacak serbest bölgelerde çalışacak olan yerli ve yabancı tekellere birçok noktada kolaylıklar sağlanıyor. Serbest Bölgeler uygulamasına göre, yerli ve yabancı tekeller vergi dışı bırakılıyor ve çeşitli devlet desteğiyle **teşvik** ediliyor. Ayrıca, Serbest Bölgelerde çalışacak işçilerin sendikalarda örgütlenmesi ve toplu sözleşme hakları yasaklanarak, işçilerin çok düşük ücretle çalıştırılmalarının tüm koşulları yaratılmış oluyor.

Ayrıca, yeni alınan bir karar gereğince, bir devlet kuruluşu olan Türkiye Elektrik Kurumu da (TEK), yerli ve yabancı tekellerin ortaklığına açılıyor. Ilgili kararın alınmasıyla birlikte, Transteknik ve Gama Inşaat firmaları ile TEK arasında imzalanan ortaklık anlaşmasına göre, 15-20 megavat gücünde 17 hidroelektrik santrali yapılacak.

Öte yandan, yine F-16 projesiyle ilgili olarak, Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK) ve Yaşar Holding ortaklığında yeni iki şirket kuruldu. Şirketlerden birisi tarıma dayalı sanayi kollarında ve öteki de boya sanayi kolunda üretimde bulunacak. Her iki şirketin de, F-16 projesinin ABD Kongresi'nce onaylanmasından sonra

Döviz sıkıntısına düşen Türkiye yeni dış borç

Devletin çiftçilere olan borcu 70 milyar

ÖZLEM ÖZGÜR **Gündem**

Çok ince bir senaryo mu?

Seçim sonuçları, çok değişik açılardan değerlendirilebilir. Seçim sonuçlarına, seçimin özünden biçimine, pek çok şey söylenebilir. Seçimlerin birçok yanı ele alınarak, doğru-yanlış, onlardan bir tanesi öne çıkartılabilir. Değişik çıkar çevreleri, çeşitli dünya görüşüne sahip kesimler açısından, 6 Kasım seçimlerinin değişik yorumlanacağı açıktır.

Ancak, kim ne yorum yaparsa yapsın, kim ne söylerse söylesin, bütün ağır baskı ve teröre rağmen, Türkiye halkının ezici çoğunluğu, 6 Kasım seçimlerinde cuntaya karşı açık tavır almış ve askersel faşist diktatörlüğe **"hayır"** demiştir. Cuntanın göstermelik seçimi yorumlanırken çıkartılacak temel sonuç, yakalanacak ana halka budur.

Neden ve hasıl mı? Alışılmış deyimle, cunta yalnızca bir elmanın üç parçasını oluşturan kendi partilerine seçimlerine katılma olanağı tanıdı. Ama onlardan bir tanesini, Sunalp'in MDP'sini tek başına iktidar yapmak için de elinden gelen herşeyi yaptı. Cuntanın tüm **ağır topları,** başbakanı, önde gelen bakanları, DM üyeleri, birçok general eskisi, hep MDP'ye destek olarak sunuldu. Dahası, cunta başı Evren, seçimlerden iki gün önce, Özal'ın ANAP'ına açıkça cephe alıyor ve oyların MDP'ye verilmesini istiyordu.

Türkiye halkı, cuntanın bu doğrultudaki istemine, ağırlıkları farklı olan değişik tepkiler göstermiştir. Birincisi, MDP'nin aldığı **ağır** yenilgidir. Ikincisi, bütün baskılara rağmen, 913 bin kişinin **geçersiz oy** kullanarak, cuntaya açıktan hayır demesidir. Üçüncüsü, ağır para cezasına rağmen, 1,5 milyon dolayındaki seçmenin sandık başına gitmemesidir. Dördüncüsü, Anayasa oylamasına katılmayan 1,5 milyon dolayındaki insanın cezalandırılarak, 6 Kasım seçimlerinde oy kullanmalarına izin verilmemesidir.

Kaldı ki, bütün bu veriler, cuntanın seçimlerde hiç hile yapmadığı varsayımına dayanmaktadır. Oysa cuntanın baskı ve terör yanında, hile yaptığına ilişkin ipuçları da yok değildir. Şimdilik, birisini söyleyelim: Türkiye'nin başta Istanbul olmak üzere büyük kentleri, 6 Kasım seçimlerinde birkaç seçim bölgesine ayrıldı. Bu bölgelerdeki seçim sonuçları incelendiği zaman seçmenlerin niteliklerinin farklılığının doğal sonucu olarak, değişik eğilimler taşıdıkları görülüyor. Seçmenlerin, partilere verdikleri oy oranları ve seçimlere katılmama yüzdeleri, bölgeden bölgeye büyük farklılıklar gösteriyor. Ancak geçersiz oy oranları bütün bölgelerde aynı düzeylerde seyrediyor.

Sözgelimi, Istanbul'da 6 seçim bölgesi var. 6 seçim bölgesinde, sandık başına gitmeyenlerin oranı, yüzde 6,1 ile yüzde 11,9 arasında değişiyor. Yine ilgili 6 bölgede, MDP'nin aldığı oyların oranı, yüzde 15,3 ile yüzde 22,1 arasında değişiklik gösteriyor. Ancak 6 seçim bölgesinde geçersiz oyların oranı, hemen hemen birbirinin aynıdır: Birinci bölgede yüzde 4,6; ikinci bölgede yüzde 4,7; üçüncü bölgede yüzde 4,3; dördüncü bölgede yüzde 4,6; beşinci bölgede yüzde 4,7 ve altıncı bölgede de yüzde 4,4'tür. **Ilginç** ve **düşündürücü** değil mi?

Sonuç olarak, açıklanan resmi sonuçlardan yola çıkarsak, halkın cuntaya tepkisinin en ağırlıklı yanı, seçmen oylarının ANAP ve HP'ye yönelmesinde somutlanıyor. Bu olgu, ABD ve Pentagon patentli **ince bir senaryo** olasılığının yanısıra, demokrasi güçleri açısından çok ciddi

yeni dış borç aramaya başladı

Dış ticaret açıklarının büyümesi, dış borç ana para ve faiz ödemelerinin büyük miktarlara ulaşması, Türkiye'yi yeniden **döviz darboğazının** içine sürüklemeye başladı. Türkiye süresi gelen dış borçlarını ödeyebilmek ve gerek duyduğu malların dışalımını gerçekleştirebilmek için, yabancı bankalardan kısa ve orta vadeli borç aramaya başladı.

Bu amaçla, Uluslararası Para Fonu (IMF) Türkiye Masası Şefi Geoffrey Taylor ile Hazine Genel Sekreteri Tevfik Altınok arasında 30 Ekim tarihinde Londra'da bir toplantı yapıldı ve IMF'den Türkiye'ye orta ve kısa vadeli dış borç bulması istendi. Yapılan açıklamaya göre, Londra ve New York'da ABD ve Avrupa bankalarıyla iki toplantı düzenleyerek, Türkiye için dış borç isteyecek.

70 milyar liraya yükseldi

Destekleme alımları çerçevesinde devletin tarım üreticilerine borcu, 70 milyar liraya yükseldi. 1983 yılı içinde, devlet çiftçilerden satın aldığı 190 milyar liralık ürünün, ancak 120 milyar lirasını ödedi.

Devletin en çok borçlu bulunduğu köylü kitlesini, fındık üreticileri oluşturuyor. Fındık üreticilerinin devletten alacakları 22 milyar 995 milyon lira. Bunun yanısıra, devletin pancar üreticilerine 19 milyar ve çay üreticilerine de 12 milyar lira borcu bulunuyor.

Ayrıca, devletin pamuk üreticilerine 4 milyar 900 milyon lira, ayçiçeği üreticilerine 4 milyar 800 milyon lira ve soya üreticilerine de 1,5 milyar lira borcu var. Kuru incir, çekirdeksiz kuru üzüm ve kırmızı mercimek üreticileri de, alacaklılar arasında bulunuyor.

Her iki şirketin de, F-16 projesinin ABD Kongresi'nce onaylanmasından sonra, ABD tekelleriyle ortaklığa gitmesi bekleniyor.

Ayrıca, elektronik ve haberleşme sanayii işkollarında da, iki ABD tekeli ile yerli ortakları arasında kesin anlaşma imzalanarak, yeni iki şirket kuruldu ve bir üçüncüsü için mutabakat anlaşmasına varıldı. Bunlardan birincisi, elektrik sanayi mamulleri ve santral üretecek olan Netaş'tır. Netaş'ın ortaklık paylarının yüzde 49'u PTT'ye, yüzde 31'i ABD'nin Northern Electric tekeline, yüzde 15'i Deniz Kuvvetleri Vakfı'na ve yüzde 2,5'i de özel bir kişiye aittir.

Yine ABD'nin karşı devrimler ve darbeler düzenlemekle ünlü ITT tekeli, Mistaş ve Bir-Emek şirketleriyle ortaklık halinde elektronik araçları, büro santralleri ve masa telefonları üretmek amacıyla yeni bir şirket oluşturdular. Bu şirketin ortaklarından birisi olan Mistaş'ın hisselerinin çoğunluğu, **Tercüman** Gazetesi sahibi Kemal Ilıcak'ın kontrolünde bulunuyor.

Öte yandan, ITT tekeli, Teletaş ve Bir-Emek ortaklığında bir başka şirketin kurulması konusunda, mutabakat anlaşmasına varıldı.

yönelmesinde somutlanıyor. Bu olgu, ABD ve Pentagon patentli **ince bir senaryo** olasılığının yanısıra, demokrasi güçleri açısından çok ciddi tehlikeleri de beraberinde taşıyor.

Neden ve nasıl mı? Özal, başta ABD olmak üzere, emperyalizmin değişik sınavlardan geçmiş has adamıdır. Aynı zamanda, işbirlikçi tekelci sermayenin de, aynı derecede muteber kişisidir. Nitekim, hemen seçimler öncesinde, **Wall Street Journal** ve **Financial Times** gazetelerinin yanısıra, ABD tekellerinin ve emperyalizmin sözcüsü birçok basın ve yayın organında, Özal için övgüler düzülüyor. ABD ve onun kontrolündeki IMF, Dünya Bankası ve OECD gibi emperyalist finans odaklarının yetkilileri, Özal'ı açıktan **"Türkiye'de demokrasinin teminatı"** olarak gösteriyorlar.

Oysa, aynı günlerde cunta açıkça MDP diyor. Acaba diyorum, oynanan **esas adam** Turgut Özal olmasın? Iktidar partisi olarak MDP'nin öne çıkartılması; seçimler öncesinde cuntayla Özal arasında ortaya çıkan çelişki; "göstermelik ve ABD patentli çok ince bir manevra olamaz mı" diye düşünüyorum. Böylece, hem halkın cuntaya tepkisi yanlış bir yöne kanalize edilmek istenmiş ve hem de **yumuşak iniş** programı yolunda önemli ve başarılı bir adım atılması planlanmış olamaz mı?

Bu senaryo oynanmış, ya da oynanmamış olsun; seçim sonuçlarının cuntaya tepkinin bir parçası olarak ANAP'ı iktidara getirmesi, demokrasi güçleri açısından çok ciddi iki tehlikeyi de beraberinde getirmiştir. Birincisi, Özal'ın ANAP'ını cunta muhalifi olarak göstermek ve onu cuntanın karşısına koyarak, **"Türkiye halkı demokrasiye geçişin yolunu bulmuştur"** havasını yaratarak, yığınların bu doğrultuda etkilenmesi tehlikesidir. Ikincisi, dünya kamuoyunun da aynı yönde etkilenmesi tehlikesidir. Ve bütün bunlar, cuntayı **"yumuşak indirme"** planının parçalarıdır.

Kaşıkla verilen kepçeyle geri alındı: İşçilere verilen net 1775 liralık avansın hiç bir yararı kalmadı

1983 Ekim'inde mutfaktaki enflasyon yüzde 8 arttı

● **Son yılların en yüksek enflasyon oranı geçtiğimiz ay içinde gerçekleşti. 22 temel gıda maddesinden 15'inin fiyatlarının büyük miktarda artması sonucu, Eylül ayında 32 bin 850 lira olan dört kişilik bir ailenin mutfak gideri, Ekim ayında 2 bin 535 lira artarak 35 bin 385 liraya yükseldi. Böylece bir ay içinde fiyatlar yüzde 8 artmış oldu**

Ekim ayında, temel gıda maddelerinin fiyatları yüzde 8 oranında arttı. Böylece, son yılların en yüksek enflasyon oranı geçtiğimiz ay içinde gerçekleşmiş oldu. 22 temel gıda maddesinden 15'inin fiyatlarının büyük miktarda artması sonucu, Eylül ayında 32 bin 850 lira olan dört kişilik bir ailenin mutfak gideri, Ekim ayında 2 bin 535 lira artarak 35 bin 385 liraya yükseldi.

Ulusu hükümeti, bir yandan, gideraayak işçilere **"ek ücret zammı"** adı altında 1 Kasım tarihinden geçerli olmak üzere ayda net 1,775 lira avans verilmesini kararlaştırırken, öte yandan da temel gıda maddelerinin fiyatlarını görülmemiş düzeyde arttırarak aile bütçelerinde ayda 2 bin 535 liralık yeni bir gedik açtı. Böylece, kaşıkla verilen kepçeyle geri alınmış oldu.

Aile bütçelerinde bir ay içinde açılan 2 bin 835 liralık gedikte en büyük payı et, yoğurt, sebze, meyve ve yumurta fiyatlarındaki artışlar aldı. Ekim ayı içinde, bir kilo etin fiyatı 170 lira birden artarak, 830 liradan 1000 liraya tırmandı. Türkiye'de asgari ücretle çalışan bir işçinin eline, ayda 11 bin 750 lira geçiyor. Bu durumda, asgari ücretle çalışan bir işçi, bir aylık çalışma sonucu elde ettiği gelirin tümüyle, ancak 11 kilo 750 gram et alabiliyor.

Ekim ayında, yoğurt fiyatları yüzde 18 oranında arttı ve 700 gramlık kutu yoğurtlar 110 liradan 130 liraya yükseldi. Aynı şekilde, bir adet yumurtanın fiyatı 16 liradan 20 liraya tırmanırken, yüzde 25'lik bir fiyat artışı oldu.

Öte yandan sebze ve meyve fiyatları, kilo başına 10-20 lira arasında artış görürken, bir kilo margarinin fiyatı 200 liradan 260 liraya ve bir kilo zeytinyağının fiyatı da 225 liradan 295 liraya yükseldi. Aynı şekilde, bir kilo pirincin fiyatı 155'ten 170 liraya yükselirken, bir kilo beyaz peynirin fiyatı bir ay içinde 120 lira birden artarak, 520'den 640 liraya tırmandı.

Ekim ayı içinde, mutfakta kullanılan temel maddelerden yalnızca yedisine zam gelmedi. Fiyat artışlarına konu olmayan maddeler şeker, çay, ekmek, süt, bakliyat, tereyağı ve tüpgazdır.

● **Etin kilosu 1000 liraa!..**

Temel gıda maddelerindeki fiyat artışları

Gıda maddeleri	Eylül	Ekim	Artış %
Et	830	1,000	21
Yoğurt	110	130	18
Yumurta	16	20	25
Zeytinyağı	225	295	31
Beyaz peynir	520	640	23
Pirinç	155	170	10
Margarin	220	260	18
Zeytin	500	640	28

- **Baskılar ve AP ile CHP'nin yalpalamaları yüzünden halkın gerçek eğilimlerini yansıtan geçersiz oylar düşük kaldı**

- **1 milyon seçmen cuntanın her üç partisine de "hayır" dedi. 1,5 milyon seçmen sandık başına hiç gitmedi.**

- **Generaller bütün z ditlerine rağmen pa nalp'e oy verdirtem**

HALK CUNTAYI

6 Kasım seçim sonuçları

Geçerli oylar	**17.352.740**
Geçersiz oylar	**912.578**
Seçime katılmayanlar	**1.405.486**
Toplam seçmen sayısı	**19.670.804**

Geçerli oyların dağılımı ve milletvekili sayıları

Partiler	Aldıkları oy	Yüzdesi	Çıkardıkları milletvekili
ANAP	7.826.481	% 45,1	**212**
HP	5.286.078	% 30,5	**117**
MDP	4.046.026	% 23,3	**71**
Bağımsızlar	194.155	% 1,1	
Toplam	17.352.740	% 100,0	**400**

Cunta'nın 6 Kasım seçim komedisi, oyunu sahneye koyanların ve seyircilerin çoğunluğu gibi kimi kulakların da beklemedikleri bir **"final"** sahnesiyle sona erdi. Üç Cunta partisi arasında yapılan seçimi 24 Ocak'çı Turgut Özal'ın Anavatan Partisi, hem de, yeni Meclis'teki 400 milletvekilliğinden 212'sini alarak kazandı. **"Kırsal kesim çantada keklik"** diyen ve sâdece kırsal kesimi değil iktidarı da çantada keklik gören, **"Seçimi kazanmayacağımı bir an düşünseydim bu işe girmezdim. Koalisyon ölüm demektir"** gibi sözlerin ve iddiaların sahibi, Cunta'nın has partisi MDP'nin başkanı Turgut Sunalp'in kendisi bile Meclis'e zar zor girerken partisi oyların sadece yüzde 23'ünü alarak 71 milletvekili çıkarabildi. Bir ara utanmasa ve süngü zoruyla muhalefet görevi almış bulunmasa kendini feshetmeyi bile düşünen Calp'in Halkçı Parti'si ise, oyların yüzde 30'unu aşarak ve 117 milletvekili çıkararak umulmadık bir başarı kazandı. Bu ilk tablo, 6 Kasım seçimlerinin niteliğini Türkiye halkının eğilimlerini yüzeyden ve yanlış değerlendi-

lak gerçek, 12 Eylül Cuntası'nın gerçekten demokratik ve serbest bir seçim yapmaya asla niyeti bulunmadığıydı. Tüm eski politikacıların siyasal haklarını ellerinden alan, işçi ve emekçi sınıfları bütünüyle aktif politika dışında bırakan ve örgütlenme haklarını çiğneyen Anayasa ve yasalar yetmiyormuş gibi, Cunta, kendi icazet ve denetimi dışında hiçbir burjuva muhalefetine izin vermeyeceğini yeni partilerin kuruluşu sırasında göstermiş, kitle ve seçmen tabanı bulunduğunu ve görece bağımsızlaşabileceğini hesapladığı hiçbir siyasal partinin kuruluşuna izin vermemiş, partilerin gösterdikleri kurucuları ve milletvekili adaylarının neredeyse yarısından fazlasını **"veto"** ederek bu tavrını açığa vurmuştu. Son olarak Doğru Yol ve SODEP'in tüm hazırlıklarını tamamladıkları halde seçime sokulmayışlarıyla belirginleşen bu tavır, 6 Kasım'da yapılacak seçimlerde **"milli irade"** ve **"demokrasi"** gibi sözcüklerin kullanılamayacağını gösterdi. Bu yüzden 6 Kasım seçimleri sadece Türkiye demokrasi güçleri tarafından değil, dünya kamuoyu, hatta

oylarını toplama ve sözde muhalefet varmış gibi gösterme" görevini verdiği, nihayet desteklerini uluslararası emperyalist finans kuruluşlarından alan üçüncüsünü de yedekte tuttuğu üç **"sözde parti"** arasında bir kayıkçı dövüşü oldu. Seçim havasına girildiğinde, bu havanın etkisiyle üç partinin zaman zaman kapıştıkları, zaman zaman gerçek bir iktidar mücadelesine giriştikleri gözlendiyse de, seçimlere sokulmamış olan Doğru Yol Partisi ve SODEP genel başkanlarının söyledikleri gibi **"üç parti bir elmanın üç dilimi olma"** özelliklerini korudular. Kısaca seçimlere katılan üç partinin üçü de cuntanın icazetini almışlardı; üçü de cunta rejimi partileriydi ve seçim adı verilen olay, özgürce kurulmuş siyasal partiler arasında değil, cuntanın kurdurup icazet verdiği üç parti arasında yapılmak zorundaydı. Özgür ve demokratik bir seçimle milli iradenin gerçekleştiği fikrini besleyip yayanlar, Türkiye'de faşizmin alternatiflerinden birine hem de büyük mutlulukla fit olanlar, bir kaç ay, bir kaç hafta, hatta bir kaç gün öncesini, bütün bu gelişmeleri unutmuş görünmeyi yeğliyorlardı.

Seçmenler, neye karşı ne için oy kullandı?

6 Kasım günü, 19 milyon 670 bin 804 kayıtlı seçmenden 18 milyon 265 bin 318'i sandık başına gitti. Katılma oranı gerçekten de yüzde 92'yi aşıyor ve son seçimlerde görülmemiş bir noktaya varıyordu. Ama, **"seçimleri boykot çağrıları yetersiz kaldı"** diyenlerin unuttukları ve unutturmaya çalıştıkları **"küçücük"** bir nokta vardı ki, o da yeni seçim yasasıyla seçimlere katılmanın zorunlu hale getirilmiş olması, aksi halde seçmenin para cezasına çarptırılmasıydı. Bu yüzden resmi açıklamaya göre yüzde 8'lik katılmama oranı 6 Kasım seçimlerin-

"Seçmenler yüzde 80 çoğunlukla cuntaya karşı oy kullanmışlardır. Ama yine de, bugünkü koşullarda 6 Kasım'ın doğal galibi cuntadır. Çünkü Özal generallerin ilk tercihi olmasa da onların yedek gücüdür."

seçmen, 6 Kasım seçimlerine şu veya bu biçimde **"hayır"** demişti.

6 Kasım'ın oy dağılımının ortaya koyduğu en belirgin, en tartışmasız, gerçek Türkiye seçmeninin, Türkiye halkının Evren cuntasına HAYIR demesidir. Bu yorum, ilk seçim sonuçlarının gelmeye başlamasından itibaren tüm Batı basınının ortak yorumu oldu. Ancak Türkiye'de konuya sadece bir kaç yazar, o da son derece üstü örtük biçimde değinebildiler. Diğerleri sadece **"milli iradenin tecellisi"** ve **"demokrasinin zaferi"**nden söz ettiler.

Türkiye halkı cuntaya açıkça hayır demiş, cuntanın asıl desteklediği parti olan ve iktidar olacağına kesin gözüyle bakılan MDP'yi üçüncü parti durumuna itmişti. Buna karşılık, cunta başı Evren'in 4 Kasım gecesi yaptığı MDP'yi açıkça destekleyen ve Anavatan Partisi Genel Başkanı Turgut

çok tatlı vaatler dinlediniz. Ancak üzüntü veren taraf 12 Eylül'den sonra yönetimde görev alıp, görevde kaldıkları sürece bütün iyi kararları kendilerinin aldığını söyleyenlerin, Bakanlar Kurulu'nu ve Milli Güvenlik Konseyi'ni ortada yok kabul etmeleridir. Daha iktidara gelmeden, şimdiden bu şekilde hilafı hakikat beyanda bulunanların bundan sonra ne yapabileceğini

Tekelci-b

Yabancı ba

çimlerinin niteliğini Türkiye halkının eği-
limlerini yüzeyden ve yanlış değerlendirenler açısından, gerçekten de hayret vericiydi.

Seçim kampanyasının ilk gününden ve seçimlerin çok öncesinde partilerin kurulmaya başlamasından itibaren gözlenen çıp-

çimleri sadece Türkiye demokrasi güçleri tarafından değil, dünya kamuoyu, hatta bugüne kadar cuntayı desteklemiş olan Batılı muhafazakar kanatlar tarafından da **"anti-demokratik"** ve **"geçersiz"** ilan edildi.

6 Kasım seçimleri, Cunta'nın, birini **"has parti"** ilan ettiği; bir diğerine **"eski CHP**

Bu yüzden resmi açıklamaya göre yüzde 8'lik katılmama oranı 6 Kasım seçimlerinde sandık başına gitmeyen 1 milyon 400 bin seçmenin sayısını kat kat aşan bir öneme sahipti. Öte yandan, geçersiz oylar gerçekten de beklenenden ve cuntanın korktuğundan az oldu; yüzde 5 dolaylarında kaldı. Ama, kaba bir hesapla, 2 milyon 300 bin

gecesi yaptığı MDP'yi açıkça destekleyen ve Anavatan Partisi Genel Başkanı Turgut Özal'ı yalancılıkla suçlayan konuşmasına rağmen ve sanki bu konuşmaya cevap verirmişçesine oyların yüzde 45'inden fazlası Özal'a aktı.

Cuntabaşı Evren, 4 Kasım gecesi yaptığı konuşmada özetle şunları söylemişti: **"Bir-**

6 Kasım öncesinden görüntüler...

...Peki ne değişecek?

4,5 MILYON YURTTAŞIN SEÇME HAKKI ELINDEN ALINDI

● **Bir yıl önce yapılan Anayasa oylamasında oy kullanma hakkına sahip yurttaş sayısı 21 milyon kişiydi. Aradan bir yıl geçti ve 6 Kasım seçimlerinde 19 milyon 600 seçmenin oy kullanacağı açıklandı.**

6 Kasım günü Türkiye'de yapılan seçimlerde seçim kütüklerine yazılması gereken yaklaşık 3 milyon 500 bin kişinin adları seçim kütüklerine kaydedilmeyerek seçme haklarından yoksun bırakıldılar. Seçim hakkından yoksun bırakılan yurt dışındaki yaklaşık 1 milyon Türkiyeli de bu rakkama eklendiğinde, son seçimlerde seçme hakları ellerinden alınan seçmenlerin toplam sayısı 4 milyon 500 bin olmaktadır.

1983 yılına ilişkin nüfus istatistikleri 21 ve daha yukarı yaşlarda Türkiye'de 23 milyon 500 bin kişi olduğunu göstermektedir. Bunun yaklaşık 500 bin kişisinin ordu mensupları gibi seçme hakları "yasalarla" ortadan kaldırılmış olduğu düşünüldüğünde, 6 Kasım seçimlerinde seçmen kütüklerine kayıtlı seçmen sayısının 23 milyon olması gerekirdi. Yurt dışındaki işçilerle birlikte bu rakam yaklaşık 24 milyona varmaktadır. Oysa son seçimlerde seçmen kütüklerine yalnızca 19 milyon 600 bin kişi yazıldı.

Bir yıl önceki Anayasa referandumu sırasında bile seçmen kütüklerine kayıtlı seçmen sayısı 21 milyondu. Yalnızca son bir yıl içinde seçme hakları ellerinden alınanların sayısı 1 milyon 400 bin kişi arasındadır.

Yabancı ba

Batı Avrupa basını Anavatan
Cunta için bir yenilgi olara
"demokrasiye geçiş" demek
hafazakar ve çok uluslu teke
zetelerde bile egemen olan
liberal ve muhafazakar Ba
örnekler

Le Monde
(Fransız)

Seçmenler generallerin tercih ettiği Sunalp'in partisine oy vermeyerek Genel Kurmay'a ilk yenilgiyi tattırdılar. Özal, seçimlere girebilmeyi ve kazanmayı büyük ölçüde ABD'nin ve IMF'nin desteğiyle başardı. Halk generallerin en az desteğini kazanmış gibi görünen bir partiye oy vererek ordunun kışlasına dönmesini istediğini gösterdi.

LE SOIR

(Belçika)

Evren'in, Reagan yönetiminin ve ABD'nin desteklediği ANAP'ın başarısından fazla memnuniyetsizlik duyması için bir neden yok.

(Federal Almanya)

Seçmenler demokrasiye yolu açacak ılımlı bir partiye oy verdiler. Seçim sonuçları Türklerin ordudan bıkkınlığını gösteriyor. Generaller seçmenlerin emir kulu olmadığını gördüler. Özal şunu çok iyi biliyor ki, generallere karşı değil, ancak onların rızası veya göz yummasıyla hükümet edebilecek. Özal, ekonomik politikasında kararlı olmalı ve generallere kendini kabul ettirmelidir. Türkiye'nin müttefikleri

ı zorbalıklarına ve teh-
paşa eskisi horozcu Su-
emediler.

● Halk faşist cuntaya karşı duyduğu öfkeyi "MDP'den gayrisi iyidir" düşüncesiyle oy kullanarak belirtti

● Seçimleri ABD'nin, IMF'nin ve yerli tekellerin adamı "ocak söndüren" Özal kazandı. Cuntanın diktatörlüğü sürüyor.

İSTEMEDİĞİNİ GÖSTERDİ

takdirlerinize sunmak isterim. Milli Güvenlik Konseyi'nin icraatından memnun iseniz, Konsey icraatını devam ettirecek ve bir daha memleketi kargaşa ortamına sürüklemeyecek bir yönetimi işbaşına getireceğinize inanıyorum".

Evren, bu sözlerle açık açık Özal'ı hedef alıyor, onu yalan söylemekle suçluyor, daha da ötesi, MDP'nin sloganlarını kullanarak MDP'nin iktidara getirilmesini istiyordu. Konuşmayı izleyen ve seçim sonuçlarının açıklanıp Evren'in Özal'ı kabul etmesine yani cuntanın seçim sonuçlarını tanıdığını göstermesine kadar geçen süre içinde, iktidarın kazansa bile Özal'a verilmeyeceği havası yaygınlaştı, biraz da bilerek yaygınlaştırıldı. Ama seçmen, bu konuşmadan sonra Evren'in **"yalancı"** diye nitelediği Özal'ın partisine daha fazla yöneldi. Türkiye halkı faşizme, üç yıllık cunta rejimine, süngülü yönetime karşı tepkisini, mevcut güçler dengesinde ve mevcut koşullarda ancak böyle dolaylı yoldan, ama görmek isteyenlerin açıkça görebileceği kadar da güçlü göstermişti. Seçimlerden üç gün önce **"Evren parmağıyla kimi gösterse o kazanır"** diyenler ne kadar yanıldıklarını, halkın bu parmağın gösterdiğinin tam aksini yapmaya hazır olduğunu gördüler.

Cuntaya ve Evren'e tepki bununla da bitmiyordu. Seçmen, oyların yüzde 30'unu da, seçim kampanyası boyunca **"halkçı"** sloganlar kullanmaya özen gösteren, bu uğurda holdinglere bile karşı çıkan, fakirlik edebiyatı yapan ve biraz zorla da olsa, **"Anayasa'nın izin verdiği ölçüde solda olduğunu"** bildiren Calp başkanlığındaki Halkçı Parti'ye kullandı. Böylece, cunta karşıtı oyların toplamı yüzde 75'i buldu. Yüzde 5'lik geçersiz oylarla birlikte seçmenlerin yüzde 80'i cuntaya **hayır** dedi.

Kimin oyu, kime gitti?

6 Kasım seçimlerinin sonuçlarını, oy dağılımını doğru değerlendirebilmek için dikkat edilmesi gereken birinci nokta, bu seçimlerde seçmen eğilimlerinin önceki seçimlerle karşılaştırılamayacağıdır. Seçimlerde, farklı toplumsal sınıf ve katmanların çıkarlarını dile getiren veya onlara dayanan farklı siyasal güçler ve taraflar değil, iki eğilim çarpıştı: **cunta ve cunta karşıtlığı.** Bu iki eğilimden birincisi açıkça yenik düşerken, ikincisi gücünü belli etti. Bu belli ediş, bu tepki, Türkiye halkının 6 Kasım'daki alternatifsizliği yüzünden, ancak cuntanın sunduğu seçenekler arasından, onun en az tuttuklarını desteklemek olarak ortaya çıktı. Bu yüzden, bu seçimlerde **"sağ oylar şu kadar, sol oylar bu kadar"** diye çözümlemeler yanılgılara sürükleyici ve seçimleri meşru ve demokratik kabul ettirme planına temel sağlayıcı oldu, ya da sadece gericiliğin içini serinletmeye yaradı.

Aynı şekilde Halkçı Parti'nin aldığı oyları da sol potansiyel olarak değerlendirip, **"sol Türkiye'de yüzde 30'luk potansiyelini koruyor"** gibi yüzeysel yorumlar da, 6 Kasım'da çarpışan güçlerin gerçek niteliğini kavrayıp değerlendirememekten kaynaklanıyordu.

Yukarıdaki açıdan bakıldığında, 12 Eylül'de kapatılan AP ve CHP'nin ve 12 Eylül öncesi diğer siyasal parti ve siyasal güçlerin oylarının nereye gittiği sorusuna verilecek cevabın da verilenlerden farklı olacağı açıktır.

Eski siyasal güçlerin mutlak olmasa bile görece devamcıları sayılabilecek Doğru Yol ve SODEP'in seçim öncesinde, hiçbir partiyi destekleyemeyecekleri yolundaki ifade ve kararlarına rağmen, sandıktan bu oranda bir iptal ve boykot oyu çıkmadığı ortadadır. Bu partilerin oyları, şu veya bu şekilde cunta partilerinden birine kaymış görünmektedir. Örneğin Doğru Yol'un, yani bir bakıma eski AP tabanının oylarının Anavatan Partisi'ne kaydığı veya kaydırıldığı bellidir. Bu tavır, yine cuntanın has partisi MDP'ye karşıt bir siyasal tercih olarak görülmek zorundadır. Yine SODEP tabanının oyları da Halkçı Parti'ye kaymış, ama bu tabanın cunta karşıtlığı da alternatif noksanlığı ve yeterli savaşkanlıkta bir **"hayır"** propagandasının eksikliği yüzünden, cunta alternatiflerinden en az zararlı ve cuntanın en üvey evladı görünene oy vermeye dönüşmüştür. Ama vurgulayarak yinelemek gerekir ki, oylar her ne kadar cunta alternatiflerinden biri tarafından gaspedilmişse de, oyları kullananların tercihleri, Türkiye'de 6 Kasım 1983'de süngülerden yana ve onlara karşı olanların nicel gücünü oldukça açık gösterebilecek niteliktedir.

Ve seçimin galibi!

Halk, seçimlerde yüzde 80 çoğunlukla cuntaya karşı oy kullanmıştır. Ama yine de, bugünkü koşullarda 6 Kasım'ın doğal galibi cuntadır. Anavatan Partisi cuntanın ilk tercihi olmasa da, her zaman söylediğimiz gibi yedek gücü ve alternatifidir. Seçimlere girmesine olanak tanınmış olması bunun en büyük göstergesi durumundadır. Anavatan Partisi'nin ardında cuntaya bile **"benden büyük Allah var"** dedirtecek güçlerin varlığı, IMF, Dünya Bankası, emperyalizmin en güçlü kanatları, ABD'nin en güçlü finans ve siyaset kesimlerinin desteği, dünyanın olduğu kadar cuntanın da bildiği birşeydir.

Anavatan Partisi'nin seçimi kazanmasından sonra görüşlerine başvurulan işadamları arasından birinin, Istanbul Sanayi Odası Başkanı Murtaza Çelikel'in sözlerine kulak vermek belki seçim sonuçları konusunda uyarıcı olabilir. Çelikel şöyle demek-

6 Kasım seçimleri üstüne yerli ve yabancı basındaki değerlendirmeler

boyalı basın: "İşte demokrasiye geçiyoruz!"

ısın: "Bu seçimler demokrasiye geçiş değildir!"

asın: “Bu seçimler demokrasiye geçiş değildir!”

Partisi'nin seçimleri kazanmasını k değerlendirirken, bu sonucun olmayacağını da vurguladı. Mullerin sözcüsü durumundaki gahava buydu. Aşağıda sosyalizan, tı Avrupa gazetelerinden bazı sunuyoruz.

de bu gerçeği görüp zaman vermelidirler. Baskının faydası yok.

(Isveç)

Özal'ın seçimleri kazanması, milyonlarca seçmenin hükümetin başında bir general görmek istemeyişinin ifadesidir. Ama ülkeyi gerçekten yöneten gene MGK'dir. Bu seçimler özgür değildi. Türkler aslında bambaşka politikacılara oy vermek istiyorlardı. Ama ellerinden bu hak alınınca oylarını gene de cuntaya karşı kullanmayı başardılar.

DAGENS NYHETER.

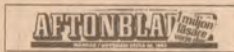
(Isveç)

Generallerin favorisi Turgut Sunalp'in seçimlerdeki yenilgisi fazla büyütülmemeli. Yetkileri elinde tutan Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in yanında yeni kurulacak sivil hükümet son derece güçsüzdür. Bu hazin Türkiye gerçeği karşısında askerlerin yönettiği gizlilik koşullarında gerçek demokrasi için savaş veren cesur insanlardır.

BERLINER MORGENPOST

(Batı Berlin)

Yapılan seçimlerin demokrasi yönünde atılmış bir adım değil, oynanan aldatmacalı piyesin yeni bir perdesi olduğu izlenimi uyanıyor.

(Isveç)

Seçim sonuçları, Turgut Sunalp'i destekleyen generaller için bir yenilgidir.

THE GUARDIAN

(Ingiliz)

Seçimler cuntanın yenilgisiyle sonuçlandı. Bu seçimler aslında Türk halkının gerçek eğilimlerini yansıtmadı. Aradan üç yıl geçmiş olmasına rağmen Türkiye'de ne tam anlamıyla istikrar sağlanmıştır, ne de kurulan düzene demokrasi denebilir.

FINANCIAL TIMES

(Ingiliz)

Gerçek anlamda temsili bir demokrasinin kurulması için Türkiye'nin daha yol katetmesi gerekiyor. Pazar günkü seçimler sıkıyönetim ve basın yasakları altında yapıldı. Yeni rejimin iyi niyetinin belirlenmesi, sıkıyönetimin kalkmasına ve sıkıyönetim mahkemelerinde sürdürülen davalarda yargısal aşırılıkların törpülenmesi gibi gelişmelere bağlıdır.

THE TIMES

(Ingiliz)

Başlık: Türkiye sivil idareye geçti. Altbaşlık: Özal: Espri yapabilen Friedmancı canavar. Demokratlığı su götürür. Ülkenin gerçek bir demokrasiye varış ve insan haklarına saygı sürecinin hızlandırılması açısından Pazar günkü seçimlerde bu hedeflere varıldığını söylemek doğru olmaz.

Türkiye'nin boyalı basını, seçim öncesindeki havayı tümüyle unutmuş görünerek 6 Kasım seçimlerini Anavatan Partisi'nin kazanmasını “demokrasiye geçiş” olarak nitelemekte birbirleriyle yarıştılar. Cuntanın tek partisi MDP'ymişçesine seçimlerin ne kadar “demokratik” olduğunu anlatmayı başlıca iş edindiler.

• Nazlı Ilıcak'ın “Demokrasi fidesi”

Türkiye 3 senelik bir fasıladan sonra çok partili siyasi hayata yeniden başlamak üzere. Bugün önemli bir gündür, çünkü demokrasiye ilk adım atılıyor. 6 Kasım'da demokrasi fidesini yeniden diktik. (Nazlı Ilıcak)

• Çankaya yağcısı bir “yiğit” daha

Sonuç ne olursa olsun...Sandıktan kim çıkarsa çıksın...Yapılacak ilk iş, Çankaya'nın etrafında bir inanç halesi oluşturmak, dünyanın her tarafından saplanacak okları hep birlikte göğüslemektir. (Rauf Tamer)

• Ne şans, ne şans!

Bu şekilde, Türkiye'nin demokrasiye geçiş olgusunu tartışma konusu etmek isteyen bazı Batı Avrupalı çevrelerin söyleyeceği fazla söz kalmamaktadır. Cumhurbaşkanı Evren'in kişiliği ve ağırlığı, demokrasimiz için de bir şanstır: 12 Eylül 1980 günü Türkiye kurtulmuştur. 6 Kasım 1983'te ise demokrasi yeniden nefes almaya başlamıştır. (Mehmet Barlas)

• Korkma, nazar değmez!

Asker kökenli Cumhurbaşkanı da seçmen çoğunluğunun “hemen sivil yönetim” şeklinde tercüme edilmesi gereken mesajını doğru değerlendirdiğini ve hayata geçirmek kararında olduğunu gösteren ilk büyük adımı hemen atmıştır. Bu gelişmeleri gözlerken, arada kolumuzu cimdiklesek ve tahtaya vursak fena olmayacaktır. (Teoman Erel)

• Kim, kimden utandı, belli değil

Yabancı gazetecilerin çoğu, bizdeki seçimleri de, galiba askeri yönetim altında yapıldığı için Latin Amerika ile karıştırıyordu. Seçim günü saat 21'den sonra mahcup oldular. (Örsan Öymen)

• Demokrasi buysa eğer...

Türk ulusu sandık başına gitmiş ve en serbest bir biçimde üç partiden en beğendiğini tek başına iktidar yapabilmiştir. Işte demokrasi budur. Şimdi bu aşamada Avrupalı dostlarımıza haklı olarak: “Işte demokrasi...Var mı buna bir diyeceğiniz?” diye sorsak acaba bize ne cevap verebilirler ki? (Hikmet Bil)

• Elhak ve elbet yadsınmaz

“Milletin kararını herkes kabul etmeli”. Sayın Evren'in bu mesajı, onun demokratik rejime, ilkelerine ve kurallarına ne denli “içten” bağlı olduğunu ortaya çıkarıyor. Bu gerçek yadsınamaz. (Cüneyt Arcayürek)

Odası Başkanı Murtaza Çelikel'in sözlerine kulak vermek belki seçim sonuçları konusunda uyarıcı olabilir. Çelikel şöyle demektedir:

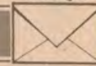
“Sayın Özal seçim kampanyasına TV ekranını hedef alıp Amerikan usulü zayıflayarak başladı. Işbirliği yaptığı reklam şirketi ilginç bir senaryo uygulayarak, partileşme sürecine gidildiğinden beri Özal'ın askeri yönetime rağmen partisini kurmakta direnen yürekli ve yiğit bir sivil lider olduğu imajını ustalıkla inşa etti. Zaman zaman en üst düzeyden kendisine parti kurmaktan vazgeçmesi, ya da MDP ile birleşmesi için baskılar geldiği havası yaratıldı. Partisi kapatılmadı ama veto barajını aşamayacak dendi. Ama barajı aştı. Aday listesi vetolarla öyle bir budanacak ki Meclis'te çoğunluğu alamayacak dendi. Seçime girmesi için izin verilen üç partiye eşit sayıda veto geldi. Bu arada iktidar için aday olduğunu iddia eden ve bakanlık bölüşen MDP kurucuları, Bakanlar Kurulu ve Danışma Meclisi üyeleriyle takviye edildiler. Böylece Özal, kabine sorumluluğu dışında ve hükümetin karşısındaki yerini aldı. Bütün bunlar biraraya gelince Özal'ın hem doğal olarak toplayabileceği oyları hem de tepki oylarını toplaması sağlanmış oldu.”

Seçim tarihinin en Amerikanvari kampanyası

6 Kasım seçimleri öncesindeki seçim kampanyası Türkiye'nin bugüne kadar tanık olmadığı türden bir kampanyaydı. Gerçek siyasal konuların bir yana atıldığı, en önemli tartışmanın **“köprüyü satarsın, satamazsın”** tartışması olduğu, hiçbir toplumsal konunun ortaya atılıp tartışılamadığı bu kampanya boyunca sokaklarda motorize dev horozlar dolaştı, balonlar uçuruldu, şarkılar bestelendi, gazetelere sayfa sayfa ilanlar verildi ve küçük çapta bir Amerikan başkanlık seçimleri havası ülkeye hakim oldu. Gerek Anavatan, gerekse MDP'nin seçim kampanyasını on değil yüz milyonlarla ölçülen bedellerle reklam şirketleri üstlendiler. Bu arada ikiyüz milyonu aşan bu harcamalarda değirmenin suyunun nereden geldiği de merak konusu olarak kaldı. Cuntanın üç partisi gelirlerini şöyle açıkladılar: Anavatan Partisi: 238 milyon 271 bin 179 lira, Halkçı Parti: 32 milyon 620 bin lira, MDP: 246 milyon 285 bin 482 lira. Yarım milyarı aşan bu rakamlar karşısında, **“Cunta demokrasisi”**nin suyunun nereden geldiği sorusu da havada asılı kalıyordu.

6 Kasım seçimleri yapıldı bitti. Cunta rejimi ise şimdi seçimle taçlanmış, sivil bir kılığa bürünmüş olarak sürüyor.

OKUYUCU POSTASI

Türkiye Postası'ndan

Her 33 kişiden biri

Danimarka küçük bir Kuzey Avrupa ülkesi. Burada yaşayan Türkiyeli'lerin sayısı da ülkenin küçüklüğüne uygun. Yalnızca 17 bin dolayında... Bunların da 7 bin kadarı çocuk. Yetişkinlerin sayısı 10 bin kişiden ibaret.

Ama 10 bin yetişkin Türkiyeli'nin yaşadığı bu küçük Avrupa ülkesi **Türkiye Postası**'nın en büyük olduğu ülkedir aynı zamanda. Gazetenin şu anda Danimarka'da 250 abonesi var. Ayrıca her sayıdan 50 tane satılıyor. Yani 10 bin Türkiyeli'nin yaşadığı bu ülkede 300 tane **Türkiye Postası** okuru var, her 33 Türkiyeli'den biri **Türkiye Postası** okuyor bu ülkede.

12. sayımızla birlikte 6 aylık abonelikleri biten okurlarımızdan 30 kadarı tekrar abone olmadılar. Ama buna karşılık Danimarka temsilciliğimiz yürüttüğü kampanya ile 140 yeni abone daha bularak okur sayısını bugünkü inanılmaz düzeye çıkardı. Başka hiçbir ülkede, hiçbir kentte **Türkiye Postası** bu kadar yüksek bir okur oranına sahip değildir.

Yazı Kurulu olarak Danimarka'daki okurlarımıza teşekkür ederken, Danimarka temsilciliğimizi, gönüllü muhabir ve dağıtıcılarımızı da bu başarılarından ötürü kutluyoruz.

Kutluyoruz ama, bir yandan da, bu sayfada **"Sadece okuyucu olmak yetmez"** diyen Bad Kreuznach'tan yazan dostumuzun çağrısını biraz değiştirerek Danimarka temsilciliğimize yöneltiyoruz: Danimarka'da sağladığınız başarı yetmez. Sizi başarılı kılan çalışmanızı bu sayfalarımızda anlatın, öteki ülkelerdeki, kentlerdeki temsilcilerimizin sizin deneyiminizden yararlanmalarını söyleyin.

Komutanın emri böyle (2)

Gazetemizin 17 Haziran 1983 tarihli 7. sayısında **"Komutanın emri böyle"** yazısını okumuştum. Bunun üzerine tesadüfen Süryani bir arkadaşla tanıştım. Epey sonra gazetenin onlarla ilgili bölümünü, eski sayı olmasına rağmen okudum.

Çıkan haberi çok doğru buldu ve beni evine davet etti. Evinde babası ile tanıştım. **"Komutanın emri böyle"** yazısının canlı timsali idi. O nöbetler yüzünden 55 yaşındaki adam sakat kalmıştı. Sakat kalanlardan, bu yüzden dayak yiyen, din ayırımı yüzünden baskılara uğrayan insanlardan biriydi.

* * *

Nusaybin'e bağlı Taşköy, Uçköy, Çayırlı, Yemişli, Sahari, Abse, Kafarhavar, Kinderin, Keferelâp, Kerşaf, Yayvantepe, Kivah, Sarı, Basıbirin ve Midyat'a bağlı Elbendi, Sivrice ve Iskenderun'a kadar petrol hattının geçtiği diğer köylerdeki insanlara ağalar ve komutanlar gençlerden en yaşlılara kadar zorla nöbet tutturmaktalar. Bu nöbet tutma işlemi akşam hava kararırken başlıyor sabah güneş doğana kadar zorla devam ettiriliyor, aralıksız. Askerler Mardin alay komutanının emirleriyle bilhassa Süryani vatandaşlara ekstra eziyetlerle nöbet işini sürdürttürüyorlar. 15 saata kadar varan nöbet esnasında yorulup oturan, esneyen, beklemek zorunda olduğu bölümde yürümeyen tekmeyle, tokatla, dipçikle, yumrukla dövülüyor. Bu yüzden çoğu erkekler köyden kaçtılar. Köyde oturup da nöbet bekleyecek kimsesi olmayan ailelerden 600 lira alınıyor zorla, bir günlük nöbet için. Bu kanun değil, işyeri değil... Neden bize bu eziyeti yapıyorlar, neden? Dinimiz ayrı ise suç mu? Ağa değilsek, fakirsek suç mu?

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Göppingen

Kim düşünür Erzurum'daki depremzedeleri

DAHA YENİ BAŞLADIK AMA GÜZEL BAŞLADIK

Resul KALFA

Sadece Güney Almanya için 48 özel tren ısmarlanmış demiryollarına. En son vagonu da koşmuşlar kara trenin arkasına. Katarlar uzadıkça uzamış ve Göppingen'e vardığımızda istasyona sığmamış. Katolikler, protestanlar, sosyal demokratlar, komünistler, doğayı sevenler, sendikalı işçiler... Onbinler, yüzbinler doldurmuş kara trenleri. Stuttgart-Ulm arasında **"insan zinciri"** oluşturularak. Tamı tamamına yüzon kilometre, fazlası var, noksanı yok. Zincirin bir ucunda Amerikan karargahı (EUCOM), öteki ucunda atom roketleri üssü.

Bizler zincirin Göppingen kesimini oluşturacağız. Trenden iniyoruz. Her renkten, her boydan panolar, bayraklar, pankartlar açılıyor. Almanca, Türkçe, Yunanca...

"Willi, Fatma, Mehmet, Klaus, werfen die Raketen raus"

Alanda konuşmalar yapıldıktan sonra elele tutuşarak zinciri oluşturmaya başlıyoruz. Göppingenliler sempati ile izliyorlar insan zincirini. Yer yer alkışlıyorlar. Gelip aramıza katılanlar oluyor. Kent merkezini boydan boya geçiyoruz. Daha çok gidecek miyiz? İnsan zinciri uzadıkça uzuyor. Fabrikalar, köprüler, geniş caddeler, dar sokaklar...Dönüp bakıyoruz geriye doğru, bir de gideceğimiz yöne bakıyoruz. Bitmek bilmiyor yollar, bitmek bilmiyor zincirimiz. Pencerelerde kadınlar, çocuklar kara kaşlı, kara gözlü. Belli ki bizim insanlarımız.

Acaba anlıyorlar mı bu elele, omuz omuza şarkılar söyleyerek önlerinden geçen insanları? Acaba Hiroşima'yı, Vietnam'ı biliyorlar mı?

"Bölgesel bir nükleer savaş bugün olanaklıdır ve kazanılabilir" demişti Mr. Reagan.

"Üçüncü Dünya Savaşı da Avrupa' da olacak" demişti nötron bombasını bulan Amerikalı. Acaba tüm bunları duydular mı, biliyorlar mı, kara kaşlı, kara gözlü insanlarımız?

Saat 12.30'da zincir durdu. Ön taraflardan doğru eller kalktı havaya, kenetlenmiş, yumruklanmış eller. Sonra Stuttgart'tan Ulm'e kadar bir alkış zinciri. Yüzon kilometre boyunca, ikiyüz otuzbin insan. Başardık, başardık, başardık, ba...

Daha bir kararlı, güvenli ve de hınçlı döndük Bahnhof'a. Göppingenli ilerici kadınlar mercimek çorbası hazırlamışlar. Türkiyeli bacılarımız, analarımız da aralarında...Ellerine sağlık.

Stuttgart treni, Stuttgart Bahnhof'u, caddeler, alanlar bugün insan denizi. Savaş sonrasının en büyük gösterisi deniyor. Dörtyüzbin, dörtyüz elli bin deniliyor. Nasıl da saydılar bu kadar insanı? Saymakla biter mi hiç? Sanki yer yarılmış da insan kaynıyor topraktan.

Bir tuhaf oldu yüreğimiz. Istanbul'da 1 Mayıs Alanı düştü aklımıza. Tıpkı böyle olmalıydı dedik... Sonra yükselen binalara kaydı gözlerimiz... Ölüm kusan makineliler... Kimler yaptı, kimler yaptırdı? Nasıl vardı elleri tetiklere? **Hesabı sorulacak mı günün birinde?**

Stuttgart'ta davullar çalınıyor akşam karanlığında. **Güzel günlerin habercisidir davul sesleri. Grev günlerinin, kavga günlerinin habercisidir.** "Daha yeni başladık" diyor dev hoparlör alanın dört bir yanından ve yüzbinlerce kez yankılanıyor bu ses:

"Daha yeni başladık, davul sesleri güzel günlerin müjdecisidir."

Sadece okuyucu olmak yetmez

İlk **Türkiye Postası**'nı okumuştum. Gazete hoşuma gitmişti. Kendi kendime düşündüm: Kimbilir şu gurbet ellerinde daha ne kadar insanımız böylesi bir gazeteye hasrettir? Onlara gazete ulaşabiliyor mu? Kimler ulaştırıyor acaba?

üzgündüm. Güzelim gazetemi ona buna göstererek eskittim.

Bir akşam izinden gelen bir aileyi ziyaret ettim. Pörsümüş gazetemi de beraberimde götürdüm. Şurdan burdan konuşurken o daha ziyade oturma hakkının önemine değiniyordu. Oturma

ğıtmaya karar verdim. 5 gazete aldım. Daha sonraki her sayıda sayıyı artırdım. Şu anda 25 gazeteyi dağıtıyorum. **Türkiye Postası** kanalıyla eski dostlarımın bir çoğuyla ilişkilerim tazelendi. Her 15 günde bir yaptığım düzenli ziyaretlerim sırasında dostça ilgi görü-

sicilerimizin sizin deneyiminizden yararlanmalarını söyleyin.

Ama şimdiden bir noktanın altını önemle çizelim: Bad Kreuznach'lı okurumuzun deneyiminin de gösterdiği gibi, **Türkiye Postası**'nı okumak da önemlidir, ama yeterli değildir. Gazeteyi daha geniş yığınlara ulaştırmakta, her ulaştığımız yeni insanı hareketlendirmekte, bu insanları barış savaşımının, işsizliğe ve yabancı düşmanlığına karşı savaşımın, Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışma çalışmalarının içine katmakta bir araç, bir silah olarak kullanıyor muyuz?

Hem daha geniş yığınlarla bağlar kurabilmek için, hem de **Türkiye Postası**'nı hem içerik, hem de satış olarak daha da güçlendirebilmek için tutulacak başka temel halka yoktur.

ÖZÜR

Gazetemizin basıldığı matbaanın 16 Kasım Çarşamba günü dini bayram nedeniyle kapalı olması yzünden gazetemizin baskısı gecikmiştir. Bundan ötürü gazetelerini gecikmeli olarak alabilecek olan okurlarımızdan özür dileriz.

depremzedeleri

Deprem bölgesinde yaşayan kazazedelere Göppingen Türkdanış'ın başlattığı yardım kampanyası Göppingen'de yaşayan Türkiyeli emekçiler arasında büyük ilgi gördü. Diğer ulusların emekçileri de bu kampanyaya katılınca yardımlaşma enternasyonal bir nitelik kazandı.

Toplanan giyim eşyaları, battaniyelerin paketlenmesinde kadın, erkek, genç yaşlı tüm emekçiler saatler boyu gayretle çalıştılar. Çünkü toplanan yardım beş tona yaklaşıyordu. Yardımlar bir Alman firmasının ücretsiz verdiği kamyonla Stuttgart hava alanına, THY servisine iletildi.

Böyle kara günlerde emekçilerin dayanışması çevreden takdirle karşılandı. Ancak Türkiye'deki şu andaki devletin bu konuya yeterli ilgiyi göstermediği açık. Gelen paketler hava alanlarında yığılıp kalmakta, uçaklarda yer oldukça iletilmektedir. Çünkü beylerin paşaların rahatları yerinde, evleri sıcak. Kim düşünür depremde evini, ocağını, yakınlarını yitirenleri? Onlar düşünmezler. Zaten düşünseler, F-16 savaş uçağı alana kadar, deprem bölgelerinde depremde yıkılmayacak özel konutlar yaptırırlardı.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Göppingen

ulaşabiliyor mu? Kimler ulaştırıyor acaba?

Bir süre sonra bu soruları kendi kendime yönelttim. Ben neden sadece okuyucu olarak kalmalıydım. Ben bu dağıtım görevini yapamaz mıydım?

Işte bu duygularla ikinci bir sayının gelmesini bekledim. Gazete dağıtıcısı arkadaştan 2 gazete almaya ve birini başkasına satmaya karar verdim. Gazeteleri aldım. Caddede karşılaştığım Türkiyeli arkadaşlara vermek istedim ama kimse almadı. Gazeteyi satamadım, konuşurken o daha ziyade oturma hakkının önemine değiniyordu. Oturma hakkı konusunun gazetemde işlenmiş olduğunu hemen hatırladım. Yazıyı kendisine okudum. Derken daha başka bölümler de okudum. Gazeteye ilgi gösterdi. Ben büyük bir coşkuyla ilk **Türkiye Postası**'nı hemşehrime satmıştım. Eve dönerken seviniyordum. Dağıtıcı olarak ilk minnacık adımı atmıştım. Cesaretlendim.

Gelecekte daha fazla gazeteyi almaya ve aile ziyaretleri yaparak daHer 15 günde bir yaptığım düzenli ziyaretlerim sırasında dostça ilgi görüyorum.

Tüm **Türkiye Postası** okuyucularına ricam: Siz de benim gibi dağıtıcı olun. Geliştirdiğiniz dağıtım metodlarını gazetemiz kanalıyla bizlere ulaştırın. Bizler de sizin geliştirdiğiniz metodları bölgemizde daha da geliştirerek uygulayalım.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Bad Kreuznach

Heilbronn seçim lokalinden görüntüler

Soner Gürler - Heilbronn

Son bir haftadır Heilbronn ve geniş çevresinde altında değişik demokratik kuruluşların imzasını taşıyan **"seçimleri boykot"** bildirileri dağıtıldı. Heilbronn Türkiye Demokrasi Güçleri ve DISK ile Dayanışma Komitesi adına değişik yerlerde vatandaşlar arasında seçim anketleri yapıldı. Seçim günü için de, aynı komite, Türkiye'ye telefon etmek isteyen herkesin, masrafları komitece sağlanacak bir telefon üzerinden Türkiye'deki yakınları ile konuşabilecekleri duyuruldu.

Işte, seçimlerin yapıldığı Pazar günü bu komitenin kurdurduğu Heilbronn seçim lokalindeyiz. Masanın üzerinde kağıt, kalem, ucundan salondakilerin dinleyebilmesi için hoparlöre bağlanmış vaziyette bir telefon, ayrıca bir de radyo. Günün erken saatlerinden itibaren radyo dinleniyor. Ankara radyosunun bu kadar istekle dinlenildiğini hiç görmemiştik.

20 kadar insanın bulunduğu salondaki telefona bağlı hoparlörlerden akşamın erken saatlerinden itibaren sadece düdük sesleri gelmeye başladı. Birden ilk konuşma çıktı, telefonu tutan el gevşedi, karşı taraf çalıyor.

Karşımızda Istanbul Kadıköy. Önce alışılmış selamlamalar, sonra konuşmanın içeriği değişiyor.

– Yeni başbakanınız hayırlı olsun, kimi seçmişsiniz.

Karşımızdaki yaşlı bir nine.

– Dedenin vasiyeti vardı Halkçılara verme diye, fakat ben bu sefer dinlemedim.

– Iyi etmemişsin, hepsine birden vuracaktın, biz sana daha önce demiştik.

– Benim beynim sulanmış oğlum, hem korktum da... Ama hiç sorma, eve geldikten sonra öğrendim, bizim evdekiler de, komşuların çoğu da öyle yapmışlar. Eğer onlara inanırsan bizim bölgeden başbakan "geçersiz rey" **olacak.**

Ses kesildi, hoparlörler dondu, Kadıköy cevap vermiyor. Önümüzdeki kronometre 3 dakikayı gösteriyor. Ahizeyi kapıyacağımız bir anda ninemiz yine telefonda:

– Çocuklar biz iyiyiz, sakin bir seçim geçti.

Demek telefonun kesintisi karşı tarafı da şüphelendirmişti.

Numaraları çeviren eller değişiyor. Meşgul düdükleri geldikçe yeni yeni insanlar ahizeye sarılıyor.

Karşımızda Ankara, eski bir CHP Milletvekili adayı, yine alışılmış selamlamalar ve devam ediyor:

– Radyolardan aldığımız ilk haberlere göre Turgut Özal Başbakan, Turgut Sunalp, Evrenzadenin o çok akıllı paşası şaman yemiş. Yalnız geçersiz reyler üzerinde çok oynuyorlar, bizim bölgedeki sandıkta da gördük bu durumu. Bizim edindiğimiz bilgilere göre geçersiz rey oranı bizim bölgede % 18-20, fakat radyolara göre % 5'i aşmadı daha, arada büyük çelişkiler var.

Bizim de haberleri genellikle Ankara radyosundan aldığımızı belirtiyoruz ve Ankara ile konuşmamız burada sona eriyor.

Hoparlörlerden meşgul düdüklerini duya duya, kulaklarımız çınlamaya başladı, her aradığımız düşmüyor, telefon hemen el değiştiriyor, yeni bir vatandaş başka bir telefon numarasını çeviriyor.

Karşımızda Şereflikoçhisar, bu numarayı ancak santral üzerinden çıkarabildik, otomotik telefon hala bağlanmamış bu bölgede.

– Bizim bölgemizdeki sandıktan 1500 rey çıktı, bunların 200 adedi geçersiz rey. Radyodan aldığınız haber doğru değil. Bize yakın diğer yöredeki sandıkları da bilenlerle konuştuk, oraları da bizim durumumuzda. Geçersiz reyleri açıklamıyorlar.

Önümüzdeki kronometre yine 3 dakikayı gösteriyor hat kesildi, ses yok.

– Alo Şereflikoçhisar, cevap ver, neredesiniz?

Tam ahizenin bırakılacağı bir anda hoparlörden ses yeniden duyuluyor:

– Sıhhatimiz yerinde, bizler iyiyiz, çoluk çocukta öyle...

Hepimiz birbirimize bakıyoruz, aradaki birkaç konuşmada da böyle kesintiler olmuştu ve hemen hepsi üç dakikadan sonra oluyor, kesintinin farkına varan konuşmasını değiştiriyor.

Karşımızda Istanbul, Sarıyer.

– Hepimiz geçersiz rey kullandık, bizim buralarda seçim sakin geçti. Sokakta bir askere dahi raslamadık, bu günün en anormal tarafı bu idi, silahların gölgesinde yaşamaya alışmıştık.

Seçimlerin gerçek sonuçlarının radyoların mikrofonlarından geçmeyeceği izlenimi doğuyor hepimizde. **"Allahın hakkı üçtür"** diyenlerin, Cunta'nın üç partisine birden vuranların **"tak tak tak"** edenlerin sayısı resmi açıklamalardaki kadar az değil.

Siyasi parti temsilcileri Türkiye üzerindeki baskılarını sürdüreceklerini açıkladılar

İsveç'te "Türkiye'de İnsan Hakları ve Demokrasi" Paneli yapıldı

2 Kasım Çarşamba günü, **"Türkiye'de Demokrasi İçin Dayanışma Bürosu"**, İsveç'in Stockholm kentinde **"Türkiye'de İnsan Hakları ve Demokrasi İçin"** adlı bir panel düzenledi. Panel'e İsveç Sosyal Demokrat Partisi, İsveç Liberal Partisi, İsveç Merkez Partisi ve Uluslararası Af Örgütü birer temsilci ile katıldılar. **"Türkiye'de Demokrasi İçin Dayanışma Bürosu"**, DİSK Yönetim Kurulu Üyesi ve Maden-İş Sendikası Genel Başkan Vekili Ekrem Aydın ve İMDER Genel Başkanı Ahmet Erol tarafından temsil edildi.

Ayrıca, sağ kanat Moderat Partisi ve İsveç Memur Sendikaları Federasyonu (TCD), Türkiye'de insan hakları ve seçimlerle ilgili görüşlerini panele yazılı olarak bildirdiler.

İsveç Yazarlar Merkezi Genel Başkanı Erik Ransemar'ın yönettiği panelde sözalan konuşmacılar, 6 Kasım seçimlerini anti-demokratik ve uydurmaca olarak nitelediler. Panele katılan İsveçli parti ve örgüt temsilcileri, Türkiye konusunda aralarında görüş ayrılığı olmadığını vurgulayarak, Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışmayı bundan böyle birlikte ve daha güçlü bir biçimde sürdüreceklerini belirtirlerken, siyasi parti sözcüleri de en kısa zamanda demokratik bir dönüşüm gerçekleşmezse, Türkiye'nin Avrupa Konseyi'nden çıkarılması için çalışma yürüteceklerini açıkladılar.

Stokholm'deki "Türkiye'de Insan Hakları ve Demokrasi" panelinden bir görüntü. Soldan sağa: Lars Ronnås (Uluslararası Af Örgütü), Ahmet Erol (IM-DER Genel Başkanı), Refik Şener (çevirmen), Ekrem Aydın (Maden-Iş Başkan Vekili), Erik Ransemar (Isveç Yazarlar Merkezi Başkanı), Hans Göran (Sosyal Demokrat Parti), Tomas Thorsen (Liberal Halk Partisi), Håkan Larsson (Merkez Partisi)

BİLMECE-BULMACA

Bulmaca

Hece Bulmacası

Londra'da "Gerçek Demokrasi ve Özgür Seçimler Konferansı" yapıldı

- **İngiltere'nin en büyük Barış Örgütü "Campaign for Nuclear Disarmement" yüksek düzeyde 200 delegenin katıldığı konferansla dayanışma içinde olduğunu açıkladı.**

5 Kasım Cumartesi günü Ingiltere'nin başkenti, Londra'da toplanan 16 tanınmış Ingiliz demokratının çağrısını yaptığı Türkiye'deki seçimlerle ilgili Delege Konferansı'na Işçi Partisi, Ingiltere'nin en yığınsal barış örgütü CND, Ingiltere Komünist Partisi ve başta Ingiltere'nin en büyük sendikalarından Ulaşım ve Genel Hizmetler Sendikası olmak üzere bir çok sendika temsilcisinin yanı sıra kadın örgütlerinden, çeşitli barış gruplarından temsilciler ve çok sayıda akademisyen ve bazı milletvekilleri katıldılar. Konferansa konuşmacı olarak TIP Genel Başkanı Behice Boran, DISK Yürütme Kurulu üyesi Kemal Daysal, Barış Derneği Genel Sekreteri Enis Coşkun, IKD Genel Sekreteri Zülal Kılıç, IGD Genel Başkanı A. Muhtar Sökücü, Genç Öncü temsilcisi Serdar Can, tiyatro yazarı Vasıf Öngören ve tanınmış ressam Nil Yeter de katıldılar.

Başkanlığını Ingiltere'nin tanınmış hukukçularından ve geçen yıl DISK davasına gözlemci olarak katılmış olan Ingiltere Devlet Konseyi üyesi eski milletvekili Arthur Davidson'un yaptığı konferans üç bölüm halinde sürdü. Konferans sonunda bütün delegelerin kabul ettikleri bir çağrı yayınlandı. Bu çağrıda 6 Kasım seçimlerinde hangi parti çoğunluğu alırsa alsın Türkiye'deki rejimin niteliğinin değişmeyeceği belirtilerek seçim sonuçlarının **"Türkiye'de demokratik sivil rejimin egemen olduğu"** biçiminde yorumlanması tehlikesine işaret edildi ve Ingiliz ve Avrupa kamuoyu Türkiye halkıyla olan dayanışma eylemlerini yükseltmeye çağrıldı.

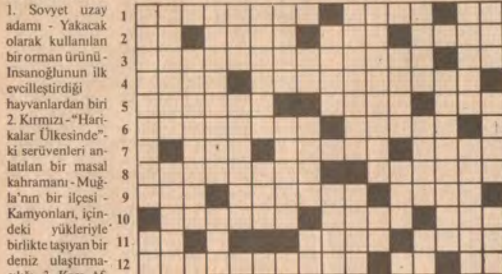
Danimarka'da 6 Türkiyeli örgüt seçimleri protesto etti

6 Kasım seçimleri dolayısıyla, Danimarka'da 6 Türkiyeli ilerici örgütün imzasını taşıyan bir bildiri yayınlandı. Danimarka Türkiye Dayanışma Komitesi, Türkiyeli Işçiler Birliği, KKDK-Federasyon, Kürdistan-Danimarka Kültür ve Dayanışma Derneği, Işçi Gerçeği ve Emeğin Birliği'nin imzalarını taşıyan bildiride, **"Cunta partilerine hayır"** denilerek, 6 Kasım seçimlerinin bir sahtekarlık olduğu belirtildi.

Öte yandan, 6 Kasım günü Türkiyeli Işçiler Birliği (FAT), seçimleri konu olan bir sohbet toplantısı düzenledi. Toplantıda Dernek Başkanı Mahmut Erdem bir konuşma yaparak, **"halkın süngü zoruyla sandık başına çağrıldığını"** söyledi ve **"bize döviz makinası gözüyle bakanlar,**

Belçika'da Türkiye

Bulmaca

SOLDAN SAĞA 1. Sovyet uzay adamı - Yakacak olarak kullanılan bir orman ürünü - İnsanoğlunun ilk evcilleştirdiği hayvanlardan biri 2. Kırmızı-"Harikalar Ülkesinde"ki serüvenleri anlatılan bir masal kahramanı - Muğla'nın bir ilçesi - Kamyonları, içindeki yükleriyle birlikte taşıyan bir deniz ulaştırmacılığı, 3. Kara Afrika'da emperyalizme karşı ulusal kurtuluş savaşı veren ve ABD emperyalizminin resmi uşağı Çombe tarafından öldürülen bir önderin adı ve soyadı - Dünya'nın uydusu, 4. Ölünün ardından yakılan türkü yada şiir - Tefsir etmek, bir olayı yada bir olguyu belli bir dünya görüşüne uygun olarak değerlendirmek, 5. Altmış saniye - **(Tersi)** Alaturka müzikte bir makam - Atın ayakkabısı, 6. Ön adı Necmettin Halil olan ünlü bir edebiyat tarihçisi ve öğretmeni - **(Tersi)** İkinci tekil şahıs zamiri - Muzaffer, zafer kazanmış, 7. Pislikte çabuk üreyen, hastalık taşıyıcı küçük böcek - Göz açıp kapayana kadar geçen zaman - İspanya'da Madrit kentinin ünlü futbol takımı, 8. Siyonizmin ideologlarından, İsrail devletinin kurucularından ancak terör yöntemlerini pek onaylamayan bir yahudi politikacı - Kuru gürültü, 9. Otomobil gibi araçlarda hareket aktarıcı organlardan biri - Bir olayın akışının kesintiye uğraması - Sadaka **(eski dil)**, 10. Federal Almanya'nın Belçika sınırına yakın bir kenti - **(Tersi)** Aksi, zıt - Fransa'nın güneyinde bir eğlence kenti **(Türkçede okunduğu gibi)**, 11. Alet işleyince o öğünür - Kıbrıs'ta **Emekçi Halkın İlerici Partisi**'nin (Kıbrıslı komünistlerin partisi) kısa yazılışı - Cüzdan işlevi de görebilen küçük torba, 12. Osmanlı İmparatorluğu döneminde yapılmış ünlü bir anlaşma - Üçüncü nota - Türkiye'nin trafikteki kısaltılmış adı.

YUKARDAN AŞAĞIYA: Göreme, Ürgüp yöresini de içeren bölgenin tarihteki adı (yazıldığı gibi) - İlave, 2- Her zaman rastlanan alışılagelmiş - İtalya'da, ünlü bir opera binası (okunduğu gibi), 3. Ağzına kadar dolu (iki kelime), 4. Fransız sömürgelerinden, Amerika kıtasına yakın bir adalar grubu - Güç, kuvvet, enerji, 5. **(Tersi)** Uluslararası Çalışma örgütü'nün kısaltılmışı - **(Tersi)** Kötü, kınanacak davranış, 6. Unutmak **(eski dil)** - Dahi, görmüş geçirmiş, akıllı ihtiyar, 7. Kuzey Avrupa'da bir başkent - Renk renk, rengarenk **(eski dil)**, 8. Bedende olağan olmayan çıkıntı, şişlik - Bir erkek adı - Sanat, 9. Ümit - Yeni olmayan, 10- Negatif - Bir kara ulaşım aracı, 11. Sarkıt ve dikeyleriyle ünlü, Antalya yöresinde bir turistik mağara - Yabancı, tanıdık olmayan, 12. Barınacak yer - Başıboş olmamak, sahipli olmak, 13. **(Tersi)** Bir toprak türü - Kralların, devletlerin grafik değer taşıyan işaretleri - Bir bağlaç, 14. Anne tarafından nine, 15. Bir bezelye türü - Tanrı tanımaz, dinsiz, 16. Acemi - Şehzadenin öğretmenliğini yapmakla görevli vezir - Baş, kelle.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1. Salvadorallende, 2. Perle-Riyal-Asma, 3. At-Aragon-Endişe, 4. Ados-Ilbay-Er, 5. Takibat-Do, 6. Avami-Epilepsi, 7. Kamikaze-Ile, 8. Iner-Çeribaşı-Mo, 9. Satır-Kg-Milset, 10.Tk-Lapseki-Nira, 11. Mikail-Alacalı, 12. Balçık-Es-Takip

YUKARDAN AŞAĞIYA: 1. Spartakist, 2. Aet-Avanak, 3. Lr-Akamet, 4. Vladimirliliç, 5. Aerobik-Rakı, 6. Asa-Aç-Pak, 7. Org-Tezeksi, 8. Rio-Pergel, 9. Ayni, 10. La-Lalibİas, 11. Lleb-Elam, 12. Na-Peşinat, 13. Nadyas-Ilıca, 14. Dsi-Is-Srak, 15. Emşed-Meali, 16. Aeroflot-Ip

Hece Bulmacası

Aşağıdaki heceleri birer kez kullanarak soruların yanıtlarını bulunuz. Bulduğunuz kelimelerin ilk harflerini yanyana getirdiğinizde Türk hikaye sanatının en önemli ustalarından birinin soyadı çıkacaktır.

A - A - A - BAY - BU - CAN - EL - GAN HI - I - IH - KA - LA - LI - LI - MA - MUR NA - NIN - NU - PA - DA - RA - RAT SIR - SI - TA - YU - ZER - ZIL - ZON

1. Ağrı dağının Ermenicedeki adı
2. Geçenlerde ölen ünlü İspanyol sinema yönetmeni
3. Karadeniz kıyılarında yaşadıkları ileri sürülen savaşçı kadınlar
4. Osmanlı ordusunda atlı asker sınıfı
5. Orta Anadolu'da tarihsel önem taşıyan bir vadi
6. Tavuktan çıkar, ondan da civciv çıkar
7. Sovyetler Birliği'nde bir cumhuriyet
8. Ege'de Cumhuriyet döneminin ilk tekstil fabrikasının kurulduğu kent
9. Koparmaya kalkışanı oldukça pişman eden bir ot
10. Büyük Ekim Devrimi'nden sonra Sovyetler Birliği'nin ilk devlet başkanı

Aşağıdaki heceleri birer kez kullanarak soruların yanıtlarını bulunuz. Bulduğunuz kelimelerin ilk harflerini yanyana getirdiğinizde yurt dışında yaşayan bir yazarımızın adı ve soyadı çıkacaktır.

A - A - A - ÇE - ÇÖM - DA - DAR - GAL - GU - KE - KIŞ - LA - LEK - LIZM - LU - MA - MA - NA - NA - NA - NAS - NE - NEL - NIK - NIN - PE - RE - RE - ROD - SA - SE - TE - U - U

1. Çanakkale'nin Yunan mitolojisindeki adı
2. Torosların İç Anadolu'ya bakan eteklerinde bir ilçe
3. Doktorun yazdığı, yalnız eczacının okuyabildiği kısa mektup
4. Bir Afrika ülkesi
5. Meyvelerin ve bitkilerin özü, öz suyu
6. 19. Yüzyıl sonlarında Rusya'da bireysel terörizmi eylem modeli edinmiş küçük burjuva siyasal akımlardan biri
7. Bir tropik yemiş
8. Türkiye'de burjuvazinin resmi ideolojisi
9. Pişirilmiş topraktan yapılmış tencere
10. İtalya yarımadasını boydanboya bölen sıradağlar
11. Nikaragua'nın başkenti

Türkiye Büyükelçiliği önünde miting yapıldı

5 Kasım Cumartesi günü, Belçika'nın başkenti Brüksel'de DİB-BK, BTİB, BGDK ve Tekoşin'in ortaklaşa düzenledikleri Cunta'nın sahte seçimlerini protesto mitingi, yaklaşık 200 Türkiyeli'nin katılımıyla Türkiye Büyükelçiliği önünde yapıldı.

Ayrıca yine Brüksel'de 3 Kasım Perşembe günü Belçikalı demokratların oluşturdukları **"Türkiye'de İnsan Haklarını Koruma Komitesi"** bir basın toplantısı düzenledi. Eski Bakanlardan Wermeylen, Hukuk Profesörü François Rigaux, DİSK adına Yücel Top, iktisatçı Albert Carton, Avrupa Parlamentosu üyesi Hemeldoeck ve Uluslararası Af Örgütü temsilcisinin katıldıkları basın toplantısında, konuşmacılar Cunta'nın insan hak ve özgürlüklerini ayaklar altına aldığını belirterek, 6 Kasım seçimlerini **"düzmece"** olarak nitelendirdiler.

"bize döviz makinası gözüyle bakanlar, göçmen işçilere oy hakkı tanımıyorlar" dedi.

Yunanistan'da Türkiyeli örgütler yirmi bin bildiri ve elli bin pul dağıttı

Yunanistan'da, Cunta'yı ve onun seçimlerini teşhir etmek amacıyla IGD, Dev-Sol, TKEP, Acilciler, Türkiye Devriminin Yolu, KUK ve Devrimci Kurtuluş'tan oluşan Türkiyeli örgütler bir araya gelerek, bir dizi eylem gerçekleştirdiler. Son bir hafta içerisinde, Cunta'nın seçimlerini karikatürize eden 4 bin afiş Atina'nın merkezi bölgelerinin duvarlarına yapıştırılarak, 50 bin pul ve 20 bin de bildiri dağıtıldı.

Öte yandan, 3 Kasım günü Atina'da 100 binin üzerinde insanın katıldığı büyük bir barış mitingi yapıldı. ABD'nin Batı Avrupa'ya yerleştirmek üzere olduğu atom roketlerini protesto mitingi, tüm demokratik parti ve örgütler tarafından desteklendi. Mitinge Yunanistan'da bulunan tüm Türkiyeli politik örgütler tek pankart altında birlikte katıldılar.

kısa kısa...kısa kısa kısa kısa...kısa kıs

• Duisburg'da

FİDEF üyesi Duisburg Türkiye İşçi Derneği, 5 Kasım 1893 Cumartesi günü, dernek salonunda **"6 Kasım Seçimleri Arifesinde Türkiye"** konulu tartışmalı bir toplantı düzenledi. 6 Kasım seçimlerinin içyüzünün sergilendiği toplantıyı 60'ın üzerinde Türkiyeli izledi.

• Münster'de

Federal Almanya'nın Münster şehrinde, 3 ve 4 Kasım tarihlerinde FİDEF sempatizanları 6 Kasım seçimleri nedeniyle **"uyarı nöbeti"** eylemi gerçekleştirdiler. Çok sayıda Türkiyeli ve Alman'ın ilgiyle izlediği eylemde, 6 Kasım seçimlerinin demokrasiye dönüş olmadığı, tersine Türkiye ve dünya kamuoyunu aldatmak için bir oyun olduğu Münster kamuoyuna anlatıldı.

• İdstein'da

FİDEF üyesi Idstein ve çevresi Türkiyeli İşçiler Derneği, 5 Kasım Cumartesi günü, 6 Kasım seçimlerini protesto etmek amacıyla şehir merkezinde bir stand açtı. Çok sayıda bildirinin dağıtıldığı eylemde, gözleri bezle, elleri zincirlerle bağlı göstericilerin arka ve ön taraflarında kartonlara yazılı protesto belgileri ilgiyle izlendi.

• Ulm'da

Federal Almanya'nın Ulm kentinde, FİDEF, KOMKAR ve DİB-FAK bir dizi eylem gerçekleştirerek, 6 Kasım seçimlerinin bir sahtekarlık olduğunu Alman ve Türkiyeli kamuoyuna anlattılar. 6 Kasım seçimlerinin içyüzünü sergileyen yüzlerce bildirinin dağıtımının yanısıra, üç örgüt 5 Kasım Cumartesi günü ortak bir toplantı düzenlediler.

Federal Almanya'da 6 Kasım seçimleriyle ilgili, öteki etkinlikler

● Stuttgart'ta

KOMKAR ve FİDEF'e bağlı Stuttgart İşçi Birliği 5 Kasım günü eylem birliği yaparak Türkiye'deki seçimleri protesto eylemi düzenlediler. Kentin merkezi yerinde açılan standın yanında gözleri bağlı, elleri kelepçeli iki kadın, iki erkeğin boyunlarına Türk ve Kürt halkının istemleri ni dile getiren pankartlar asmaları Türkiyeliler ve Almanlar tarafından ilgiyle izlendi.

● Essen'de

"Uluslararası Dostluk Derneği-Essen" ve **"Essen Türkiyeliler Merkezi"**nin 4 Kasım günü düzenledikleri **"Türkiye'de Durum ve Parlamento Seçimleri Demokra-**

6 Kasım seçimleri özgürlük türküleri söylenerek protesto edildi

Batı Berlin'de seçimleri protesto gösterisine 3 bin Türkiyeli katıldı

Gecenin ertesi günü düzenlenen Alman ve Türkiyeli 200'den çok kişinin izlediği kamuoyuna açık basın toplantısının bitiminde sembolik seçim sandığında oy kullanıldı ve seçimleri protesto yürüyüşü yapıldı

5 Kasım günü Batı Berlin'de Türkiye'deki seçimleri protesto etmek üzere düzenlenen **"Özgürlük Türküleri"** gecesine üç bin Türkiyeli katıldı.

Türkiyeli sanatçı, yazar, gazeteci, bilimadamı ve sendikacılar adına **Demokrat Türkiye** gazetesinden yazar **Dursun Akçam**'ın, **Türkiye Postası**'ndan **Ahmet Kardam**'ın, TÖB-DER yöneticilerinden **Kemal Uzun**'un ve besteci **Şanar Yurdatapan**'ın girişimiyle 5 ve 6 Kasım günü **"Dikkat Demokrasi Geliyor (!)"** belgisiyle düzenlenen **"Özgürlük Türküleri"** gecesini ve 6 Kasım'daki basın tartışmasının örgütlenmesini heykeltraş **Mehmet Aksoy**, şehir planlamacısı Dr. **Cihat Arın**, Batı Berlin GEW sendikası yöneticilerinden **Safter Çınar**, IG-Metall'den sendikacı **Necati Gürbaca**, Sine-Sen yöneticisi **Arif Özserin** ve Maden-İş Eğitim Dairesi Müdürü **Süleyman Üstün** gerçekleştirdiler. Sunuculuğunu yazar **Ömer Polat**'ın yaptığı **"Özgürlük Türküleri"** gecesine gelen üç bin kişi; **Emekçi, Fuat Saka, Ibrahim-Yurdakul-Derya-Deniz Grubu, Melike Demirağ, Sümeyra, Şivan, Tahsin Incirci** yönetimindeki Batı Berlin Işçi Korosu, **Nizamettin Ariç, Ufuk Adalı, Zamani** ve **IG-Metall Korosu**'nu beş saat boyunca büyük bir coşkuyla izledi.

Ertesi gün gene Teknik Üniversite'nin Audi-Max salonunda kamuoyuna açık bir basın toplantısı düzenlendi. Dr. **Cihan Arın**'ın yönettiği toplantıya Berlin Hür Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. **Ulrich Albrecht**, PEN Klübü Federal Almanya Seksiyonu Başkan Yardımcısı Dr. **Norbert Meissner**, Sanatçılar Sendikası Başkanı **Dieter Ruckhaberle**, Maden-Iş Başkan Vekili **Bahtiyar Erkul**, ve yazar **Dursun Akçam** katıldılar. Alman ve Türkiyeli 200'den çok kişinin izlediği toplantının bitiminde sembolik seçim sandığında oy kullanılmasının ardından, Batı Avrupa'nın çeşitli yerlerinden toplantıyı izlemek için gelmiş olan Türkiyeli sanatçılar, yazarlar, gazeteciler, bilimadamları ve sendikacılar 6 Kasım seçimlerini protesto eden dev bir pankartın altında Ernst Reuter meydanına kadar bir yürüyüş gerçekleştirdiler ve burada Batı Berlin'deki Türk ve Kürt örgütlerinin düzenledikleri ortak protesto yürüyüşüne katıldılar.

Yazar Dursun Akçam (solda) ve Maden-İş Sendikası Başkan Vekili Bahtiyar Erkul seçim

İZLENİM

Birlikte türküler söyledik düşmana inat

Gülseren SAYGI

Batı Berlin, 5 Kasım, saat 17.30... Ernst Reuter Platz U-Bahn istasyonunda çoluk çocuğu, yaşlısı genci ile akın akın bir insan seli... Bu sel **"Dikkat Demokrasi Geliyor (!)"** belgisi altında düzenlenen **"Özgürlük Türküleri"** gecesine akıyor.

Gece, Türkiye'de faşist çetelerin kurşunlarına hedef olarak tekerlekli sandalyeye mahkum edilen bilim adamı Server Tanilli'nin gönderdiği mesajla açılıyor. Böyle bir girişimi kutlayan Tanilli'nin **"Ey yurtsever, ilerici, devrimci güçler, faşizme karşı birleşiniz!"** sözleri büyük bir coşkuyla alkışlanıyor. Program, geceye sunuculuk yapan yazar Ömer Polat'ın **"Bu gece, düşmana inat biraraya geldik ve düşmana inat bu gece hep birlikte güleceğiz, türküler söyleyeceğiz"** sözleriyle başlıyor.

Melike Demirağ'ın **"Her gecenin mutlaka bir sabahı var"** dizeleri bütün salonun umutlarını dile getiriyor. **"Sabahın bir sahibi var, sorarlar bir gün, sorarlar"** dizelerini Sümeyra ile birlikte bütün salon söylüyor.

Sahneye çıkan her sanatçının seçtiği türküler ve marş-

sını günü düzenledikleri **"Türkiye'de Durum ve Parlamento Seçimleri Demokrasiye Dönüş mü?"** konulu Dr. Faruk Şen'in yönettiği açık oturumu 100'den çok Alman ve Türkiyeli izledi. SPD, FDP, Yeşiller, Kilise, Uluslararası Af Örgütü temsilcilerinin yanısıra Bank-Sen sendikası Başkan Yardımcısı Turhan Ata'nın da konuşmacı olarak katıldığı toplantıya, CDU temsilcisinin katılmayışı sert eleştirilere yol açtı. Çok hareketli geçen ve çok sayıda dinleyicinin de söz aldığı açık oturumda bütün konuşmacılar, cuntanın seçimlerinin aldatmaca olduğunda birleştiler ve sıkıyönetim mahkemelerinde sürmekte olan davaların derhal durdurularak politik tutukluların serbest bırakılmalarını istediler.

● Marburg'da

5 Kasım günü Marburg ve çevresi DGB başkanı K. Dinnebier'in yönetiminde DGB yönetim kurulu üyesi G. Schneider'in, Maden-Iş Sendikası Genel Başkanı M. Karaca'nın, Hildesheim mahkemesi hakimi V. Vulterius'un, SPD milletvekili K. Thüsing'in ve IG-Metall örgütlenme sekreteri Yılmaz Karahasan'ın katıldıkları halka açık bir oturum yapıldı. Aynı gün, kuruluşu basına duyurulan, Marburg Türkiye Demokrasi Güçleriyle Dayanışma Komitesi'nin düzenlediği ve Cunta Türkiye'sinin durumunun ve 6 Kasım seçimlerinin tartışıldığı toplantıyı 150'ye yakın Türk, Alman ve diğer uluslardan demokratlar izledi.

● Hannover'de

FIDEF üyesi Hannover Halkevi ve HTGB, 6 Kasım seçimlerinin içyüzünü sergilemek amacıyla, diğer Türkiyeli örgütlerce de aktif desteklenen 3 gün süreli **"uyarı nöbeti"** eylemi düzenledi. Hannover'in en yoğun alış-veriş merkezi Kröpcke'de 2/3/4 Kasım günleri yapılan uyarı nöbeti ve özellikle elleri zincirli, gözleri bağlı, boyunlarında 6 Kasım Türkiyesi'ni anlatan kartonların asılı olduğu grup eylemi, büyük ilgi gördü.

Ayrıca, 5 Kasım Cumartesi günü Hannover'deki Türkiyeli örgütlerin ortaklaşa düzenlediği ve 300'den fazla Türkiyeli'nin katıldığı 6 Kasım seçimlerini protesto yürüyüşü yapıldı. Yürüyüş koluna 50 kadar neo-nazinin tekme, yumruk ve gaz tabancalarıyla saldırma girişimi göğüslendi ve püskürtülüü. Bu saldırı ve polisin kayıtsızlığı kamuoyunda büyük tepki yarattı.

Yazar Dursun Akçam (solda) ve Maden-Iş Sendikası Başkan Vekili Bahtiyar Erkul seçim sandığını açıyorlar: Bütün oylar çöp sepetinde...

Nizamettin Ariç (solda) çaldığı ney ve kavalla dinleyenleri Türkiye Kürdistanı'nın dumanlı dağlarına, yaylalarına götürürken, ünlü Kürt halk ozanı Şivan (sağda) sesiyle, sazıyla, bütün salonu ayağa kaldırdı.

dizelerini Sümeyra ile birlikte bütün salon söylüyor.

Sahneye çıkan her sanatçının seçtiği türküler ve marşlar coşkuyu her dakika daha da yükseltiyor. Fuat Saka ve Necip ikilisi **"1 Mayıs"** marşını bütün salonla birlikte söylediler. Yürekler 1 Mayıs 1977'deydi o an... Hesabı henüz sorulmamış olan cinayetlerde, evlat acılarında, dökülen kanlarda, zindanlardaki yurtseverlerdeydi... Ve hasretti gönülleri dolduran, çoluk-çocuk alanları doldurma hasreti, öz yurdumuzda bir bayram yaşama hasreti... Hasretti haykırılan: **"Ancak bu böyle gitmez!"**

Şivan kendi programında o sırada salonda bulunan bir başka Kürt sanatçısını da sahneye çağırdı: Nizamettin Ariç. Ariç'ın ney ve kavalla seslendirdiği içli Kürtçe havalar aldı götürdü izleyicileri bir sabah sessizliğinde doğa ile insanın kaval sesinde bütünleştiği Türkiye Kürdistanı'nın dumanlı dağlarına, yaylalarına. O güzellikler içinden Şivan, aldı getirdi salona Kürt halkının gerçeklerini, ezilmişliğini, direnme gücünü, yenilmemişliğini.

Bir gün önce 5 milyonluk Istanbul'da, Cunta'nın Sunalp'i seçim mitingine 4 bin kişiyi toplayabilirken, 5 Kasım günü Batı Berlin'de Cunta'ya karşı 3 bin Türk ve Kürt tek bir yumruk olmuşlardı. Sanatçılarımızın gücüyle birleşen eylem birliğinin ne denli büyük yığınları hareketlendirebileceğinin somut bir ispatıydı **"Özgürlük Türküleri"** gecesi. Batı Berlin uzun süredir böyle bir gece yaşamamıştı. Yurtdışındaki bu dev potansiyeli burada bırakmamak, daha da güçlü eylemlere dönüştürmek, demokrasi için, barış için alanlara akıtmak, bir adım daha ileriye götürmek... 5 Kasım gecesi, bu yolda çaba harcayanlara umut ve güç verdi.

CÜNEYT BAŞBUĞ **Nokta**

Bir gün mutlaka dönülecektir

Özgürlük savaşçılarının tutsak ülkelerine, tutsak kentlerine, dostları, yakınları, yavuklularına ilettiği en güzel mesajlardan biridir Kostantin Simenov'un **"Bekle Beni"** şiiri. Büyük Anayurt Savaşı'nda faşizme karşı savaşan Sovyet askerlerinin ezberlerinde dolaşan dizeleri geçenlerde Cem Karaca şarkılaştırdı. Yaşamını yitiren askerlerin ceplerinden, yakınlarının fotoğraflarının yanında katlanmış kağıtlarda yazılı **"Bekle Beni"** çıkıyordu:

......
Bekle beni geleceğim
Bütün gücünle bekle
Ortalık ağarırken
Kimseler beklemezken
Bekle
......

O günden bu yana sık sık yinelendi bu dizeler. Zaman zaman yazıldığı günlerin anılarını canlandırdı insanda, zaman zaman beyninde-yüreğinde birikenleri aktardı. Simenov'un dizeleri şu özgürlük savaşçılarının sürgünlerine, ayrılıklarına, tutsaklıklarına, gizliliklerine, kavgalarına eşlik ediyor. Asla yitmemesi gereken inancı dile getirerek. Hiçbir ihanetin, hiçbir dönekliğin yıkamayacağı inancı. Kuşkusuz beklemeyenler de var. Halkına, bir gün mutlaka döneceğine olan inancını yitirenler. Düşmanın el koyduğu kentinin sokaklarında bir daha özgürce yürüyemeyeceğini, deniz kıyısında sıralanmış balıkçıları seyredemeyeceğini, köyüne giden tıklım tıklım minibüse binemeyeceğini düşünenler de var. Yani kentlerini bütünüyle düşmana teslim edenler.

Işgal Istanbul'unun Ingiliz işbirlikçisi gazeteci Ali Kemal halkına karşı inancını yitirenler için yakın tarihin en ibret verici örneklerinden biridir. Geçenlerde renkli basınımızın bir Ingiliz parlamenterin dedesi olduğunu övünerek açıkladığı Ali Kemal, Anadolu'da boyveren ulusal kurtuluş hareketine güvenmemekle kalmamış, gazetesinde sürekli olarak Ankara hükümetinin aleyhine yazmıştır. Ingiliz emperyalizminin çıkarlarının savunuculuğunu yapmış, devamlı olarak asla başarılı olamayacağına inandığı Anadolu hareketini işgal kuvvetleriyle uzlaşmaya çağırmış, namuslu her sesin sustuğu veya susturulduğu Istanbul'da işgal ordularının balolarında boygöstermiştir.

Anadolu orduları Akdenizle kucaklaştığında bile tutumunu değiştirmeyen Ali Kemal, kurtuluştan sonra, yargılanmak üzere Ankara'ya götürülürken güvenmedikleri ve ihanet ettikleri tarafından Izmit'te linç edildi. Aynı günlerde cesedinin bir kıyısına atıldığı demiryolundan trenler dolusu yurtsever silaha benzer neleri varsa kaparak terkettikleri Istanbul'a dönüyordu. Beklediklerine ve bekleyenlerine.

Görüldüğü gibi 12 Eylül 1980'den bu yana yaşadığı, Istanbul'un ilk tutsaklığı değil. Ne de gördüğü ilk **"ihanet ve ateş"**. Kuytu köşelerinde yüzlerce Ali Kemal boyveriyor. Oysa **"adi bir orospu"** gibi emperyalizme sunulan Istanbul'un sahibi var. Tüm diğer kentlerimizin de. Halkına inancını yitirmeyenler, **"tek bir haber çıkmasa bile uzaklardan"** bekleyenler.